biblioteca rao

Marius Tucă

PAMFLETE CU ROMÂNI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TUCĂ, MARIUS
Pamflete cu români/ Marius Tucă
București: RAO International Publishing Company, 2005
ISBN 973-576-836-4

821.135.1-7

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, București, ROMÂNIA

© RAO International Publishing Company, 2005

Tiparul executat de
R.A. „Monitorul Oficial“
București, România

2005

ISBN 973-576-836-4

Încet-încet...

DĂ, MAMĂ, CU BICIU'-N MINE!

Încet-încet, pe lângă solemnitatea ceremoniilor dedicate Zilei Naţionale a României, şi-au făcut loc pomenile ad-hoc cu fasole şi cârnaţi. Că noi nu ştim să mai petrecem, să mai sărbătorim, se observă şi prin satelit. De fapt, în toţi anii ăştia de tranziţie am tot amestecat un soi de solemnitate originală cu băşcălia, Imnul Naţional cu mititeii şi văpaia dragostei de ţară cu gustul ciorbei de burtă. N-am fost niciodată prea decişi în a alege între strategia naţională şi băşcălia naţională. N-am avut curajul să parcurgem, separat, vreunul dintre aceste drumuri până la capăt. De fiecare dată, pe undeva, pe la înserarea istoriei noastre, începea un fel de reculegere naţională, pentru ca, pe la miezul nopţii, să fim în stare să scoatem steagurile şi puştile pentru a mai comite încă o revoluţie. Nu ştiu cum s-a făcut, dar, după destule momente istorice, sau am adormit istoviţi de pe urma efortului, sau am chemat lăutarii. Dă, mamă, cu biciu-n mine!

SÂNGELE APĂ NU SE FACE

Potopul nu ştie decât o singură limbă. Cea a morţii. Obişnuiţi să vedem seară de seară, pe micul ecran, dezlănţuiri ale naturii – departe de noi –, aproape că nu mai reacţionăm în vreun fel la vederea acestora. Aseară însă, văzând prăpădul de pe pământul românesc numit Basarabia, ne-am făcut mai mici în fotoliul de unde priveam imaginile televiziunii din Chişinău, chircindu-ne odată cu sufletul. Aflaţi în faţa camerelor de luat vederi (vederi bune de trimis în lume doar pentru a o înspăimânta), basarabenii cuprinşi de deznădejde, cu gândurile luate şi împrăştiate odată cu copilul din faşă ori cu vita din ogradă de valurile ucigaşe, îşi plângeau soarta într-o singură limbă: limba română. Spre disperarea preşedintelui Mircea Snegur, care vorbeşte „moldoveneşte“. Dar, n-are a face una cu alta! Fraţii basarabeni au cerut sprijin internaţional şi ar fi bine ca statul român să fie primul care să le întindă

o mână de ajutor. Că va fi astfel, n-am nici o îndoială, căci, aşa cum se ştie din moşi-strămoşi, „sângele apă nu se face!…“

MĂRIA SA, PRIMARUL

Primarii din România se împart în mai multe categorii. Noi, astăzi, ne vom ocupa de primarii oraşelor mari şi foarte mari. Primarii acestor oraşe au fost aleşi, desigur, în mod democratic, pe listele de partid care puteau foarte uşor să fie asemănate cu listele de butelii de pe vremuri. Că primarul trebuie să fie un bun gospodar, chestia asta o ştie toată lumea, mai puţin cei aflaţi pe listele sus-amintite. El, candidatul, s-a pus pe liste, s-a propus cam la genul: „Mamă, fie ce-o fi!“ Cei mai mulţi dintre viitorii primari au fost oameni simpli, din popor, oameni normali, care ieşeau la un păhărel cu băieţii, se înghesuiau la coadă la carne, se duceau la stadion, uneori, la sfârşit de săptămână, dădeau o fugă la ţară, la bunici, să mai ia o găină golaşă şi o damigeană de poşircă. Asta până când au simţit din curiozitate jilţul de primar. Din acel moment, primarul nostru a devenit plin de maniere! De la maniera de a nu fi la telefon pentru Ion sau Gheorghe până la maniera de a da „bună ziua“ doar de la secretar de stat în sus, de la maniera de a-i înjura birjăreşte pe cei care cer case până la maniera de a înfuleca în cele mai scumpe restaurante. Toţi primarii de oraş sunt graşi – stresul, desigur –, veşnic transpiraţi, cu buzele unsuroase de parcă s-ar ridica mereu de la masă. Rumen în obraji, cu degete groase (uneori nu strică un ghiul), primarul de oraş nu suportă transportul în comun nici în ilustrate! Şi-a vândut Dacia 1100, cumpărându-i o haină de blană soţiei, care soţie, de cele mai multe ori, face şi desface treburile în oraş. Sunt multe de spus, dar mă presează timpul şi banii. Încă mai aştept să se nască primarul ăla slab, palid, nebărbierit, având ca secretară o feministă de cartier, cu un birou fără aer condiţionat şi cu o fereastră care să dea în stradă, primarul ăla căruia să-i aducă nevasta mâncare în sufertaş, cu nişte copii care să fie mândri de tatăl lor că e primar. Până atunci aştept, mai ales provincia!

DRAGA MEA PRIVATIZARE,

Eu sunt bine, sănătos, ceea ce-ţi doresc şi ţie. Încă din primele două rânduri aş vrea să-ţi spun că nu mi-am luat cuponul pentru că duc povara certificatului de proprietate pe care, după ce l-am pus într-o ramă aurie, am bătut un cui în peretele de deasupra patului şi l-am agăţat acolo. N-am nici un butic, draga mea Privatizare, dar m-am îndrăgostit, ca un fiu de burghez, de o societate comercială supusă ţie, aflată pe lista lu' naşu' Guvern, şi aş vrea să mă ajuţi să-i intru în graţii şi furnale, pe sub piele şi prin hale. Nu, nu mă interesează că ea, mititica, e trecută pe listă cu profit zero, eu sunt gata să o iau goală-goluţă, dar fă-o să înţeleagă că a slujit destul la alţii, că nenea Comunismul a lăsat-o doamnă mare şi acum e paraşută. Eu, măi Privatizare, trec peste toate astea dacă ea îmi arată că pune pentru mine nişel suflet şi producţie, ba mai mult de-atât, sunt gata să investesc în ea strunguri, raboteze, macarale, freze. Acu' spune şi matale, e corect ceea ce se întâmplă: eu mă dau de ceasul morţii după ea, nu dorm noaptea, şi ea cică ar umbla cu unul din partidul de guvernământ? Ca să nu mai vorbesc de faptul că, după ce-i pleacă portarii, seara, pe fulgerătură, se întâlneşte cu nişte investitori străini, care, oricât ar fi ei de nemţi, italieni sau americani, n-au cuponul nostru. Aşa că spune-i mata, coană Privatizare, fabricii mele să stea dracului la un loc, că mă enervez şi-i bag cuponul de-i iese prin posterior toată privatizarea!

JICLORUL MINISTRULUI DE FINANŢE

„Domnule Vistier de modă nouă, eu, Benzina României, declar cu mâna pe pompă următoarele: întrucât, de la o vreme încoace, sunt mai prost tratată decât o Eugenie, deoarece din ce în ce mai des sunt nevoită să ard pe fel şi fel de vechituri aduse din cimitirele de maşini ale ţărilor din Vest şi pentru că, martoră mi-e Clisura Dunării, de pe urma mea s-au îmbogăţit oameni, s-au modificat destine, deci, fie şi numai pentru aceste motivaţii, cer să fiu scumpită, să mi se ridice preţul. Să n-am parte de rezervoare, domnule ministru, să ard într-un Trabant casat, să-mi sară cifra octanică, să vă rămân în gâtul carburatorului dacă nu mă scumpiţi! Dacă nu veţi lua această măsură, sunt nevoită să vă cer a mă deversa în Canalul Dunăre – Marea Neagră în semn de protest şi de amintire a celui care a fost Nicolae Ceauşescu şi care, între noi fie vorba, m-a protejat de ajunsesem pe cale de dispariţie. Abia dacă mai rămăseserăm în acea vreme de supărată amintire vreo mie de litri în toată ţara! Ştiu, domnule ministru, că dumneavoastră aveţi boală pe ţevile de eşapament, dar nu eu am ales această cale de trecere în nefiinţă. Şi mai ştiu, domnule Florin, permiteţi-mi să vă zic aşa, vă ştiu băiat fin din Ferentari, că rugămintea mea n-are sorţi de izbândă dacă jiclorul dumneavoastră e gripat. Cred într-un jiclor pe bune şi în viitorul ţării, drept care nu mă lăsaţi să fiu făcută în continuare ferfeniţă la preţul mizer de 600 de lei. Cu sinceritate, a dvs., Benzina României.“

BUNĂ DIMINEAŢA, ROMÂNIE!

Astăzi m-am decis să-i scriu României. M-am trezit foarte, foarte devreme, m-am spălat, m-am îmbrăcat cu ce aveam mai frumos şi m-am dus la redacţie. Aici n-am vorbit cu nimeni, m-am aşezat la birou, am pus mâna pe pix, am ales cea mai albă coală de hârtie pe care o aveam şi… şi atât. Destinatara este atât de importantă pentru mine şi pentru voi încât emoţia mi-a înţepenit mâna dreaptă, iar cu stânga nu pot şi nici nu se face să-i scriu. În plus, nici nu ştiu cum să încep, cum să mă adresez. Să-i spun simplu „tu“? Să-i spun „dumneavoastră“? Uffff! E greu, tare greu, dar frumos de greu! Între timp, mi-a venit o idee: ce-ar fi să-i scriu în numele vostru, al cetăţenilor ei de fiecare zi? Ei, ce ziceţi? Să-i spun că ţineţi la ea, că vă plac munţii şi marea, că vă plac izvoarele şi câmpiile, şi dealurile, că vă plac satele şi oraşele, că vă plac oamenii, că vă plac primarii, că vă plac guvernanţii, că vă place Opoziţia? Să-i spun toate astea şi apoi să vă semnez pe fiecare? Sau să-i spun simplu: „Dragă Românie, noi te iubim!“ Cum? Credeţi că-i prea direct, că-i prea aşa, deodată? S-ar putea să nu ne creadă? Atunci, cum să facem? Să nu-i declarăm nimic şi doar să ne semnăm? Nu-i prea puţin? A, să nu ne semnăm pe scrisoare, ci pe unde trecem? Şi nu cu nume, ci cu fapte bune? Aşa o să fie mulţumită? Bine, dacă voi ziceţi că aşa aţi procedat şi în anii precedenţi… Şi cu scrisoarea ce să fac? O s-o formulez în felul acesta: „Bună dimineaţa, România!“

FRIGIDERUL AMERICAN

În mai toate filmele americane „întâlnim“ o bătaie care se desfăşoară într-o întreprindere de-a lor. Că e o fabrică de pungi, una de motostivuitoare, n-are nici o importanţă. Cert e că, în secvenţele cu pricina, protagoniştii, în tentativa lor de a omorî pe unul sau pe altul, în afară de clasicul pistol, puşcă-mitralieră şi, mai nou, aruncătorul de flăcări, mai folosesc şi un utilaj sau mai multe din dotarea întreprinderii respective. Dacă tot se filmează acolo! Cel mai des folosite sunt macaralele, presele, rabotezele, şi toate aceste ustensile ajută personajul pozitiv pentru a pune capăt vieţii personajului negativ, ăla, cel mai rău. Tot aşa, nu există film american în care un el şi o ea să nu facă dragoste, fie pe jos, lângă un şemineu, fie pe marginea unei piscine, fie într-o maşină. Şi pentru că tot veni vorba de maşini, cred că vă daţi în vânt după urmăririle din parcările subterane, parcări în care americanii filmează aşa de mult, că nu mai găseşti nici roată de maşină pe-acolo. Să nu uităm nici de luptele în plină stradă, nici de bătăliile desfăşurate în clădirile părăsite. Aceste scene le întâlneşti în mai toate filmele americane. Dar există o secvenţă care nu lipseşte din absolut nici un film american, fie el de dragoste, de groază, SF ş.a.m.d. Este secvenţa în care ni se înfăţişează, deschis, FRIGIDERUL AMERICAN. Plin ochi cu pachete, sticle, pungi, toate frumos colorate, gata să dea pe dinafară, frigiderul american pune la punct cinematografia mondială. Ca să nu mai vorbim că-şi bate joc de diferitele stadii în care se află ţărişoare ca a noastră: socialism ştiinţific, capitalism sălbatic. Nu vom putea face niciodată filme ca ale lor până când n-om avea frigiderul lor. Frigiderul american din filme, care, culmea, arată la fel şi-n realitate, în casele oamenilor, poate fi pus, aşa cum am pus noi odinioară spicele de grâu, pe stema Statelor Unite ale Americii, fără ruşine. Frigiderul american, asta ne trebuie, că de bătăi în întreprinderi, de parcări subterane, de poveşti de dragoste şi de democraţie suntem sătui.

„LA MUNCĂ, TOVARĂŞI DE CAPITALISM!“

De mult mă bate gândul să scriu ceva despre muncă, despre felul în care se munceşte în România. Dacă ne întreabă cineva pe noi toţi, cei care facem parte din poporul ăsta, cum stăm cu munca, suntem în stare să-l luăm de gât şi să-l întrebăm ce vrea să spună cu chestia asta! Noi suntem cel mai muncitor popor din lume. „Harnici şi inteligenţi“ sunt primele cuvinte pe care-ţi vine să le spui atunci când eşti întrebat despre ce fel de oameni trăiesc în spaţiul acesta mioritic. Pe undeva aşa o fi, dar hai să ne aducem aminte că (aproape) primul lucru ce l-am cerut după „primăvara“ din decembrie ’89 a fost „săptămâna de lucru de cinci zile“. Peste noapte ne şi văzuserăm capitalişti, cu o ţară dezvoltată până la prăsele. Sigur, nu era nevoie de o nouă experienţă „Salva – Vişeu“, cu heirupuri acompaniate de fanfară. Dar nici de o dulce sărbătoare la fiecare sfârşit de săptămână, o sărbătoare având drept decor scheletul economiei naţionale şi stroboscopul cu lumină de la răsărit. Ştiu, nu vă e dor de „zilele sărbătorite prin muncă“. Ştiu, nu vă e dor de duminicile pierdute prin uzine de dragul că erau duminici, când toată omenirea se odihnea, numai noi, românii, ne făceam că muncim. Dar spuneţi-mi, vă rog, ce sentiment vă cuprinde când vedeţi că de vineri, de la ora 13.00, până luni dimineaţa, prin instituţiile de stat bate un vânt ca prin ciulinii Bărăganului. Unii, mai cârcotaşi, vor spune doar că zilele astea ce ne-au mai rămas din cuceririle revoluţionare, că zilele astea reprezintă gura noastră de oxigen de când capitalismul ne-a pus masca democraţiei pe faţă. De acord, dar asta nu înseamnă oare că suntem menţinuţi artificial în viaţă? De la Ceauşescu încoace nu s-a mai găsit nimeni care să vină să ne spună: „La muncă, tovarăşi!“. Aştept, am răbdare şi tutun, să apară omul ăla, fie el şi politic, care să vină şi să adreseze ţării îndemnul: „La muncă, tovarăşi de capitalism!“

PRIMARII NOŞTRI, LUA-I-AR GAIA!

Au fost buni de eficienţi. Au fost rapizi. Au strâns în patru ani cât au strâns alte generaţii într-o epocă, fie ea de aur sau de piatră. Au fost ca nişte fete mari şi au ajuns ca nişte ibovnice de cartier. Erau aşa de timizi, că le tremurau buzele atunci când pronunţau cuvântul „cetăţean“. Şi cât tupeu, cât tupeu au acum! Mai mare decât criza! Aceşti „fetişi“ ai marilor oraşe, ai miilor de localităţi rurale au întins alegătorii pe pâine şi i-au rumegat cu înghiţituri mici. Au început prin a pleca pe jos la serviciu şi au ajuns acum să meargă şi la toaletă în coloană, cu girofarul în funcţiune sau călare pe un cal cu clopoţei. Doamne, ce sensibili, ce delicaţi au putut fi şi ce neamuri proaste au ajuns! Nu toţi! Câţi vreţi dumneavoastră! Au fost incoruptibili şi dinamici, au fost cuminţi şi toţi au fost... de n-ar fi fost să fie! Ne vor lipsi. Ne vor lipsi burţile lor umflate, ne vor lipsi ghiulurile şi frapierele lor, ne vor lipsi rânjetele lor şi mai ales miştoul pe care ni l-au dat în folosinţă, iar noi am semnat de primire, bucuroşi că semnăm şi noi ceva. Eu i-aş mângâia pe toţi, le-aş recita versuri, le-aş fredona cântece de leagăn, le-aş pune fundiţe şi, după ce i-aş bate bine – nu pe toţi, câţi spuneţi dumneavoastră –, i-aş trimite în lume cu un boţ de mămăligă în mână şi cu o traistă goală în spate. Au fost buni de eficienţi în gheliruri. Au fost rapizi. Au fost primarii noştri. Adio şi-om mai vedea!…

CUPONIADA MELCILOR

Dacă m-aş mai naşte încă o dată, m-aş face economie de piaţă. Şi m-aş privatiza în domeniul melcilor de mare. Mi-ar plăcea, aşa cum aş sta eu în tratatele de economie, să văd cum se creează o nouă meserie, brăţară de aur prinsă în algele-ncâlcite, şi anume cea a culegătorilor de melci. Şi chiar aş risca să mă privatizez în masă la fiecare cinci ani. Poate mă întrebaţi de ce tocmai melcii? Păi, cam aşa aş putea să mă mai odihnesc şi eu puţin în vârtejul ăsta ameţitor. Aş trage tare ca melcul şi m-aş închide în cochilia mea ori de câte ori s-ar face câte-un miting pe malul mării, la răsăritul soarelui, pentru că melcii nu s-au trezit prea devreme pentru a se lăsa culeşi. Mi-aş liberaliza gândurile şi aş deschide pentru ele un SRL-căpuşă cu program de funcţionare nonstop. Cuminte, mi-aş căra casa în spinare şi aş transforma-o în motel pentru algele încă neadormite. De ce privatizare pentru melci? Pentru că am auzit că prietenii noştri seculari, turcii adică, dau bani grei pentru un pumn de astfel de vietăţi mici şi lipicioase. Clătiţi de apa mării, modificaţi prin arta culinară, melcişorii ăştia ajung în farfuria unui barosan aflat în posesia unui „molecular“, a unei vile somptuoase, a unei maşini prea mari pentru a putea da colţul cu barosanul lăfăit pe pernele din spate şi rumegând cu dinţi de aur masiv picanta fiertură din carne de melci. Aşa mi-ar merge şi mie din ce în ce mai bine, aş beneficia de creşterea zero şi aş primi ca bonificaţie o altă privatizare a razelor de soare scăldându-se în apa mării, încălzind pe fundul apei melcii ce aşteaptă a doua zi să fie culeşi. Mi-aş băga chiar cuponu-n apă, pentru a usca apoi la soare un pumn de melci. Şi m-aş redenumi „cuponiada melcilor“.

POVESTEA MICROFONULUI

A fost odată un microfon care creştea într-o zi cât altele în zece. Era un microfon mare, frumos, care avea un lipici la politicieni mai ceva ca telefonul celular. Dacă microfonul ăsta se afla peste mări şi ţări, nu exista politician care să nu facă pe dracu-n patru să ajungă la el. Partea mai proastă era că el, microfonul, trebuia să ţină piept zecilor de politicieni care voiau să sufle-n dumnealui. Şi poate, aşa singur cum era, ar fi făcut faţă la atâtea guri flămânde ce doreau să se adreseze poporului, însă pe rând, nu toate o dată. Şi atunci Dumnezeu, pentru a rezolva această problemă, se gândi să dăruiască fiecărui politician câte un microfon mai mic. Zis şi făcut. Bucuria fu mare la început: politicienii nu-şi mai încăpeau în Cielo-uri de fericire, se trezeau noaptea, scoteau microfonul din cutiuţă şi începeau să vorbească la el până când îi prindea Revoluţia sau cine ştie ce scumpire de preţuri. Ce să mai vorbim, se lăsase un consens peste ţară cum nici în Liechtenstein nu găseai! Şi tot aşa până când, într-o zi, feciorul de împărat organiză o mare adunare populară la Ţebea, unde, după deja bine cunoscutul obicei, fiecare politician îşi scoase microfonul şi ţin'-te discursuri! Toate bune şi frumoase până aici! Numai că, tot vorbind ei în legea lor, îşi dădură seama că nu se-auzea decât un singur vorbitor, pentru că numai un microfon funcţiona. Şi-am încălecat pe-o priză şi v-am spus povestea alternativă: microfoanele la purtător n-aveau ştecăr.

VACA PREZIDENŢIALĂ

Într-o ţară în care se fură vacile, viitorul va fi al boilor. Asta îţi vine să scrii când afli că vaca unui consilier prezidenţial a fost furată şi ciopârţită. Pentru că este exclusă sinuciderea în cazul acestei vaci, înclin să cred că „gestul“ făcut de hoţi e pur electoral. De ce, dintre toate vacile satului, a fost ucisă bestial tocmai vaca unui consilier de la Preşedinţie? De ce? Iată o întrebare care ne pune pe gânduri tocmai acum, când mai sunt doar câteva zile până la alegerile prezidenţiale. Şi dacă mai socotim că vaca furată şi ciopârţită era gestantă, atunci concluzia e clară: intimidarea alegătorilor sau, mai degrabă, avertizarea acestora. Cred cu înverşunare că hoţii ştiau că vaca urma să fete un bou, cel puţin. Înjunghierea vacii într-o pădure este un alt element ce arată clar intenţia hoţilor. De ce n-au ucis-o pe păşune, în staul sau la fântână, lângă jgheab? De ce tocmai într-o pădure? Consilierul prezidenţial are toate motivele să creadă că gestul are clare conotaţii politice. Toporul găsit lângă vaca ciopârţită vine – e treaba lui cum vine – încă o dată să ne spună, dacă mai era nevoie, că România e măcinată de conflicte interne. De prisos să vă mai spun că hoţii n-au nici un Dumnezeu, de vreme ce vaca a fost înjunghiată aproape de Mănăstirea Cernica. Poliţia continuă cercetările în cazul vacii sacrificate pe altarul nelegiuirii. Într-o ţară în care se fură vacile, viitorul va fi, din start, al viţeilor de la poarta nouă.

TRANSPLANT DE POPOR

A fost Ziua României. A trecut. Cât de mândri ne-am simţit în această zi ca români? Ce s-a ales în aceşti ani din mândria noastră naţională, din mândria noastră că suntem români? Ce înseamnă această mândrie, ce se alege din ea în momentul în care trecem de hotarele ţării? Cât curaj mai are sufletul nostru să spună că e român atunci când se află printre străini? Unde se situează mândria de a fi român printre mândriile noastre? De când această mândrie se capătă cu mâinile în sân? Cine ne dă voie să ne gândim la o România Mare, când noi nu ştim să avem grijă de o România Mijlocie? Mai are putere inima noastră, mai e loc în inima noastră pentru patriotism? Lângă care sobă călduţă îşi mai găseşte loc patriotismul în pragul iernii? Prin ce cabinete şi fişete stă, uitată de vreme, politica noastră naţională? Noi ai cui suntem? Nu ne e teamă, n-ar trebui să ne fie teamă că, într-o bună zi, ţara se va şterge cu noi pe picioare, că va veni o zi în care n-o să ne mai primească nici pe post de slugi? Ce o să fie în sufletul ei când va fi nevoită să recurgă la un transplant de popor? Câtă vreme o să mai credem că mândria de a fi român stă în guşă? Credeţi că o să mai treacă mult timp până când n-o să mai fim demni nici măcar să-i măturăm graniţele? Câtă suferinţă îi mai trebuie ţării ca să-şi taie venele, iar nouă, ca să ajungem să ne scurgem în pământul ei?

DE-A BABA-REVOLUŢIA!

Mai ţineţi minte Revoluţia din decembrie ’89? Revoluţia aia care într-o vreme s-a transformat în lovitură de stat? Nu se poate, orice aţi face, orice s-ar întâmpla, să n-o ţineţi minte! Mare, frumoasă la început, chiar umflată cu pompa la un moment dat... Apoi, dintr-o dată, s-a auzit un „fâsss“ şi s-a dezumflat. Şi după aceea, după ce s-a fâsâit de tot, unii au găsit de cuviinţă să-i spună „lovitură de stat“. Şi a stat săraca Revoluţie pe post de lovitură de stat vreo şapte ani, de râdeau şi curcile de ea. Se pare că a meritat toate umilinţele astea, dar, până la urmă, bătaia de joc la adresa ei a luat sfârşit. Deunăzi, în „balconul“ Timişoarei, ea, săracuţa, a fost reabilitată… Cei care îi luaseră onorurile au fost nevoiţi, obligaţi de istorie să i le dea înapoi. Cea care fusese Revoluţie, devenită peste noapte lovitură de stat, s-a întors de unde plecase, redevenind Revoluţie. Jocul de-a Baba-Revoluţia a luat sfârşit. Cel puţin pentru moment. Ea, Revoluţia, e gata în orice clipă să fie legată la ochi, să fie învârtită, şi pe cine o să ia în braţe, acela să-i spună cum o vrea: Revoluţie, lovitură de stat, revoltă ş.a.m.d.!

SĂ NU DEA IAMA NECURATUL...!

Destul s-au sacrificat guvernanţii pentru popor, acum e vremea să se sacrifice poporul pentru guvernanţi. De acum ne vom îmbrăca salopetele de lucru şi vom porni să luăm reforma în piept. Răsună dealul, răsună valea de la Bumbeşti la… Ciorogârla, avem la dispoziţie cântecul de brigadier – pentru a striga: „Ajutor!“ Ciocanul a fost părăsit de seceră. Cu cele două instrumente ne-am amăgit zeci de ani. Speranţele noastre de azi sunt de zeci de secunde. De-acum vom merge la slujbă mai săraci. Dar să nu dea Necuratul să fim la fel de săraci peste un an sau doi ori, şi mai rău, mult mai săraci, că atunci vă vom pune să înghiţiţi toate balivernele pe care le vom înghiţi noi în acest răstimp. Poezia va avea în compoziţia versurilor sale carnea, brânza, ouăle, pâinea. Rima trebuie căutată la şomaj, inflaţie, restructurare. În dimineaţa aceea ne vom întâlni unii cu alţii cu sufletul strâns. Nu ne-a fost teamă atunci când am mers zeci de ani pe un drum care nu ducea nicăieri. De ce ne-ar fi acum? Suntem la fel de puternici pe cât suntem de săraci. Suntem la fel de răbdători pe cât suntem de mândri. Însă vom fi la fel de necruţători cu mai-marii zilei pe cât vom fi de săraci, de umiliţi.

ROMÂNII CU MĂLAIUL...

Trebuie să învăţăm, să reînvăţăm ce înseamnă mămăliga. Cineva a spus că în ’89 a explodat mămăliga, dându-i-se dreptate, pe moment. Cert este că acum, dacă vom intra în UE, o vom face cu ajutorul mămăligii. N-a avut nimeni ideea ca în locul acelei găuri din drapel să pună o mămăligă. Acum a sosit momentul să facem şi acest lucru. Să defilăm de-aici înainte cu mămăliga pe steag ori de câte ori, – ce absurd sună! – se va cânta *Deşteaptă-te, române!* În mod inexplicabil, într-o ţară în care în fiecare zi se cântă *Deşteaptă-te, române!* toată lumea doarme, nimeni nu se trezeşte. Doar ea, mămăliga, în ceasul al doisprezecelea, atunci când ar fi trebuit să încolţească grâul, s-a trezit din păpuşoi. Parcă niciodată n-am pus-o de mămăligă ca astăzi. Sigur că ştevia şi mămăliga se înţeleg ca dracu’ cu tămâia, sigur că mămăliga cu urzicile se înţeleg la fel. Dar acum trebuie să înţeleagă şi ele – mămăliga, ştevia şi urzicile – şi să strângă din cocoloaşe şi din frunze, căci altfel nu am putea intra niciodată în UE. Şi, mai dureros este că, pentru a pune de-o mămăligă mare, frumoasă, ne trebuie mălai. În cele din urmă, ca să arătăm cât de europeni suntem, noi vom deveni comunitari cu mălaiul, iar alţii, cu traiul.

MUZEUL VIEŢII

Stăm şi căscăm gura ca proştii, aşteptând să vedem dacă poposeşte NATO şi pe paralela noastră. Ce înseamnă NATO pentru sufletele noastre? Nimic! Suntem gata să ne facem că nu vedem primăvara pentru că ne preocupă NATO! Nu mai suntem în stare să mirosim o floare fiindcă ne preocupă Uniunea Europeană! O să ajungem într-o zi aşa de europeni că nici n-o să ne mai intereseze anotimpurile. Vom ajunge în situaţia să exportăm berzele pentru un ceaun cu mămăligă explozivă. Vom trece ghioceii în ierbare, îndrăgostiţii îi vom congela fără drept de apel, rândunelele le vom aşeza în insectar şi astfel vom fi integraţi. Sentimentele le vom trimite, dezbinându-le prin izolare, să apere graniţele ţării pe post de santinele, sufletul ni-l vom vinde pe câţiva euro, încet-încet ne vom transforma în roboţi în carne şi oase – fenomene ale unei naturi moarte. Şi dacă o să ajungem să n-avem primăvară, să n-avem vară şi toamnă,

iarna ne va domina în chip paranormal minţile şi sufletele. Trăi-vom o iarnă veşnică fără oameni de zăpadă, fără Crăciun, fără colindători, fără flori de gheaţă! Ne vom încălzi veşnic sufletul la gura unui godin plin de speranţă, devenind încet-încet nişte ţurţuri agăţaţi de streaşina destinului bruscat.

GENERAŢIE-N „ADIDAŞI TORSION“

Cocoşaţi de frustrările veacului, cu pletele-n vântul primăverii, generaţia-n blue-jeans şi adidaşi bate pas de defilare. Ce-i pasă tinereţii dacă ninge-n martie? Pe banca din parc, cu chiştocul unei ţigări bune între dinţi, junele român înjură tot ce-l deranjează, visând cu ochii deschişi că iubita s-a săturat de firele albe din părul vecinului de la patru şi se va injecta cu hormonii lui de dragoste. A uitat de extemporalul la română. E posomorât că-i corigent la gramatica inimii ei. Nici la matematică nu stă mai bine. Integrala dragostei lui nu mai are acelaşi rezultat în sufletul ei. Bill şi-a rupt piciorul, Elţân are inima-n piuneze, dar el – un terchea-berchea, fără bani de-o pizza – ar tremura de fericire dacă Ea l-ar ruga să-i plătească un suc de la dozator. Ar da din coate, ar mima munca pe undeva – lucru mare – şi cu gologanii câştigaţi i-ar oferi mai mult: ar duce-o la o pânză sau la un film – cum zic babacii –, ori ar invita-o în sordida garsonieră a unui prieten mai avut, pentru ca, în doi, să vizioneze pe sticlă o nouă comedie umană. La cinema sau la televizor, cu lumina stinsă, i-ar fura un sărut cât roata carului şi i-ar dărui verigheta de argint a bunicii. Într-un târziu, îndrăgostit lulea de Ea, nici nu ar lua în seamă figura de balet – şutul în fund – la care gardianul parcului e un adevărat Nureev. E tânăr, are lumea la picioare, ce mai contează piciorul unui „şuteur“ nefericit care, fără să vrea, îl împinge pe îndrăgostitul lulea cu încă un pas în graţiile Ei?

LEGEA IUBIRII DE SCAUN

Un om s-a îndrăgostit de două scaune. Prima iubire a fost un scaun mic, dar comod. Un scaun care i s-a lipit de fund şi de spinare. Apoi a venit a doua iubire: un scaun înalt, bine făcut, cu spătar, dar cu nişte picioare şubrede, care se puteau rupe în orice moment. Omu' le iubea pe amândouă, chiar dacă în ultima vreme trăia doar cu scaunul cel înalt. Sufletul lui rămăsese însă la scaunul cel mic. Acu', el ar fi trăit cu amândouă, însă nu-i permitea legea. Partea mai proastă era – şi aici legea este împotriva iubirii – că omul nostru, odată trecut, cu iubire cu tot, în braţele „scaunului înalt", nu se mai putea întoarce în braţele „scaunului mic". „A dracu' legea asta, dom'le, să fie împotriva dragostei!" îşi spuse omul nostru, gândindu-se deja cum să treacă la amendarea ei. Ca şi iubirea de moşie, iubirea de scaune, oameni buni, nu poate să fie îngrădită de nici o lege. Iubeşte omul două scaune? Iubeşte! Păi, atunci lăsaţi-l să le iubească! Pe amândouă odată să le iubească? A, aici e-aici! Nu, asta nu se poate! Ar mirosi a bigamie în serviciul public. Pe rând, da, se va putea. Cum? Datorită articolului 37 din „Legea scaunelor iubite de unul sau mai mulţi cetăţeni", lege proaspăt trimisă în Parlament. Ce spune acest articol năstruşnic? Păi spune aşa: „Perioada de încetare a raporturilor de orice fel cu «scaunul mic» nu poate fi mai mare decât durata de întreţinere a raporturilor de orice fel cu «scaunul mare»". Ce urâtă e lumea dacă stai să te gândeşti că „legea iubirii de scaun" se reduce, practic, la două buci!

MACARALELE MOR ÎN PICIOARE

Macaralele nu mai sunt lăsate să râdă în soare. Macaralele nu mai sunt lăsate să plângă în ploaie. Epoca lor s-a dus, s-a stins. Primăria Bucureştiului vrea să scape de macaralele plantate prin oraş. Cetăţenii nu mai pot suporta ca aceste stafii metalice să mai facă parte din decor. Vremea lor a trecut, nimeni nu mai vrea sau, mai bine spus, nimeni nu mai poate să construiască în România de azi. Nu vom mai găsi în şcoli copii care vor să devină macaragii. Macaralele nu vor mai râde în soare. Municipalitatea i-a atenţionat deja pe proprietarii uriaşelor macarale să le ridice sau să le dezmembreze în termen de 30 de zile. Macaralele îşi aşteaptă cuminţi sfârşitul. Prezentul istoric nu mai are nevoie de ele, le trimite la groapa de gunoi ca pe nişte girafe bolnave, ca pe nişte dinozauri neadaptaţi la vremurile de astăzi. Macaralele nu vor mai plânge-n ploaie. Ele nu mai au stăpân, nu le mai revendică nimeni, nu mai sunt dorite de nimeni, sunt ale nimănui şi ale tuturor. Macaralele au învăţat să moară în picioare. Noi învăţăm să trăim în genunchi. Macaralele nu mai sunt lăsate să râdă în soare. Macaralele nu mai sunt lăsate să plângă în ploaie. Macaralele nu mai sunt lăsate să moară în picioare. Pe când noi ne zdrelim genunchii prin tunelurile tranziţiei.

CĂTUŞE LA VEDERE PE MÂINI DE GĂINARI

În Ţara Românească s-a instalat mirosul de cătuşe. Miroase a oţel fierbinte, şlefuit de poliţişti dornici de afirmare, miroase a cătuşe zornăite de procurori aprigi. Nu trebuie să faci mare lucru ca să fii arestat. Important e să fii mai întâi arestat şi văd ei după aceea dacă trebuie sau nu să se întâmple acest lucru. Ai furat, prin necompostare, un bilet de autobuz, ţi s-au pus cătuşele cât ai zice peşte. Ai subtilizat un mililitru de votcă, ţi s-a întocmit dosar penal. Persoanele care au săvârşit infracţiuni de genul celor de mai sus prezintă pericol social prin lăsarea în libertate. Cătuşele sunt singurele ce pot îndrepta lucrurile în România – asta e părerea Puterii de la Bucureşti –, ţară căreia perechea de cătuşe începe să-i devină siglă. Nu ştiu de ce am trăit ani întregi cu impresia că ţi se pun cătuşele doar atunci când eşti gata, mai ai un pic să omori pe cineva, atunci când eşti prins asupra faptelor de mare corupţie. Naivităţi! Astăzi, cătuşele sunt în strânsă legătură cu camerele de luat vederi. Nu se poate face o arestare dacă nu sunt pe aproape câţiva ziarişti. Eventual, în locul camerelor de luat vederi sunt foarte bune şi nişte aparate de fotografiat. Dacă lipsesc şi astea, e musai să fie amânată arestarea. Poporul trebuie să vadă că se arestează, că se lichidează crima organizată din ţară, că nu se stă cu mâinile în sân. Nu cred că îşi doreşte cineva ca România să devină stat poliţienesc. Dar, din câte văd cum sclipesc pe micile ecrane cătuşele puse pe mâinile găinarilor de duzină, şi nu pe cele ale mafioţilor de rang înalt – sau tocmai de asta –, parcă spre acolo ne-ndreptăm.

LINGĂI ŞI BIRJARI

Să te ferească Dumnezeu să lauzi pe cineva în România. Vei fi făcut imediat „cădelniţar“, „periuţă“ sau de-a dreptul lingău. N-are importanţă domeniul din care provine cel lăudat. Poate să fie om politic, artist sau liber-schimbist. Cel care a primit laude devine şi el suspect de orice. Teama de a fi taxat „lingău“ a scos din vocabular cuvântul „apreciere“. Când cineva se încumetă totuşi să laude o realizare, o face în aşa fel încât nu mai înţelegi nimic din ce-a vrut să spună. Stai şi te întrebi la sfârşitul „aprecierii“ dacă e o laudă reţinută sau o înjurătură dulce. Aproape nimeni nu mai are curaj să laude, pentru că astăzi înjurătura face legea în România. Se înjură tot şi peste tot. Se înjură „elegant“ de la tribuna Parlamentului, se înjură tăios în ziare, se înjură grosolan pe stadioane. Înjurătura a devenit rege peste o ţară de mitici. Vedetele, idolii, personalităţile se nasc – Dumnezeule, ce vremuri trăim! – prin înjurătură. În România, ca să zic aşa, dacă nu eşti înjurat, devii un om mort. Înjurătura este cea care te înalţă, fără ea rişti să te pierzi în anonimat. Reuşitele, împlinirile ajung să fie cunoscute şi cuantificate prin înjurătură. Riscăm ca dintr-o lume de lingăi să ajungem o lume de birjari. Şi dacă tot vom ajunge într-o astfel de stare jalnică, ar fi bine să se gândească repede cineva la elaborarea unei legi care să se numească pur şi simplu „Legea înjurăturii“.

DIALOG ÎN CETATEA SURZILOR

Se invoca la un moment dat, mai ales pe scena politică, calea dialogului. Se invoca şi se mai invocă. Se făcea trimitere la dialog mai ales atunci când apăreau momentele tensionate. De parcă până atunci dialogul, ca noţiune, n-ar fi existat. Devenea dintr-o dată o maşină de pompieri cu care trebuia să fie stinse incendiile din societatea românească. Este aproape o crimă ca într-o ţară ce se pretinde democratică, dialogul să fie pe ultimul loc. Fiecare dintre noi are pretenţia că poartă cu celălalt un dialog, când de fapt se „întâlnesc“ două monologuri. Şi ca să trecem la exemple concrete, amintesc „dialogul“ dintre Guvern şi sindicate: s-a negociat sute de ore fără a se ajunge la un rezultat concret. Adică, un fel de noi vorbim cu voi, voi vorbiţi cu noi, noi ne facem că v-auzim, voi vă faceţi că ne-ascultaţi, rezultatul fiind uşor de anticipat – nimeni n-a înţeles nimic. Alt exemplu ar fi „dialogul“ dintre Putere şi Opoziţie, care se rezumă la dezastruoasa moştenire şi dezastruoasa stare de fapt. La atât şi nimic mai mult se rezumă dialogul de la care românii aşteaptă marea cu sarea, luminiţa de la capătul tunelului cu privatizarea ş.a.m.d. Ce naivi putem fi! Într-o ţară de surzi, noi vrem ca rege să fie dialogul...

CEASUL AL DOISPREZECELEA LA ROMÂNI

Eu cred că ar fi bine ca noi, românii, să scoatem de pe ceas ora 12.00. Numai aşa am putea scăpa şi de ceasul al doisprezecelea. Pentru că încet-încet devenim o naţie de ceasul al doisprezecelea. Degeaba ne sculăm noi de dimineaţă, că tot în ceasul al doisprezecelea ajungem. Mai bine un popor de ceasul unu, mai bine o ţară de ceasul al doilea, mai bine o naţie de prânz, decât o continuă remuşcare de ceasul al doisprezecelea. Pentru noi, toate ceasurile, de dimineaţă până seara, bat *ceasul al doisprezecelea*. Şi asta nu ne face să disperăm, să ne mobilizăm. Dimpotrivă, ne punem mâinile în şolduri şi începem să ne lamentăm ca un veritabil popor de ceasul al doisprezecelea ce suntem. Am fi în stare, tot pentru a ne fura singuri căciula, să dăm ceasul înainte sau înapoi numai pentru a scăpa de „ceasul rău". Blestemat ceas, ţintuit în zidul istoriei noastre pentru totdeauna. Ceasul al doisprezecelea la noi a cucerit nu numai întreaga zi, ci întregul an. Secolele noastre de istorie sunt bântuite de al doisprezecelea ceas ca de o fantomă ce-şi caută timpul. După '89, ceasul al doisprezecelea e arătat de secundarul suferinţei noastre. Ciudată soartă putem avea şi noi atunci când reacţionăm dramatic la limbile unui ceas. Chiar dacă el pare să bată pentru ultima dată. Şi, cu toate astea, meseria de ceasornicar nu este mai căutată de ieri încoace. Jumătate din ţară ar trebui să fie de ceasornicari, având în vedere marele defect al ceasului al doisprezecelea. Dar de ce să rezolvăm noi problema asta?! N-aţi înţeles că nu vrem? Suntem în stare să plângem fără oprire şi să dăm pe furiş ceasul istoriei cu o oră înainte pentru a nu mai spune nimănui că suntem un popor de ceasul al doisprezecelea. Tare mi-e teamă că vom reuşi să ne încurcăm, riscând să devenim un popor de ceasul zero.

PENETRANŢII EUROPEI

Din când în când ne pasionează foarte tare intrarea României în NATO şi în Uniunea Europeană. Pe undeva este firesc. Nu ne place să fim consideraţi Cenuşăreasa Europei, ne enervează îngrozitor când cineva spune că noi nu facem parte din Europa. Trebuie să recunoaştem însă că şi noi le dăm suficiente motive să spună asta. Cred că nici milogeala afişată uneori de autorităţi, nici bătutul cu pumnul în piept nu rezolvă problema noastră. Ne comportăm ca nişte îndrăgostiţi săraci atunci când este vorba de preafrumoasa şi aroganta Europă. Şi când spunem Europa, ne gândim, desigur, la acele ţări industrializate care fac parte din Uniunea Europeană, din NATO. Sunăm la domnişoara Europă, poporul stă pe fir şi ascultă; până să răspundă, o facem cum ne vine la gură. Iar dacă se întâmplă să ne răspundă, ni se pune nodul în gât. Dar ce tevatură se face în întreaga ţară până ce înaltele autorităţi se hotărăsc să pună mâna pe telefon ca să sune, am văzut cu toţii. „S-o sunăm pe domnişoara Europă dimineaţa, la prânz sau seara?“ se întreabă cei aflaţi la putere. „Nu, nu, dimineaţa nu e bine, domnişoara Europă obişnuieşte să întârzie sub aşternut, iar după ce se trezeşte lucrează foarte mult, până târziu, noaptea.“ „La prânz, s-o sunăm la prânz?“ se întreabă ai noştri. „Nu, iar nu e bine, poate domniţa ia prânzul cu americanii, nu e bine s-o deranjăm.“ „Seara?“ „Doamne fereşte, nu e zi în care să n-aibă o reuniune, un simpozion.“ Şi-atunci ne enervăm şi hotărâm să o sunăm dimineaţa pe la trei, „să vadă şi ea cum e să te trezească cineva când ţi-e visul mai frumos, să-i tragem o înjurătură de mamă“. „Adică ce, dom’le, noi nu putem s-o deranjăm niciodată pe nenorocita asta de Europă, mama ei de vagaboandă?!“ Supăraţi nevoie-mare, de parcă şi încercasem s-o căutăm, s-o sunăm vreodată. Ce vreau să spun: ne ambalăm singuri, ne mândrim că suntem p-aci de mii de ani şi că nu stăm noi la mâna nimănui, cu atât mai puţin la mâna ei, şi, când să purtăm un dialog cu ea, suntem deja prea nervoşi, aşa, ca într-o tradiţie tipic românească, trimiţând-o la origini. Şi culmea, domnişoara Europă nici măcar nu ştie, habar n-are că noi doriserăm, la un moment dat, să-i cerem ceva. Şi vreţi să vă mai spun un lucru? Să presupunem că, în cele din urmă, punem mâna pe telefon, sunăm, şi domnişoara Europă chiar ne răspunde. Sunt sigur că-n acel moment,

de emoţie, de mândrie, de-ai dracu' ce suntem, îi trântim telefonul în nas, fără să apucăm să-i spunem măcar un cuvânt. Ca îndrăgostitul ăla candriu, cu pantaloni cârpiţi în fund şi cu tatuaje pe limbă, dar cu un orgoliu cât toată Europa de mare. Dacă o să vă spun acum, în final, că noi nici măcar nu putem ajunge până la cabina telefonică de la care s-o sunăm, mă veţi sudui. Sau, şi mai rău, dacă ajungem, o să constatăm că nu funcţionează telefonul. Ăştia suntem: nişte îndrăgostiţi lulea, aflaţi într-o cabină cu telefonul defect, plini de mândrie, peticiţi, gata să luăm Europa şi pe mama ei de guler şi să-i spunem verde în faţă: „Perverso!" Şi mai avem pretenţia ca ea să ne răspundă: „Sunt fierbinte, vino, intră-n miezul problemei mele europene!"

PENTRU O DEZBATERE NAŢIONALĂ

În România nu au loc dezbateri naţionale. În România au loc gâlcevi. Scena e plină de gargaragii, de penetrează-vânt. Deseori, uşa Parlamentului e confundată cu uşa cortului. Principiile sunt înlocuite de zarvă, scandalul ţine loc de argumente. O dezbatere naţională, care se cere imperios astăzi, n-are de cine să fie susţinută. Nu poţi să visezi la o mobilizare generală când cei care ar trebui s-o facă sunt de paie sau demagogi. Lipseşte omul, lipsesc oamenii care să vină să întrebe: „Încotro ne îndreptăm, fraţilor? Ne scufundăm stând cu mâinile în sân?" iar noi să tresărim, să ne trezim din somnolenţa generală. Nu avem nevoie, desigur, de acţiuni de tipul revolutului stahanovism. Mobilizarea, acţiunile de care vorbeam trebuie să aibă loc, în primul rând, la nivelul conştiinţelor. Am devenit un popor prea egoist. „Toţi pentru unul şi unul pentru toţi" reprezintă astăzi doar nişte cuvinte. Şi, la urma urmei, nu cred

că trebuie să existe neapărat omul providenţial care să aducă unitatea, mobilizarea de care avem atâta nevoie. Unele popoare trec prin istorie în pas de defilare, altele, într-o „revoluţie permanentă“, iar noi am ajuns să ne târâm. Sigur, şi mersul târâş are demnitatea lui, doar dacă nu devine o obişnuinţă. Din legumele care era să devenim înainte de ’89, astăzi am ajuns într-o stare de târâş-grăpiş. Fie găsim puterea să ne ridicăm în picioare, să ne înălţăm, ori devenim prieteni apropiaţi cu târâtoarele. Cale de mijloc nu există. E nevoie de o dezbatere naţională. Credibilă, fără să se ţină cont de imaginea nu-ştiu-cui, fără orgolii, fără invocarea istoriei şi a deja blestematului ceas al doisprezecelea. Cu sinceritate, cu durere chiar, fără să se caute un ţap ispăşitor – suntem maeştri aici –, e nevoie de o dezbatere naţională.

BOALA CUMPĂRĂTURILOR

Un doctor psihiatru ne anunţă că la români, în această perioadă a anului, se resimte boala cumpărăturilor. Descoperită în SUA, această boală s-a transmis din popor în popor şi uite aşa a ajuns la noi. Cum se manifestă? Se vor fi întrebat cei mai mulţi dintre dumneavoastră. Se manifestă, cică, prin dorinţa de a cumpăra. Intrăm, nu intrăm în vreun magazin, suntem obsedaţi să cumpărăm. Cumplită boală ne lovi poporul! Boală boierească, nu altceva! Cred că boli la fel de răspândite în această ţară sunt înghiţitul în sec, privitul în gol, strânsul curelei. Un popor care până mai ieri suferea de sindromul „nu ne vindem ţara“ se vede astăzi atins de microbul cumpărăturilor. Mi-e greu, foarte greu să vă explic, oameni buni, că sunteţi bolnavi, că vreţi să cumpăraţi, şi punga nu vă lasă. Ce înseamnă asta? Că suntem bolnavi de două ori, o să ne spună doctorul. O dată, pentru că vrem, şi a doua oară, pentru că nu avem cu ce.

Tratamentul recomandat în cazul în care nu avem bani, spune tot doctorul, constă în distragerea atenţiei de la ideea obsedantă de a cumpăra. Cum? Trebuie să ne facem planuri de viitor, să vedem un film sau o piesă de teatru, să muncim tot timpul. Mă întreb, domnule doctor, cum pot scăpa de boala cumpărăturilor cei 60 000 de noi şomeri. De fapt, nu dumneavoastră trebuie să răspundeţi la această întrebare. Dumneavoastră, domnule doctor, în nici un caz nu recomandaţi plimbările, „deoarece este posibil să vedem ceva ce am vrea să cumpărăm, fapt care ne-ar face mai mult rău decât bine". De necrezut şi totuşi cumplit de adevărat: România, o ţară suferind de sărăcie, se îmbolnăveşte de… „boala cumpărăturilor".

DECEMBRIE – LUNA DEZBINĂRILOR ŞI A RĂFUIELILOR

Ca un făcut, toate dosarele Revoluţiei din '89 se deschid în luna decembrie. Aproape că nu se suflă un cuvinţel despre aceste dosare în celelalte unsprezece luni ale anului. Nu se caută nici un vinovat, nu se vorbeşte nimic despre martiri, despre terorişti până-n această lună. Şi asta se întâmplă mereu din '89 încoace. Luna decembrie devine în cea de-a doua parte a sa şi luna răfuielilor naţionale. Începută ca lună a dezbinării naţionale, nu poate avea decât o continuare pe măsură. Toată ura acumulată de-a lungul anului răbufneşte peste mormintele celor ucişi în decembrie '89. Zilele comemorării, zile de pioşenie, devin zile de carnaval politic, de scandal. Revoluţionari, urmaşi ai celor ucişi în decembrie '89, procurori, judecători, oameni politici, falşi revoluţionari se amestecă într-o dispută oarbă din care nimeni nu are de câştigat. Ba, dimpotrivă, toţi au de pierdut. Şi nu e drept. Plini de suferinţă, urmaşii eroilor-martiri

nu vor afla nici de data asta cine sunt criminalii. Vinovaţii vor rămâne, ca şi până acum, nedescoperiţi, nepedepsiţi. Politicienii vor împărţi vinovăţiile, vor transforma Revoluţia în lovitură de stat. Răfuielile vor domina viaţa politică, circul îşi pregăteşte toate măştile, fie ele tragice sau comice. Poate Crăciunul să aducă puţină lumină. Trag speranţa că va veni şi pentru noi o sărbătoare a renaşterii. Mai avem de aşteptat până atunci. E nevoie măcar de o zăpadă izbăvitoare, aşa cum a fost cea din zilele Revoluţiei. Doar zăpada asta ar putea să mai cureţe puţin din mizeria lumii, coborâtă până şi pe sufletele noastre.

POLITICIENI CARE DAU ÎN BOBI

Se taie energia electrică, se blochează drumuri, se închid mine, se lichidează... Ceea ce nu s-a făcut până mai ieri se face la grămadă, în salturi, astăzi. Mă tem că în graba asta nebună se fac şi multe greşeli. Cine mai are timp, în iureşul acesta, să controleze dacă privatizările, restructurările, lichidările se fac obiectiv şi, mai ales, prin respectarea legii? Cine va plăti aceste greşeli, dacă ele vor exista? Nimeni, ştim doar cine plăteşte astăzi: cei care rămân fără un loc de muncă, cei care vor ajunge pe drumuri, fără nici o perspectivă de a găsi altă slujbă. Este foarte clar că pentru cei mai mulţi dintre politicienii de astăzi, reformă înseamnă, pur şi simplu, lichidare. Nimic altceva. Nu ştiu de ce am impresia că ţara seamănă cu cineva care a ajuns să doarmă în gară, cineva fără căpătâi, jefuit peste noapte. O ţară parcă lăsată în voia sorţii, o ţară în care întâmplarea deţine un rol hotărâtor. O ţară al cărei destin depinde de politicieni în

aceeaşi măsură în care depinde de ghicitul babelor în bobi. Nesiguranţa, teama, confuzia, nepăsarea s-au instalat în rândurile unei populaţii debusolate, cu speranţele retezate, fără orizont, cu un viitor comparabil cu o junglă în care intri, dar nu mai ştii dacă ieşi.

UMOR INVOLUNTAR

De va fi să vină vreodată sfârşitul lumii, eu cred că poporul român nu va pieri cu una, cu două. Eu cred că putem supravieţui, chiar dacă e dureros de greu, fie şi numai prin umor. Avem un umor nebun. Nu cred să existe vreo naţie pe pământ care să creeze, să trăiască atâta umor ca românii. Umorul ne distruge, umorul ne salvează. Acesta-i paradoxul. Fără umor nu putem trăi, umorul ne face altfel decât celelalte popoare, umorul stă la baza multor rateuri din vieţile noastre. E fenomenal cum o ţară care stă să se prăbuşească este în stare – sau, cu atât mai mult, făcând haz de necaz – să nască atâta umor. Am citit într-un cotidian de ieri că o bătrână a ieşit deunăzi în poarta casei, ca să vadă trecând pe strada sa un cortegiu funerar. Mare i-a fost mirarea bătrânei când a observat, fără să aibă vreo umbră de îndoială, că sicriul în care era aşezat mortul era sicriul ei, pus la păstrare în şură. Aşadar, tristă ţară, vesel popor, sicriul

bătrânicii noastre fusese furat de nişte rude disperate din cauză că n-aveau în ce să-şi înmormânteze soacra! Să ieşi pe stradă când „trece mortu'“ şi să-l vezi în sicriul tău, asta se poate întâmpla numai în România! Furatul căciulii devine pentru noi, începând de astăzi, o tristă amintire palidă. Nu ne vom vindeca niciodată, dragi concetăţeni. Suntem veşnic condamnaţi la umor!

RESEMNAREA DINAINTEA CUTREMURULUI

Începutul anului 2000 a fost întâmpinat de o România săracă şi înspăimântată. Săracă prin grija guvernanţilor şi a aleşilor, înspăimântată prin grija lui Vergil Hâncu. Odată infirmate de trecerea timpului previziunile domnului care însoţeşte sau e însoţit de un borcan cu particule, România a scăpat de spaimă, rămânând cu sărăcia. În mod paradoxal, fără ameninţarea unui cutremur devastator, viaţa românilor a devenit mai tristă şi parcă mai lipsită de nici unele. În faţa unei nenorociri, te mulţumeşti cu mult mai puţin, decât în condiţii normale, cenuşiul prinde ceva mai multă culoare, oamenii din jur nu mai par aşa de răi, chiar se pot lega prietenii cu necunoscuţi, ninge mai frumos, rude care nu s-au văzut de ani de zile, care nu şi-au vorbit se caută la telefon şi, dacă drumurile nu sunt blocate, se şi întâlnesc. Să trăieşti cu ameninţarea sfârşitului lumii zi de zi – iată în ce constă salvarea fiinţei pe pământ. Vergil, om venit pe jos, parcă,

de la Galaţi, cu un borcan în mână, a reuşit pentru două săptămâni să ne arate cine suntem şi, mai ales, de ce suntem în stare, cum ne trăim nişte posibile ultime zile ale vieţii noastre. Această redescoperire a vieţii, să spunem, a fost câştigul unui popor anchilozat în sărăcie şi mizerie. Spaima, repet, i-a mai oscilat, măcar puţin, pulsul. Partea proastă a acestui experiment, în care am fost cobaii domnului Vergil şi ai vieţii, constă în faptul că, la data fatidică de 15 ianuarie, cei mai mulţi dintre noi au aşteptat în case, cuminţi şi resemnaţi, sfârşitul. „Şi ce-aţi fi vrut să facem", aţi putea să mă întrebaţi revoltaţi? „Nu ştiu", v-aş răspunde. Sau probabil că am fi putut să facem orice altceva decât ceea ce am făcut.

PĂSĂRI DE PRADĂ...

Ieri a început penultima sesiune parlamentară. Prin cele două Camere ale Parlamentului zboară astăzi, la mai bine de trei ani de la alegeri, fel şi fel de păsări politice. Sunt unii politicieni care au intrat vulturi în Parlament şi riscă să iasă papagali. Alţii, vrăbiuţe, care visau mălai pe listele de partid, s-au trezit ulii independenţi pe craca unor formaţiuni nou-înfiinţate. Scatii, cuci, ciocârlii fals cântătoare, corbi, păsări migratoare, porumbei voiajori populează Parlamentul României, de nu mai ştii cine deţine majoritatea, cine mai e în opoziţie, cine mai reprezintă puterea. Sunt tare curios să aflu câte legi vor mai trece prin Parlament în aceste ultime două sesiuni, când zburătoarele mai mici sau mai mari vor deveni, odată cu apropierea campaniei electorale, „Păsările" din celebrul film al lui Hitchock. Somnoroasele păsărele din timpul celor trei ani petrecuţi pe ramurile Parlamentului vor trece la jumuleli reciproce, la scos

ochii, la gheare în gât. Astfel, păsările noastre alese vor putea, într-un ultim zbor deasupra unei ţări năuce, să ne convingă câţi bani a făcut fâlfâitul lor de patru ani. Fâl-fâl! mandatul lor trecea! Fâl-fâl! şi noi la vot! Fâl-fâl! şi alegerea lor! Fâl-fâl!

RĂMAŞI CU MANIVELA ÎN MÂNĂ

„Domnule prim-ministru, am înţeles că timpul nostru a trecut. Am înţeles că strategia economică pe termen mediu a României nu are nevoie de noi. Că am fost în toţi aceşti ani o piedică în calea reformei, că acordurile cu Banca Mondială şi Fondul Monetar Internaţional au avut de suferit din cauza noastră. Poate că e şi vina noastră că am crezut în luminiţele promise de trei ani încoace, riscând de multe ori – uneori am trecut pe roşu, alteori am mers în mare viteză, am riscat şi depăşiri periculoase – în cursele făcute spre capătul tunelului. Dacă toate aceste concedieri, ca vârf de lance în lupta împotriva birocraţiei la care suntem supuşi astăzi, vor aduce o geană de lumină şi alta de speranţă populaţiei României, dacă toate aceste concedieri vor duce la îndeplinirea obiectivului economic principal al strategiei economice, şi anume perfecţionarea mecanismului de promovare a creşterii economice, atunci noi, şoferii de la

Palatul Victoria, noi, şoferii Guvernului României, spunem şi facem asta pentru că nu vrem să figurăm în cartea de istorie ca fiind cei care au tras frâna de mână pe drumul României spre integrarea în Uniunea Europeană. Noi, şoferii Guvernului, renunţăm la garaje, volane, ambreiaje, portbagaje, viraje, demaraje şi vă lăsăm în seamă creşterea PIB-ului, o nouă filozofie a bugetului... Noi ne luăm manivelele, levierele, cricurile şi plecăm, rămâneţi dumneavoastră, domnule prim-ministru, cu reforma fiscală şi cu deficitul corespunzător prevederilor din Tratatul de la Maastricht. Noi ne-am luat manivelele, levierele, cricurile şi-am plecat, domnule prim-ministru!"

CIRCOTECA COALIŢIEI

Criza politică din România continuă. Spectacolul desfăşurat în faţa unei ţări întregi este complet. În fiecare zi, războiul dintre democraţi şi restul coaliţiei scoate la iveală procedee noi de luptă. La început a fost calomnia, un război pe viaţă şi pe moarte al limbajului. S-a trecut apoi la chichiţe legate de Codul Muncii, al onoarei şi al bunelor maniere. A lipsit, ce-i drept, dansul, dansul propriu-zis, pe ring, cu muzică şi parteneri. Altfel băieţii au dansat, ba chiar au făcut balet, au mers pe poante, au făcut şpagatul, totul degenerând, la un moment dat, în cea mai firească şi mai neaoşă cotonogeală. Chiar s-au făcut ameninţări care se refereau la gioale, la ruperea oaselor. Ca, până la urmă, foştii parteneri de coaliţie să treacă la chestiuni legate de Constituţie. Un fel de joc de glezne, dacă-mi permiteţi, după ce văzuraţi şi dumneavoastră că dumnealor nu le-a lipsit prea mult să-şi dea unii altora cu capul în gură. De-aia zic, prin

urmare, că spectacolul dat de „babiucii“ şi miluiţii noştri a fost total. Păcat, mare păcat pentru ei, că milioanele de spectatori n-au prea râs, ba dimpotrivă. Şi zău că ar fi râs bieţii oameni, însă le-a fost frică, pe praful ăsta, să nu râdă ca proştii, trezindu-se că, pentru toată circoteca asta, până la urmă, tot ei vor plăti. Şi, din nefericire, chiar aşa stau lucrurile: nota de plată – încă nu s-a tras linie –, şi aşa destul de încărcată, o vom plăti cu toţii. Coaliţia e moartă-n coteţ, poporul e trist, noroc că au apărut urzicile. Se pregăteşte să apară ştevia odată cu strategia pe termen mediu a integrării europene…

Vai, ce jaf...!

NEAM DE JEFUIŢI

Vai, ce jaf armat! Cu două alice, una boantă, cealaltă vagaboandă! Vai de jafurile noastre! Cică un asemenea jaf n-a mai avut loc din anii ’50! Ce vorbeşti tu, Gogule, ce spui tu, Fârsănico? Jafurile care se ţin lanţ din ’89 încoace la ce categorie le băgaţi? Dacă n-au fost făcute cu puşti cu alice – aici mă îndoiesc, s-au făcut multe „afaceri“ cu pistolul pe masă –, intră în altă categorie: jaful naţional. Doi adormiţi şi cu şoferul trei au pus şi ei de-o hoţie, aşa, la o berică, şi toată ţara e-n picioare să vadă ditamai jaful. Ba i-am văzut pe unii cum făceau ei pe specialiştii, punând la cale o reconstituire de două parale, în timp ce al doilea făptaş, ca să nu mai vorbim de şofer, încă nu fusese prins. Penibil, absolut penibil! Aici am ajuns cu moralul, asta e starea naţiunii, nici măcar de un jaf ca lumea nu suntem în stare. De trădare am scris şi altădată: nu suntem în stare să ducem una până la capăt. Trădăm iniţial, după care

intrăm în pielea laşului care n-a văzut, n-a spus, n-a trădat. Recunoaşterea trădării, dacă s-ar întâmpla să ducem vreodată una până la capăt, ar fi o pură utopie. Trăim cu toţii, ca martorii cei muţi, un jaf naţional! Însă aşteptăm şi acum să iasă la suprafaţă un singur caz măcar de jaf individual. Altfel, într-o ţară în care nelegiuiţii fac legea, n-avem nici o şansă să cunoaştem un jefuitor autentic. Şi dacă nu-l vom găsi, o să fim reclamaţi ca neam de jefuitori. Şi ar fi strigător la cer, pentru că, de fapt, suntem un neam de jefuiţi.

SĂRAC ÎN ŢARĂ FURATĂ

Confetti, baloane frumos colorate, formaţii de muzică rock şi nu numai, fete frumoase dansând aproape dezbrăcate. Iată care sunt principalele arme şi atuuri aruncate în luptă de candidaţii noştri în campania electorală pentru alegerile locale. Cetăţeanul, săracul, patru ani de zile, i-a văzut pe primari, pe candidaţi doar la televizor sau în maşinile luxoase, trecând în viteză pe lângă el. În patru ani, săracul cetăţean n-a fost întrebat nici măcar de sănătate, darămite dacă beneficiază de drumuri, de curăţenie, de apă caldă ş.a.m.d. Bietul de el se vede dintr-o dată bombardat cu promisiuni şi, în plus, mai mult ca niciodată, cu spectacole gratuite, unde sunt aduse cele mai în vogă formaţii de muzică, la fel ca într-o veritabilă campanie occidentală. Este, de fapt, singurul loc în care ai noştri îi copiază pe occidentali, în rest, aceleaşi gogorițe, aceleaşi angajamente pe care nu le mai crede nimeni. Pot candidaţii noştri să le facă pe fetele

de la A.S.I.A. să se producă şi goale puşcă, că tot degeaba pentru ei. Dacă fetele de la A.S.I.A. ar cânta: „Ia cu tine şi câinii vagabonzi, gunoaiele şi mai asfaltează câte ceva“, poate, poate, cetăţeanul, săracul, să fie impresionat şi să-şi dea votul într-un moment de rătăcire, altfel, nici o speranţă. Cât despre documentul pe care l-au semnat mai multe partide, angajându-se pentru o confruntare civilizată, nu pot spune decât că e apă de ploaie. Bălăcăreala a început cu mult înaintea declanşării campaniei electorale şi, mai mult ca sigur, va continua chiar dacă partidele respective ar semna câte trei documente pe zi: unul dimineaţa, altul la prânz şi cel de-al treilea seara, după ce candidaţii au plecat la culcare. Sperjurii aceştia, cetăţene, sunt în stare să se-njure şi-n somn. Cât timp vor crede candidaţii noştri că săracul cetăţean nu-i altceva decât un prost care poate fi uşor păcălit, sedus şi abandonat, nu merită nici măcar respectul rigolelor şi al tomberoanelor. Pot ei să ne cânte cât or vrea „Ia cu tine şi inima mea“, atâta timp cât au „suflete moarte“. Săracul cetăţean, săracii (cu duhul) candidaţi râioşi!…

ŞPAGA PE POST DE MONEDĂ NAŢIONALĂ

În „eterna şi fascinanta România“, moneda naţională a ajuns să fie şpaga. Leul, slugarnic şi amărât, nu face altceva decât să (de)servească afaceri dubioase; pe el se reazemă mita şi ciubucul. Leul a rămas monedă naţională prin colecţiile numismaţilor şi ale filateliştilor, prin pliante şi pe tăbliţele caselor de schimb valutar. Asta nu înseamnă că sunt de condamnat cei care, în sărăcia lor, chivernisesc fiecare leuţ socotind de trei ori până să cumpere din piaţă o legătură de leuştean. Nu, nu sunt de condamnat, sunt de plâns, de compătimit. Pentru ei, valoarea leului a rămas sfântă, cu toate că suta de mii nu mai înseamnă nimic în ziua de astăzi. Au fost trădaţi, nu neapărat de ceea ce a însemnat odată moneda naţională; au fost trădaţi în primul rând de regimurile politice care s-au perindat pe la conducerea ţării şi care, în loc să stopeze, au încurajat procesul pervers al transformării leului în „moneda şpăgii“, a mitei. Şi nu în ultimul rând, suntem

vinovaţi noi, cei din societatea civilă, care am încurajat prin neimplicare actuala stare a lucrurilor. Şpaga erodează încet, dar sigur, măruntaiele economiei şi ale spiritului, transformându-ne şi pe noi în nişte instrumente ale corupţiei şi fatalităţii. Nu mai avem mult şi vom deveni un popor cotropit de şpagă, un popor supus şpăgii. Mâine-poimâine vom putea citi pe la casele de schimb valutar cursul zilei: 1 şpagă = 100 dolari. Atunci da, vom avea motive să ne bucurăm că moneda naţională a devenit puternică şi stabilă!

CONSTRUCŢIE POLITICĂ DE-A GAIA-MAŢU

Sunt destui politicieni tari în guşuliţă care o ţin gaia-maţu, de-o vreme încoace, cu „construcţia politică“. Cică ei vor o nouă „construcţie politică“! Dacă-i întrebi în ce constă aceasta, încep să-şi sugă vocea. Şi dă-i explicaţii, nenică: „Această nouă construcţie ţinteşte viitorul României! Noi, acum, punem schelele ei, căci o nouă construcţie politică fără schele e ca un partid fără platformă“. Sau: „Construcţia politică născândă la care ne gândim azi reprezintă embrionul unei noi lumi politice, embrionul care va da naştere la ce va fi, ştergând trecutul“. Cuvintele uscate ca iasca, nişte buruieni ieşite pe gură, cu rădăcinile pline de demagogie înfipte până-n stomac, asta e construcţia politică fluturată prin faţa oamenilor năuciţi de scumpete, boală şi sărăcie. Construcţia asta politică, nou-nouţă, dar cu aceiaşi oameni, aceleaşi figuri triste, o să le îndese cetăţenilor în coşniţă lapte, miere şi, dacă o mai rămâne loc, niţică mămăligă.

Dacă-i întrebi care e ideologia acestei noi construcţii politice, o să înceapă să-şi învârtească mâinile prin aer, o să umple atmosfera de explicaţii şi de bule. De-asta au nevoie oamenii în pragul mileniului al III-lea: de o nouă construcţie politică. Stau pe prispe şi pe la balcoane şi-o aşteaptă ca pe-o izbăvire, în lipsa murăturilor şi a zacuştei. Aşteaptă ziua-n care noua construcţie politică le va aduce belşugul. Şi parcă o văd venind pe un cal alb, legată la ochi, ca-n jocurile copilăriei, ca-n baba-oarba, gata să găsească poporul român, să-l pricopsească, să-l blagoslovească. Bine că venişi tu, nouă construcţie politică, ce ne făceam noi fără tine?! Viitorul sună bine...

GUZGANUL

Genul de şobolan care muşcă cu metodă. Pe întuneric. Un şobolan care trăieşte în pântecele statului. Îl violentează pe dinăuntru, fără să-l devoreze. Asta i-ar aduce şi lui sfârşitul. De-aia se mărgineşte în a-l roade neîncetat, a-i încălca toate legile. De acolo, din structurile cele mai de sus ale statului, nu mai aude, nu mai vede, se transformă dintr-un reprezentant care să ofere siguranţă într-un şobolan, într-un guzgan care primeşte şpagă de sute şi milioane de dolari. Participă la toate „prăduielile“, la toate tunurile date de Putere, nu lipseşte de la împărţirea nici unei prăzi, fie că prada e de stat, privată sau mai ştiu eu de ce fel. Mânuieşte şantajul ca şi când l-ar fi născut mă-sa şantajist, acesta e instrumentul lui de viaţă şi de moarte, crezând că lumea se termină când vrea el şi n-o să aflăm niciodată mârşăviile pe care le-a pus la cale şi le-a înfăptuit. Asta şi pentru că se întrece în banditism cu cei pe care-i „face“. Şi nu după

blocuri, ci în spatele zidurilor unor palate, pe Coasta de Azur, la Monte Carlo. Crede că mizeria acestei ţări e fără sfârşit, că violul repetat la care supune statul, societatea, şantajul permanent la care-i supune pe clienţii lui, şobolani şi ei, sau, mai bine spus, guzgani cu gulere albe, toate acestea nu vor lua sfârşit decât atunci când vrea el. Adică, guzganul care stă în umbra celor mari, fiind gata să-i vândă mâine, când stăpânii trebuie să părăsească scena, pe cei pe care i-a mai vândut o dată, ieri. Libidinos şi infatuat, cu testiculele mari şi verzi de atâţia dolari furaţi pentru el şi pentru colonia lui de rozătoare rapace, guzganul nu ştie că legea poate să fie prea strâmtă, prea mică pentru a-i „plăti“ consilierile făcute de-a lungul timpului. Şi a cam sosit vremea să compară în faţa legii. Guzganul miroase pericolul, dar s-a obişnuit prea tare cu violul pentru a se mai putea da la fund şi a se lipsi tocmai de momentul orgasmului, cu tot riscul de rigoare!

FILMUL PENTRU CASA ALBĂ

Absolut extraordinar spectacolul oferit de alegerile pentru cucerirea Casei Albe. Lupta strânsă pentru preşedinţia Statelor Unite a transformat aceste alegeri într-un film de suspans, tipic american. Închipuiţi-vă că, la un moment dat, televiziunile americane l-au anunţat pe George Bush câştigător, făcându-l pe Al Gore să-l sune şi să-l felicite: „George, ai câştigat. Te felicit, ai fost mai bun. Trăiască America şi noul său preşedinte: George W. Bush!“. Apoi, la vreo jumătate de oră de la această întâmplare, când televiziunile americane au revenit asupra informaţiei care-l dădea câştigător pe Bush, Al Gore a pus iar mâna pe telefon şi l-a sunat pe contracandidatul său, spunându-i: „George, tot eu sunt, Al Gore. Ştii, te-am sunat să-ţi spun că am făcut o greşeală felicitându-te mai devreme. Consideră că n-am făcut-o. Înţelegi, George? A fost o greşeală. Îmi pare rău, cursa continuă!“. Tensiunea a crescut când, odată cu trecerea timpului şi

numărarea corectă a voturilor din Florida, Al Gore s-a apropiat de George Bush la câteva zeci de voturi. În timpul acesta, pe undeva prin SUA, prin Missouri parcă, americanii votau de zor un mort. Care, aşa mort cum era, a reuşit să-l învingă pe contracandidatul său, devenind post-mortem, ca să zic aşa, senator. Suspans, momente comico-tragice, răsturnări de situaţii, spectacol în studiourile de televiziune, spectacol în stradă, acolo unde se aflau sediile celor două staffuri de campanie, ei bine, toate acestea au transformat alegerile americane într-un film care a rulat ore întregi pe micile ecrane din întreaga lume, ţinând cu sufletul la gură milioane, dacă nu miliarde de telespectatori. Această cursă fantastică a arătat că America poate să transforme într-un megaspectacol până şi alegerile pentru Casa Albă.

ÎN ZODIA ŞANTAJULUI

România trăieşte de ani buni sub zodia şantajului. Dar ceea ce se întâmplă acum, în pragul campaniei electorale, este de-a dreptul revoltător. Principala formă de comunicare, de negociere a devenit şantajul. Într-o ţară în care corupţia s-a extins de la funcţionarul mărunt până la cei mai înalţi demnitari, automat şantajul a ajuns să fie principalul instrument. Un instrument care îmbogăţeşte sau sărăceşte, care înalţă sau scufundă. Multe dintre evenimentele care au loc în jurul nostru sunt rezultatul şantajului. Foarte multe probleme ale societăţii sunt rezolvate pe calea şantajului, o cale camuflată de multe ori de jaluzelele democraţiei. E de necrezut, ba a devenit chiar firesc faptul că instrumentele democraţiei, legale şi normale, au fost înlocuite cu cele ale şantajului. Se şantajează la vedere, fără ruşine, se şantajează cu voce tare, se şantajează în scris, în public, nu mai există nici o limită. Astfel încât şantajul a devenit

cea mai solidă şi, vai, cea mai importantă instituţie a statului, a ţării. Singura instituţie unde lucrurile merg fără nici o poticneală. Găsim aici şantajiştii mărunţi, de doi lei, dar şi marii şantajişti, de sute de mii, chiar de milioane de dolari. Unii nu îi exclud pe ceilalţi, cele două specii chiar pot coexista fără probleme. Instituţia şantajului, nevăzută pentru marea majoritate a cetăţenilor, dar atât de adevărată, atât de puternică în realitate, îi cuprinde şi pe cei care au cedat şantajului. La fel de vinovaţi, dacă nu chiar mai vinovaţi decât şantajiştii propriu-zişi. Spectacolul grotesc, în care se joacă pe milioane de dolari sărăcia noastră, nu mai are cortină. Ceea ce înseamnă că nu prea mai e mare lucru de făcut. Pe vremea când ştiam de el, îl simţeam, dar era în spatele cortinei – de spectacolul şantajului vorbesc –, tot mai aveam o scuză. Acum, când se joacă-n faţa noastră, cucerindu-ne şi ultima redută a speranţei de mai bine – ne resemnăm deznădăjduiţi –, şantajul devine, spre ruşinea noastră, un nou fel de a fi, un mod de a trăi.

VOTUL ŞI BOTUL

Gata, se apropie! Urmează ultima repriză, ultima zvâcnitură, ultimul atac, ultima înjurătură. Duminică mergem la vot, după care patru ani – iertată să-mi fie rima – ne-am lins pe bot! Se pregătesc ultimele lovituri! Că vor fi sub centură, pe după centură, asta deja nu mai contează. Duminică o să aflăm cine intră-n Parlament, cine o să rămână pe-afară, posibil, cine-o să facă noul Guvern. Parcă ar fi bine dacă n-ar veni iarna, parcă am vrea să fim fericiţi, dacă n-am fi foarte trişti, parcă au trecut patru ani – aici nu mai e cu parcă, anii ăştia chiar au trecut – şi nici nu ne-am dat seama cât am îndurat. Şi până-n Crăciun vom avea şi preşedinte. Dacă Dumnezeu ne ajută, vom avea şi ceva carne, ceva şorici. Cu câteva murături, trecem şi de alegerile astea. Eliberaţi ringul, urmează ultima repriză! Vor fi patru zile de foc, tot ce nu s-a spus în patru ani se vrea a fi spus în patru zile. Va fi cea mai mare înghesuială pe microfon pătrat, triunghiular,

rotund sau de care-o mai fi! Au mai rămas prea puţine minute pentru a exploata marea sărăcie. Meteorologii ne anunţă că săptămâna aceasta vremea se va răci uşor şi, Dumnezeule, e posibil să se producă ceaţă! Iar ceaţă? Tocmai acum, când să ne îngrămădim şi noi la urne, să le umplem cu spume – ca de fiecare dată, noi spumegăm, nu votăm –, să vină ceaţa? Ne mai linişteşte prognoza că vântul va sufla moderat, deci nu există pericolul ca jumătate din populaţie să fie luată pe sus şi dusă la urne. Iar dacă, după alegerile astea, ne vom păstra simţul umorului, cu toate că va fi foarte greu, vom mai merge şi peste patru ani să ne dăm votul. Tot ca acu', în pas vioi, cu spume la gură, prin ceaţă, vânt moderat şi mii de candidaţi, aburiţi de-atâtea sondaje, de ai impresia că trăieşti într-o ţară străină, ameţiţi de foame şi de dor albastru – ce-o fi ăla? Gata, ne vine şi nouă rândul! Stăm la coadă câte patru ani şi, când ajungem în faţă, după ce ne răcorim puţin, o luăm iar de la capăt şi ne aşezăm iar la coadă. Facem, cum ar spune unii, coadă la propria istorie. Păi, ar răspunde cineva, noi măcar să facem coada, că istoria o fac alţii! Bine, bine, şi noi atunci de ce mai votăm? Votăm, votăm, votăm, să câştigăm… deşertăciune.

BĂRBĂTUŞII POLITICI

Sunt câţiva politicieni crescuţi pe malurile Dâmboviţei, între fostul Comitet Central şi Casa Poporului, care cred că România este un obiect pe baza căruia se pot negocia poziţii şi posturi. Stau cu coada ridicată şi latră. Vezi Doamne, ei sunt acum în opoziţie sau la putere, şi asta contează cel mai mult. Interesele lor pleacă de la a fi sau a nu fi la putere, de la a fi sau a nu fi în opoziţie. Legătura lor cu ţara – ce-o fi aia? – e una specială: începe şi se termină cu Ziua Naţională a României. Eventual îşi mai aduc aminte de patrie cu vreo alte două-trei ocazii, când le pică lor bine să-şi amintească de interesul naţional. Şi cu interesul naţional se întâmplă acelaşi lucru: e scos pe tarabă sau prins la rever o dată pe anotimp. Şi atunci, în ziua aia, trâmbiţează la nesfârşit, banalizând o chestiune, dacă nu sacră, cel puţin fundamentală, transformând „interesul naţional“ într-o expresie comună. Ei cred, aşa au învăţat la lecţia de incultură

politică, predată de tot felul de analfabeţi şi rataţi, că interesul naţional apare doar atunci când România se îmbracă în ţinută de gală. Interesul naţional ar trebui să fie orizontul lor de fiecare zi, nu doar când văd camerele de luat vederi îndreptate spre ei. Va trece şi turul al doilea al alegerilor prezidenţiale şi să vezi după aia cum bărbăţuşii noştri politici vor tropăi pe lângă situaţie, ca şi când ar avea timp de balet pe lângă trupul sleit de puteri al României. Băieţi, sau îi săpaţi în continuare groapa – la asta vă pricepeţi cel mai bine –, sau încercaţi, cu toate că o să vă fie tare greu, dacă nu cumva imposibil, să vă sacrificaţi! În orice caz, nimeni n-are timpul şi, mai ales, starea necesară să se uite la voi cum ţopăiţi, cu coada pe sus, cum vă daţi în spectacol cu guriţele mici şi cu burţile mari. S-ar putea, dacă o s-o ţineţi tot aşa, să dispăreţi de pe scena politică şi să fiţi uitaţi mai repede decât aţi crezut vreodată.

O ADUNĂTURĂ DE PROŞTI?

Odată cu schimbarea regimului politic la sfârşitul anului 2000, trebuie să fie modificat şi rolul statului în viaţa comunităţii, în viaţa oamenilor. Statul a fost pentru cetăţeni, şi este şi-n clipa de faţă, un zbir care adună taxe şi impozite. Atât şi nimic mai mult. N-are rost să enumăr toate taxele şi impozitele pe care statul le strânge de pe urma bietului cetăţean. Vreau să întreb şi, totodată, să răspund la întrebarea: ce oferă statul în schimbul acestor dări? Răspunsul este pe cât de simplu, pe atât de batjocoritor: nimic! Absolut nimic! În primul rând, statul nu face aproape nici o deosebire între cei care-şi plătesc dările către el şi cei care n-o fac. Cu alte cuvinte, în România, dacă eşti un cetăţean onest, un cetăţean care-şi plăteşte, strângând din dinţi, telefonul, lumina, apa caldă şi rece, chiria, taxele, impozitele ş.a.m.d. eşti un prost. Da, aţi citit foarte bine: cetăţeanul-model în România secolului XXI e luat de prost şi tratat ca atare.

Ştiu, e strigător la cer, dar cât se poate de adevărat. Asta nu înduioşează pe nimeni, din păcate, că de revoltat nici nu poate fi vorba. Mai are vreun rost să amintesc aici sau să strig cataloagele cu hoţii care au devalizat bănci, societăţi comerciale etc. şi nu li s-a întâmplat nimic? La ce bun? Să răsucesc şi mai tare cuţitul în rană? Ne-am obişnuit atât de mult cu această situaţie anormală, încât nici nu mai suntem în stare să protestăm. Nu ţi-ai plătit telefonul sau chiria, tu, cetăţean de rând? A doua zi ţi s-a tăiat telefonul, iar peste câteva săptămâni te trezeşti cu sechestru pe apartament. Asta în timp ce marii datornici – cu sute, mii de miliarde – nu păţesc nimic. Ba, mai mult, statul de care vorbeam le reeşalonează datoriile. Şi asta în semn de dispreţ total faţă de milioanele de nevoiaşi care-şi plătesc datoriile până la ultimul leuţ! Păi atunci, unde Dumnezeu mai este dreptate-n ţara asta? Unde e statul ăla de drept cu care defilăm prin Europa? După ce că milioane de oameni nu există pentru stat decât ca nişte „surse“ de venit la buget, ca nişte cifre, ne mai şi furăm singuri căciula! Adică, mai corect spus, ne fură ei căciula. În plus, după aceea, într-un dispreţ total, ne mai dau şi-n cap. Sper ca nou-veniţii la putere să înţeleagă, până când nu-i prea târziu, că ne-am săturat să fim o ţară de proşti.

FAUNA LIGHIOANELOR POLITICE

Cu toată clima ei temperat-continentală, în România trăieşte o faună politicianistă tipic amazoniană. O faună care dăinuie în spaţiul mioritic carpato-danubiano-pontic de sute de ani încoace, o faună altoită şi crescută pe coloana vertebrală a poporului român, până la identificarea cu aceasta. Odată cu terminarea alegerilor generale, odată cu instalarea noii puteri, oricare ar fi ea, începe un nou ciclu pentru fauna noastră politică cea de toate secolele. O faună, ca să respectăm comparaţia de mai sus, care se trezeşte la viaţă imediat după sezonul ploilor, în cazul nostru, al alegerilor. Fel şi fel de limbrici, popândăi, guzgani şi jagardele, fel şi fel de râme, şerpi, cârtiţe şi limacşi se trezesc dintr-o dată la viaţă, inundând subsolurile, saloanele şi alcovul puterii instalate la sfârşitul anului. În mare, lighioanele cu pricina care alcătuiesc această faună sunt cam aceleaşi ca-n ’96, când cu marea schimbare. Sigur, unele dintre

ele au mai îmbătrânit, în rele, bineînțeles, altele au mai năpârlit, altele s-au dat de trei ori peste cap, mișcare ce le-a provocat o foame greu de stăpânit, greu de potolit. Cei mai mulți dintre șobolani au și acum cozile ude de la părăsirea corabiei țărănisto-liberalo-pediste. O clipă dacă mai întârziau în măruntaiele acesteia – între ei fie vorba, acest risc a meritat din plin, din moment ce și-au umflat gușile aidoma hamsterilor, urmând să înghită în vremuri mai grele –, astăzi se țineau sindrofii în cinstea lor. La care, desigur, participau pioși toți limbricii și vagabonzii, toți viermii și paramecii, care, tragedie, formează altoiul corcit ce se crede a ține loc de coloană vertebrală pentru România. O țară fără coloană vertebrală, rămasă între timp și fără măruntaie, devine o țară-legumă, ținută în viață de aparatele pe care Europa o să ni le fixeze pe gură, pentru a nu zice lumea că a murit cineva, primindu-ne în curtea ei largă, prietenoasă și democratică. Luați aminte, concetățeni, numai focul ne mai poate salva!

SERVITORI DE LUX ÎN SLUJBA PATRIEI

Mă uit la reprezentanții fostului și ai actualului regim politic din România și mă întreb câți dintre ei au înțeles, înțeleg că sunt niște angajați ai statului și că toate activitățile lor trebuie să fie în slujba cetățeanului și a țării. Dacă toți acești oameni, fie că sunt parlamentari, miniștri, consilieri prezidențiali etc., cred sau își imaginează că sunt trimișii nu-știu-cui pe pământ sau că reprezintă interesele lui X și ale lui Y, starea de fapt din România nu se va schimba niciodată. Ba mai mult, România va deveni o aglomerație de feude. Feude „agonisite“ în funcție de interesele unor grupări politice sau, și mai rău, în funcție de afacerile unor caste politice, și nu numai. Visez la ziua în care miniștrii, parlamentarii, președinții se trezesc cu gândul că-i așteaptă țara, că fără ei, fără efortul lor, națiunea română are de suferit. În ciuda tuturor opiniilor pesimiste, eu cred cu tărie că de aici trebuie să înceapă reconstrucția autorității și a demnității

statului. Factorii responsabili români trebuie să înţeleagă de la bun început şi, mai ales, trebuie să conştientizeze că nu sunt altceva decât nişte servitori de lux ai statului, cât timp ocupă funcţia respectivă, şi că sunt datori, înainte de orice, faţă de ţară şi faţă de cetăţenii ei. Acestea fiind zise, este posibil să-i pufnească râsul pe cei aflaţi în Palatul Victoria, ca să dau numai un exemplu. Priviţi în ce hal „arată“ România: am ajuns să ne simţim jenaţi atunci când vorbim despre felul în care ar trebui să fie slujită ţara, într-atât au fost de batjocorite instituţiile statului de către reprezentanţii săi. Referindu-ne la perioada trăită din ’89 încoace, îţi este penibil să rostesti expresia „om de stat“! Câţi oameni de stat a avut România în aceşti unsprezece ani? O întrebare al cărei răspuns îl lăsăm pe seama istoriei, pentru a nu fi în eroare de îndată ce am putea crede că ştim să răspundem. România îşi aşteaptă oamenii de stat. Mai are răbdarea aceasta. Nu ştim dacă mai are şi puterea să-i nască. Dacă ei nu vor veni, identitatea noastră naţională sau, mai degrabă, reprezentarea noastră naţională va avea de suferit. Cumplit. Supravieţuirea îi poate veni tocmai de la conştiinţa fiecărui slujbaş al statului, al ţării, oricât de mic ar fi, slujbaş care şi-a înţeles menirea.

ŢARA POSIBILITĂŢILOR RATATE

Încă un pic şi putem spune că trecurăm şi de iarna asta. Sau că ea ne petrecu pe noi. Acum nu mai contează, important e că, în imensa lui majoritate, poporul e rău. Chiar dacă nu pare. A fost un început de an greu. Nici nu se strânseseră bine cioburile de la Revelion că ne-am trezit că sunt atacate zi şi noapte conductele cu benzină. O bună bucată de timp, Guvernul României, opinia publică, Poliţia au avut ca ocupaţie principală urmărirea – la televizor, pe teren, prin ziare – hoţilor de benzină. La un moment dat, aveai impresia că România toată era făcută numai din ţevi. O ţară fără oameni, fără copaci, dar colcăind de ţevi încolăcite prin care curge nonstop benzină. Lucrurile s-au liniştit – au obosit şi hoţii, şi vardiştii –, astfel încât, pe la 1 februarie, a început scandalul copiilor bătuţi, copiilor legaţi cu lanţuri groase confecţionate din bucăţi rupte de la calea ferată. Imagini terifiante au defilat seară de seară la cele

mai importante jurnale de ştiri. S-au organizat emisiuni, au avut loc dezbateri, justiţia şi instituţiile de protecţie a copilului s-au dezmorţit niţel, după care s-au aşternut tăcerea şi uitarea, în cel mai impur stil românesc. Copiii României pot fi bătuţi în continuare, în linişte, pe îndelete, nu mai interesează pe nimeni. Cine ştie dacă până la anul, pe vremea asta, o să mai aducă cineva subiectul în atenţia opiniei publice? Nici un jurnal nu mai începe prin a arăta copiii bătuţi, atât de mult prezentaţi pe micile ecrane la începutul lunii februarie. Pe ici, pe colo, tot s-a mai făcut câte ceva. O picătură de speranţă într-un ocean de nedreptate. Acum, când presa riscă să intre în pană de subiecte tari, a apărut, în mod nesperat, unul deja asezonat: „Acţiunea autobuzul". Ministrul Privatizării şi edilul-şef al Capitalei au început să demonteze autobuzul, roată cu roată, ceea ce ne dă „speranţa" ca până la 1 martie să nu mai rămână din el nici măcar o şaibă. Cine spune că-n ţara tuturor posibilităţilor ratate nu se mai întâmplă nimic?

RASĂ OCCIDENTALĂ ŞI MAIDANEZI COMUNITARI

Diferenţa dintre noi şi lumea occidentală se vede cel mai bine urmărind ştirile despre şefii de stat, acolo unde este vorba de republică, şi despre regi, acolo unde e vorba de monarhii. Ultima ştire şi cea mai importantă despre noul preşedinte al SUA, George W. Bush, conţine informaţii legate de cei doi câini prezidenţiali, de rasa, vârsta şi sexul lor. După ce aflăm aceste informaţii, însoţite de imaginile de rigoare – Bush cu căţelul în braţe; Bush mângâind căţelul; Bush privind cu bucurie spre căţelul care aleargă prin curtea Casei Albe –, ni se prezintă istoricul câinilor care au locuit şi au trăit la reşedinţa prezidenţială. Aşa am aflat că unul din cei doi câini ai lui George W. Bush este urmaşul câinelui pe care l-a avut tatăl său – al preşedintelui, nu al câinelui – pe vremea când era şef al statului. Norocul nostru şi al lumii întregi este că George W. Bush n-are – cel puţin deocamdată – alte animale domestice prin curtea

Casei Albe. Pentru că eram nevoiţi ca-n fiecare seară, printre ştirile noastre despre câinii comunitari, să aflăm ce mai fac necuvântătoarele lui Bush. Şi, fiindcă tot veni vorba de lighioanele de pe lângă casa omului, ultima veste sosită prin agenţiile de presă ne anunţă că personalul Palatului Buckingham a intrat în panică după ce a aflat că la bucătărie au apărut trei şoricei. „Deocamdată este vorba de puţini şoareci – doar trei – şi nu se poate spune că bucătăria a fost infestată. Regina nu va trebui să părăsească Palatul“, a declarat un purtător de cuvânt al Casei Regale Britanice. Rămâi mut la citirea unei ştiri ca aceasta şi trebuie să constaţi şi să fii de acord că lumea largă e mai interesată, mult mai interesată de patrupedele preşedintelui american sau de şoriceii din bucătăria reginei britanice, decât de cuvântarea de la Focşani a şefului statului român. O ştire despre preşedintele unei ţări precum România este preluată de agenţiile de presă internaţionale doar dacă este negativă sau dacă, de exemplu, în bucătăria prezidenţială au apărut trei spioni sovietici. Parcă şi văd un eventual comunicat emis de Palatul Cotroceni: „Deocamdată este vorba de puţini spioni – doar trei – şi nu se poate spune că Preşedinţia a fost destabilizată. Preşedintele nu va trebui să părăsească pentru o vreme Palatul!...“

IMPORTATORI DE FIŢE

Agitaţie mare în parc. Primăvara a scos oamenii din case. Aceştia, cu căţel, cu purcel, cu biciclete, cu maşinuţe, cu bunici şi pisici, colindă aleile parcului până la căderea întunericului. În peisajul acesta plin de viaţă şi pitoresc îşi făcu apariţia un obiect nou, capitalist sută la sută. E vorba de o trotinetă. Dar nu de trotineta copilăriei noastre, lungă, din fier, greoaie, şi totuşi, atât de frumoasă. Frumoasă pentru că de ea se leagă străzile şi zgaibele zdrelelilor copilăriei noastre. E vorba de o trotinetă „ultimul tip“, uşoară, rabatabilă, deloc greu de cărat, o fiţă importată cu un entuziasm nebun. Pentru că atunci când e vorba de importat fiţe nu ne întrece nimeni, fie că e vorba despre maşini de lux, despre îmbrăcăminte de firmă sau despre trotinete. Parcul s-a umplut de purtători de fiţe, fiţe de fiţe, numărul trotinetelor depăşind numărul cărucioarelor. N-am putut să importăm din ţările dezvoltate cultul muncii, disciplina, dar am importat

imediat „trotineta de fiţe“. Asta suntem, în primul rând, importatori de fiţe. De fiţe şi ciurucuri. Prind astea la noi, o nebunie! Suntem în stare să n-avem după ce bea apă, dar ne dăm pe trotinetă de fiţe. Sau sunt unii care au Mercedes, dar n-au în buzunar nici o leţcaie. După ce termină benzina, trag pe dreapta, stau în maşină şi fumează. Pe principiul „n-avem bani să facem reformă şi investiţii“, dar bani de-o trotinetă tot avem. Vom deveni o ţară care nu va mai exporta nimic. Doar va importa fiţe. Milioane de fiţe.

„MADAMA“ DE PE INTERNET

Am văzut recent la televizor o doamnă care patrona o agenţie matrimonială. După cum arăta, părea că înfiinţase societatea pentru propria-i persoană. Era genul de femeie nemăritată aflată veşnic în căutarea alesului inimii. Sau a alesului calculatorului. Pentru că marile iubiri se puneau la cale pe Internet, iar doamna oferea doritoarelor bărbaţi din Europa. Adică nu din România, încerca să explice doamna, proprietara agenţiei matrimoniale. Privind-o, poate scriu cu păcat, mi-o închipui pândind marele client, clientul vieţii ei. Un francez bogat, pesemne, uşor zaharisit, cu o avere considerabilă, care să locuiască la Paris şi, pe deasupra, să fie proprietar al unui castelaş din sudul Franţei. Sau poate că doamna aştepta un italian bogat şi nu prea suplu, cu ghiul, dar italian. Stop! S-a rupt filmul: domnişoara patroană a recunoscut că şi-a întâlnit jumătatea prin agenţie, un olandez, devenind parteneri atât în afaceri cât

şi în viaţă. Un olandez? O, cât de comun, cât de banal, domniţă! Am simţit în glasul dumneavoastră, tocmai când vorbeaţi de olandez, că v-aţi fi dorit foarte mult un italian neaoş. Sau măcar unul de pe-aici, un pârlit fără o leţcaie în buzunar, care să vă satisfacă toate dorinţele, un latin de-al nostru din popor. De ce am întârziat atâta asupra unui subiect minor? Fiindcă eu cred că viaţa noastră e făcută şi trăită şi prin prisma lucrurilor mărunte, cotidiene. Abordăm în fiecare zi marile evenimente fără să observăm că, măcar din când în când, viaţa înseamnă şi altceva. De exemplu, primăvara face ca Bucureştii să miroasă într-un fel cu totul aparte. Prinde a respira cu toate casele şi străzile lui frumoase, înfăţişându-ne, aidoma unui personaj care a trecut prin toate secolele, un personaj care e gata în orice moment să reînceapă a colinda lumea.

CASA SPÂNZURATULUI

Am urmărit sâmbătă, la matineu, şedinţa Parlamentului, în care cine a vrut şi cine nu a vrut şi-a dat cu părerea despre Legea bugetului. Un lucru mi-a fost foarte clar de la bun început: românii, cu atât mai puţin parlamentarii, nu pot lucra sâmbăta. Adică, nu pot să muncească într-o zi pe care tot nişte de-alde ei au decretat-o zi liberă, de odihnă! La parlamentari, spuneam, lucrurile sunt şi mai complicate în ceea ce priveşte zilele lucrătoare. De obicei, vineri, pe la prânz, nu mai prinzi picior de parlamentar prin Bucureşti. Se împrăştie ca potârnichile, care încotro. Starea unui parlamentar român într-o zi de sâmbătă este, în cel mai bun caz, a unuia care se face că lucrează, a unuia care mimează munca. V-aţi uitat sâmbătă la şedinţa Parlamentului? Poate credeţi că „a venit ăsta“, adică eu, „să strice imaginea parlamentarilor, iar ei, săracii, muncesc pe brânci“. Nu trebuia să fii prea atent ca să vezi că, ori de câte ori se afla la tribună

un parlamentar care-şi rostea bruma de discurs, cei din sală făceau orice altceva, mai puţin să-l asculte. Te uitai în sală şi vedeai cum se formaseră mici bisericuţe, create pe criterii care n-aveau nici o legătură cu apartenenţa la un partid sau altul. Alţii se preumblau de colo-colo, de parcă veniseră la o plimbare în părculeţ cu nevasta şi motanul. Câţiva se produceau cu nişte discursuri sforăitoare, în care făceau harcea-parcea Guvernul, iar când primul-ministru venise la tribună să le răspundă, aceştia nu se mai aflau în sală. Pozaseră, ca să dea bine la televizor, şi plecaseră. Treburile importante ale ţării nu mai puteau să aştepte. Miniştrii, invitaţi şi ei la interpelări, ca oamenii, mai aveau de vorbit între ei una-alta, de parcă nu se mai văzuseră de la formarea Guvernului. Poate că exagerez şi eu, însă adunarea cu pricina arăta cât de departe sunt aleşii noştri de responsabilitatea care le-a fost încredinţată când au fost trimişi în Parlament. O atmosferă ca aceea de sâmbătă, din Parlament, o atmosferă de „lasă-mă să te las“, încărcată de prefăcuţi şi în continuă expansiune, cuprinde toată ţara, precum atmosfera din casa spânzuratului, atunci când se vorbeşte de funie.

NOAPTE BUNĂ, ROMÂNE!

În ultimii ani, statul român a fost al nimănui. Cei pe mâna cărora s-a aflat – funcţionari, directori, miniştri, preşedinţi ai consiliilor de administraţie – şi-au bătut joc de el, punându-l „să lucreze“ împotriva cetăţeanului şi pentru grupuri restrânse de interese. Marile averi, furate, şi nu muncite, s-au făcut pe spinarea statului, banii provenind fie din bănci, mai toate devalizate, fie din subevaluarea unor obiective economice, cumpărate de îmbogăţiţi mai pe nimic, fie din comisioane grase, unele atingând milioane de dolari, împărţite în cârdăşie cu oamenii statului. Aşadar, cei care au furat statul până la epuizare au fost tocmai cei care i-au administrat bunurile, avuţia, cei care ar fi trebuit să-l ocrotească, adică tocmai angajaţii statului. Transformaţi în căpuşe ai acestuia sau în complici ai căpuşelor, ei s-au dovedit a fi hoţii hoţilor. Generalizăm, n-avem ce face, exemplele bune sunt foarte rare, casta formată din oamenii statului deveniţi hoţii

acestuia n-are sentimente. Aşa cum tuturor acestor îmbogăţiţi efectiv „li s-a rupt“ de oamenii pe care i-au lăsat pe drumuri, neinteresându-i decât sumele din conturile grase, sume care le dau astăzi satisfacţia trecătoare a opulenţei, a luxului şi a desfrâului. Funcţii dintre cele mai înalte ale statului au fost ocupate de jigodii potenţate, de lichele de tot felul, de vagabonzi şi de şmenari. Într-o nebunie generală, în care scara valorilor ducea în subsoluri mizerabile, vagabondajul cu rang de stat a fost distrugător pentru societatea românească. În timp ce omul simplu, cel mai dispreţuit dintre cetăţeni, umbla cu jalba-n mână pe la diferite uşi, în spatele acestora îşi aveau sălaşul indiferenţa, jaful, mocirla şi şacalii. Absolut cutremurător! Din nefericire, oamenii s-au obişnuit, acceptându-le, cu toate fărădelegile, cu toate nenorocirile, încercând să se strecoare printre ele, doar-doar se va ivi o şansă şi pentru ei. Slabe speranţe! Ne-am obişnuit să protestăm pentru orice fleac. Împotriva hoţiei, împotriva hoţilor statului, împotriva marilor escroci care s-au îmbogăţit pe spinarea noastră şi a statului nu protestează nimeni. Ce facem? Ne resemnăm, spunând ca-n atâtea alte cazuri că asta ne e soarta? Se pare că ne-am obişnuit aşa, de parcă ne-ar fi mai bine. Odată ce *Deşteaptă-te, române!* a devenit imn, e clar că nu ne vom trezi prea curând. Noapte bună, române!

AZILUL DE FOTBAL

Dacă le spui că e blat, au tupeul să te dea în judecată. Nu contează cum, toată lumea a văzut că meciul era jucat dinainte de a începe. Îţi vor spune că „lumea e proastă“ şi că lor trebuie să le demonstrezi c-a fost blat. La ora când scriu aceste rânduri, campionatul naţional de fotbal nu s-a încheiat. Urmează, vorba crainicului de pistă, ultima turnantă! Arena pe care s-a desfăşurat anul acesta a fost mai încinsă ca niciodată, dar în egală măsură de murdară. Românii iubesc fotbalul! Stadionul a fost pentru mulţi dintre ei locul în care au uitat de grija zilei de mâine, de foame chiar, locul unde şi-au exhibat toate frustrările. Stadioanele n-au fost totdeauna pline în acest campionat, dar numărul spectatorilor a crescut parcă faţă de ceilalţi ani. Asta în ciuda faptului că multe meciuri au fost trântite, măsluite, multe meciuri au intrat în hora aranjamentelor puse la cale de cooperativă. Şi, la urma urmei, ce să facă săracii oameni? Să-şi trădeze

echipa, s-o acuze pentru blaturile făcute în campionat, riscând ca „de la anu'“ s-o vadă jucând la matineu, în Divizia B? Nu pot să facă asta şi, după ce-i fluieră copios de vreo două-trei ori pe favoriţi, se liniştesc. Pe asta se bazează şi conducătorii fotbalului indigen: pe slăbiciunea oamenilor pentru sportul rege, pentru echipa favorită. De-asta conducătorii fotbalului românesc seamănă leit cu campionatul intern, de-aia ei reprezintă pentru conducătorii de cluburi icoanele pocite ale unui staff şmecheresc. Degeaba urlă spectatorii furaţi ca în codru, în zadar monitorizează presa matrapazlâcurile, interesată şi ea de un fotbal curat, de un fotbal cinstit, jucat pe bune, căci conducătorii – şi totodată vidanjorii fotbalului românesc – îşi văd netulburaţi de şmenuri, blaturi şi lovele. Să iasă banu' şi, din când în când, să mai dăm câte unul afară din cooperativă. Nu pentru că ar fi fost corect, Doamne fereşte!, ci pentru că „aşa vrea muşchii noştri“. O ţară vlăguită şi tristă nu poate să aibă decât un fotbal bolnav, care, în cele din urmă, va sfârşi prin a transmite simptomele lui şi iubitorilor de fotbal, transformând totul într-un neverosimil azil. Azilul de fotbal.

ŢOPÂRLANUL

Ce urât se schimbă lumea românească! Se îngroaşă pătura celor mulţi şi săraci, clasa de mijloc se zbate între a fi şi a nu fi, miliardarii s-au prăbuşit, de carton fiind, prosperă însă ţopârlimea. O pătură, o categorie cu totul şi cu totul specială, formată din specimene devenite avute – bani, maşini, case, conturi în bănci – peste noapte. Într-o lume atât de murdară, nu ne-ar deranja nici ţopârlanii, aşa cum nu mai avem reacţie nici când vine vorba de mitocani. Numai că ţopârlanii de tip nou au pretenţia că ar reprezenta noua aristocraţie a României. Parfumurile, toaletele, aerele cică le-ar da dreptul să aibă această pretenţie pe care nici nu ştiu cum s-o calific. Că mulţi dintre ei sunt analfabeţi se vede, se aude, pentru că nu pot părăsi aşa uşor expresii de genul: „Să moară mama!“ cum nu pot nici să renunţe prea repede la zgârmatul în nas şi, cu atât mai puţin, la unghia mare de la degetul mic. Ce ne facem însă că ţopârlanii îşi

afişează din ce în ce mai mult aroganţa, opulenţa şi prostul gust, tinzând să devină modele într-o ţară în care adevăraţii aristocraţi s-au stins prin puşcării, iar cei rămaşi în viaţă sunt pe scăpătate, mor în uitare şi sărăcie. Ţopârlanii – cărora le-ar face plăcere să li se spună ciocoii noi; ciocoii au însă şi ei demnitatea lor – sunt în plină ofensivă, cumpărând în stânga şi-n dreapta tot ce le iese în cale: tablouri, miniştri, iahturi, blănuri, şefi de instituţii, femei, elicoptere. Sunt gata să cumpere şi celebritatea, aşa cred ei, afişându-se contra cost, dacă nu se poate altfel, lângă vedetele zilei şi vedetele nopţii. Ţopârlanii, doamnelor şi domnilor, iată o nouă stirpe de conjunctură, apărută ca un păduche pe fruntea brăzdată a României. Văzându-i, aproape că ţi se face dor de ţopârlanul tradiţional, care nu reprezintă mai mult decât o pată de culoare. Apariţia ţopârlanului de tip nou, dedulcit la blazoane aristocratice de tinichea, a adus cu sine moartea bunului-simţ într-o ţară în care, cândva, acesta era singura podoabă ce ne mai rămăsese. Pe ruinele bunului-simţ, „Bine-ai venit, ţopârlane!“ lumea e a ta, o lume de 22 de milioane…

ADIO, MAMĂ, VIN BRONZOMETRIŞTII!

La 40 de grade C, orice reclamă este permisă. La temperatura asta nu mai are nimeni reacţii; la 40 de grade C, trebuie să ai aer condiţionat. Şi atât. O reclamă ne învaţă care e cel mai bun bronz. Şi noi, nebronzaţii mileniului al III-lea, ascultăm cuminţi, n-avem ce face, ne luăm notiţe! I-auziţi aici: „Bronz de mare, bronz de munte, bronz artificial… Astea-s aiureli! Cel mai bun e bronzul de terasă. Se obţine fără efort, prin şedere continuă în faţa unor pahare cu…“. Ce ziceţi? Tare, nu? Ce nu ştiu cei care au făcut reclama – bine, ei nu ştiu multe – este faptul că aceia care s-au încăpăţânat să stea continuu, „fără efort“, în faţa unor pahare cu…, au fost luaţi de mult cu Salvarea, sunt la reanimare, în faţa unor perfuzii cu… Însă nu-i nici o problemă. Noi suntem anunţaţi că supraviţuitorii acestui supliciu, cei care au rezistat să stea în faţa unor pahare, vor obţine „premiile împărţite de bronzometriştii noştri“! Bine că

sunt bronzometriști, înseamnă că măsurătoarea se termină repede. Vă dați seama dacă veneau bronzomilimetriștii? În timp ce bronzometriștii noștri măsoară, televiziunile se întrec – deh, căldură mare, evenimente puține! – să aducă pe micul ecran toți înecații țării. Nu există seară în care jurnalele să n-aibă o știre, două, trei, în funcție de înecați, despre acest subiect, de parcă toată România ar fi o baltă cu înecați! Pardon, o țară de bronzometriști și de înecați! Reporterii transmit aproape frenetic din mijlocul Capitalei, eventual de pe lângă o cișmea care abia mai curge, date despre starea vremii. Când anunță că vor fi peste 40 de grade C, parcă au în priviri o bucurie ascunsă: mai leșină cineva pe stradă, poate intervine o criză cardiacă sau vreun înec mai spectaculos… Crainicul din studio mustăcește satisfăcut, preia legătura și anunță că așteaptă în continuare informații pe această temă. El s-ar împlini profesional dacă ar putea afișa pe micul ecran un termometru, aflat într-o piață, care să arate 50 de grade C! Este că devin mai simpatici bronzometriștii? Pe seceta asta, afli că există o cârciumă cu reclamă demascatoare: „Adio, mamă!“, care ne anunță că organizează ospățuri și praznice (circa 50 de locuri)… Adio, mamă, vin bronzometriștii, încep praznicele…!

CIOCOI AU FOST, CIOCOI SUNT ÎNCĂ!

Au fost ciocoi. Şi au rămas. Anii de opoziție le-au zdrobit personalitatea, făcându-i mici, mici. Nu sunt mulți. Dar nici puțini. Sunt bine înfipți. Au mers o vreme cu Dacia, ca să puncteze la impresia artistică, ambalându-și seara, în garaje, BMW-urile, înainte de culcare, pentru a nu-și pierde antrenamentul. Cu mâinile încordate pe volan, turând motorul și privind prin parbrizul întunecat ziua în care vor ajunge să zburde iar pe carosabil. Cu girofar sau fără. Le-a țâțâit fundul ani întregi. N-a existat zi de la Dumnezeu în acei ani, în care să nu se uite în cutia poștală cu teama că vor găsi o citație la Parchet. N-a fost să fie. Au renunțat cu greu la costumele Armani, scoțându-și de la naftalină costumele de la Apaca, purtate odinioară. Dacă le-ai fi zis în perioada aceea să-și îndese pe cap o șapcă de proletar, ar fi făcut-o fără să crâcnească. De altfel, erau de o bunăvoință obositoare. Dacă i-ai fi sunat la ora 12.00 noaptea să-i întrebi

cât e ceasul, ţi-ar fi răspuns ca şi când aşteptau telefonul tău, trimiţându-ţi a doua zi un ceas, ca să nu te mai lovești de problema timpului. Şi uite că roata istoriei, mai mult sau mai puţin împinsă de popor, îi făcu iar boieri. Pardon, ciocoi! Ciocoi noi care fuseseră vechi! Şi pentru că multora li se vedeau hainele de blană ale soţiilor ieşind din carnetul de partid, n-a mai revenit chiar în linia întâi. Dar pe acolo, prin preajmă. Ora răzbunării venise! Răzbunarea cui? Răzbunare pe cine? Pe viaţă! Pe viaţa lor! Credeţi că au uitat aşa uşor orele târzii din noapte când ambalau BMW-urile în garaj, când nu puteau să facă şi ei măcar o depăşire? Orele când semnalizau stânga şi se trezeau apoi lac de sudoare, ţăcănindu-le mintea? Sună-i acum şi o să reuşeşti, printr-o întâmplare fericită, să vorbeşti cu câinele lor. Sau cu pisica. Stăpânul a ajuns iar mare. Şi-a schimbat iar caracterul şi garderoba, îmbrăcând veşmintele ciocoieşti. E pe cai mari. Are biciul în mână. Şi, în multe cazuri, pâinea şi cuţitul. E mai uşor de găsit primul-ministru decât el. Sau preşedintele României. Dacă n-ai avut şansa, mică, ce-i drept, să-ţi răspundă câinele, îţi poate răspunde secretara III sau consilierul IV. Cu şeful de cabinet – şi acum toţi au cabinete, indiferent că ocupă o funcţie în stat sau nu – doar printr-un noroc chior poţi vorbi. Şi atunci afli că ciocoiul nostru se găseşte: a) într-o întâlnire importantă, într-un „protocol“ cu cineva de afară, cu cineva de sus,

cu cineva de jos, cu cineva dinăuntru; b) în străinătate; c) la un simpozion, un seminar; d) la o recepţie; e) într-o şedinţă ş.a.m.d. Îl doare în cot pe el că e angajat al statului, că se află în slujba acestuia şi a cetăţenilor săi. El e la putere. Dacă-l scoţi din întâlnirea „de afară“ şi-l bagi în cea „dinăuntru“, zbiară în gura mare că asta e ofensă adusă autorităţii. N-a învăţat nimic din experienţa ciocoilor de dinainte. Patru ani s-a uitat de pe banca opoziţiei la ciocoii puterii politice, nu cu gândul de a înţelege ceva din hidoşenia lor, ci cu gândul să le ia locul. A fost ciocoi. Şi a rămas. Îmi este milă de cetăţeanul care-şi pune vreo speranţă în ciocoi. Dar îmi este şi ruşine. Pentru că nu poţi să le spui oamenilor că ar putea fi mai bine, când realitatea îi zdruncină, când, de multe ori, primul lor contact în ierarhia administraţiei publice este cel cu ciocoiul. Din nefericire. E plină lumea de ciocoi…!

CIOLANUL NAŢIONAL

Cineva m-a întrebat cum îmi petrec ziua de 1 Decembrie. Altcineva, mai mult la mişto, mi-a zis „La mulţi ani de Ziua României!“. Iar eu nu ştiu ce să fac în ziua aceasta, nu ştiu cum să mă comport. Nu-mi plac manifestaţiile zornăitoare din pieţele publice, nu-mi vine să bat pas de defilare de Ziua Naţională a României. Cum aş putea să petrec, să aniversez această zi? M-am tot gândit, uitându-mă pe afară şi prin lume, că cel mai bine ar fi s-o sărbătoresc, mai bine spus s-o evoc, în gând. Aerul acestei zile speciale, aerul de unire, de forţă şi de biruinţă nu mai pluteşte de mult pe aici, pe la noi. Şi cu cât încercăm să-l recreăm, să-l readucem în plămânii naţiei, nu reuşim altceva, în cele mai multe cazuri, decât să fim ridicoli. Fanfara cântă, politicienii se adună, coroanele de flori acoperă statuile, însă, cu toate acestea, emoţia nu mai vine. Fiorul patriotic se zbate undeva pe la degetele mici ale picioarelor şi acolo rămâne. Lipseşte ceva pentru ca inima să înceapă să bată mai tare şi nu ştim ce. Vremurile sunt suficient de grele pentru a ne strânge în jurul patriei într-un astfel de moment, într-o asemenea zi. Sărăcia? Şi ea ar fi trebuit să ne-mpingă măcar pe marginea unei emoţii patriotice. Dar uite că nu o face nici ea. Şi atunci de ce tabloul Zilei noastre, frumos colorat cu de toate, n-are scânteie, n-are viaţă, semănând mai degrabă cu o pancartă? Şi aceea agitată strâmb, nefiresc, de o mână stângace, parcă plătită să facă asta? Ani de-a rândul sărbătoarea noastră naţională a fost transformată într-un şir de scandaluri pentru ciolanul naţional, între politicieni vindicativi şi revendicativi, pierzându-şi semnificaţia, astfel încât am ajuns astăzi s-o privim ca pe-o sărbătoare doar în calendare. Şi atât! S-a golit de conţinut şi de emoţie, fâlfâie prin vitrine a festivism ce miroase parcă a naftalină. De-asta cred că, pentru o vreme, Ziua Naţională a României trebuie sărbătorită în gând. Şi atunci când vom simţi că emoţia ei poate din nou să fie exprimată-n văzul lumii, abia atunci vom renunţa la garnisirea ei cu ciolan şi fasole.

MONEDA EURO ŞI VALSUL VIENEZ

Concertul Orchestrei Filarmonicii din Viena, desfăşurat în prima zi a anului 2002, a fost o încântare. Însă valsurile şi polcile lui Strauss – „cozonaci împănaţi cu stafide“ şi „şampanie curată“ – sunt gustate pur şi simplu, cu o foame înţeleasă numai de frumos. Din 1842 încoace – când a avut loc primul concert – Orchestra Filarmonicii din Viena încântă chiar în prima zi a fiecărui an o lume întreagă. Rezervările de bilete pentru acest concert se fac cu doi-trei ani înainte. Anul acesta orchestra s-a aflat sub bagheta dirijorului Seiji Ozawa. Pentru prima dată. Tot anul acesta, spectacolul s-a vrut să aibă loc, să fie dedicat, nu ştiu cum să spun, lansării monedei euro. Organizatorii sau cine ştie ce lideri politici au ţinut ca schimbările pe care le trăieşte astăzi Europa să fie legate de Concertul de la Viena, de muzică, de tradiţie, de istorie. Cu alte cuvinte, noua lume, noua Europă, noua monedă are nevoie de legitimare, iar această legitimare trebuie să se infiltreze prin valsul vienez, prin muzicile secolelor trecute, altfel ar putea părea o încercare efemeră, sortită eşecului. Puterea banului, incredibil, puterea banului are nevoie pentru a reuşi de puterea sunetului muzicii şi de aura tradiţiei. Am putea spune că e o întâmplare absolut fericită a începutului de mileniu dacă n-am şti că pragmatismul lumii de astăzi e în stare de orice, inclusiv de a folosi Concertul de la Viena drept instrument de manipulare pentru „ochiul dracului“. Nu ştiu dacă are rost să vă mai spun că spectacolul de la începutul acestui an n-a avut, în cele din urmă, nici o legătură cu lansarea monedei euro. Noua lume şi forţa banului n-au putut subjuga defel arta sensibilă şi în acelaşi timp de-o forţă uneori răvăşitoare. Noii strategi ai lumii, ai Europei ar trebui să ia aminte la cele întâmplate în 1 ianuarie 2002. Sigur, n-are rost să ne amăgim, există două lumi, mai ales în România, care vor convieţui din ce în ce mai greu: lumea celor care au respirat vremurile de altădată şi lumea celor care mănâncă pe pâine tehnologia informaţiei cu tot cu euro. Cert este – ca să vorbim şi de ştiinţa de a face artă cu ajutorul ştiinţei – că spectacolul dirijat la începutul acestui an de Seiji Ozawa, un chinez devenit artist celebru şi prieten al României pe deasupra, va fi lansat pe compact disc la sfârşitul acestei luni, unde nici nu vă închipuiţi, în America. Zornăitului

monedelor euro i-a fost pusă surdină pentru prima şi poate pentru ultima dată de *Liliacul* lui Strauss. De altfel, după cum vă spuneam, o „şampanie curată“. Şampania Noului An!

ANONIMI CU PSEUDONIME

În România, aproape nimeni nu mai are curajul să spună lucrurilor pe nume şi să dea cu subsemnatul. Toată ţara e un lanţ de cumetrii şi parastase, astfel încât cei mai mulţi n-o semnează cu numele lor, o dau cotită, folosesc un pseudonim sau, în dulcele stil al casei, o dau anonimă. Din cauza asta, din ce în ce mai mult, cu cât credem noi că se apropie ziua-n care o să intrăm în Uniunea Europeană, România devine o ţară de anonimi. La noi, unde-s codrii-nalţi defrişaţi, şi delatorii, mici şi fără ştaif, la noi, o ţară plină ochi de scenarii, dar fără scenarişti, se cultivă anonimatul mai ceva ca plantele de ricin pe vremuri. Dar ce se mai întâmplă astăzi în ţara anonimilor care vrea să intre-n NATO? Se întâmplă ca un politician să fie rugat de o „înregistratoare“ să mai spună o dată că vrea să i-o tragă, pentru că banda a tremurat puţin şi n-a putut să-i înregistreze prea bine cuvintele. „Să ţi-o trag“, repetă omul, şi ţara anonimilor, în sfârşit, după atâta

secetă, după atâta aşteptare, după atâtea armaghedoane, se poate mândri cu această declaraţie făcută în nume propriu şi personal, semnată şi parafată cu vocea autentificată în public, la televiziune. La noi, abjecţia e anonimă, iar realizările sunt opera întregului popor, sunt colective. Care popor s-a încârdăşit cu el însuşi. Astfel încât nici cei mai săraci dintre săraci nu pot striga „Jos Guvernul!“ întrucât prin perioada de tristă amintire, 1996–2000, ca de altfel în toate perioadele, aceştia şi-au ales naşii din cuplurile guvernamentale. Riscul de ţară al nostru, cei cu poporul anonim, este ca şi ea să devină anonimă. În fond şi la urma urmei mai bine anonimă şi-n Uniunea Europeană decât Românie şi lăsată în bătaia vântului, rămasă uitată peste tot şi pe nicăieri. Şi, în cele din urmă, nu ne-ar mai deranja atât de tare anonimatul nostru mizerabil dacă nu s-ar pune problema ca anonimii să fie umflaţi, adică să ajungă la pârnaie, fie şi pentru douăzeci şi patru de ore. Românul, mai ales ăla anonim, e foarte cooperant cu organele, dar orişicât sau oricum, nu mai ştiu, vreme de o noapte şi-o zi, anonima Românie poate să înceapă o viaţă nouă, atâta timp cât milioane de anonimi se vor afla la răcoare. Atunci să te ţii asumarea res-ponsabilităţii la cei rămaşi în libertate! Care mai de care o să umple ziarele cu anonime prin care să-i afunde şi mai rău pe cei reţinuţi. Şi-n definitiv, libertatea unei ţări anonime stă întotdeauna după gratii.

DUTY-FREE DE INTERESE

Ceauşescu e mort… Mai este o oră până când avionul o să aterizeze. În salonul oficial încep să intre primii sosiţi. Încet-încet, cu puţin timp înainte ca scara să fie potrivită la uşa avionului, toţi cei care veniseră să-şi prezinte salutul, onorurile şi, în cele din urmă, fidelitatea şi devotamentul se plimbă încet prin salon, îşi aleg cu atenţie partenerii de conversaţie – televiziunea e de faţă, nu de alta –, par încordaţi. O parte dintre ei, reprezentată de cei mai puţini, au venit cu treabă. Probleme importante, nu mai au timp să aştepte până mâine. Ele trebuie, dacă nu rezolvate pe aeroport, pe covor, la scara avionului, măcar spuse. Poate că mâine e prea târziu. Poate că altcineva, mai rapid, îi va anunţa pe înalţii dregători ai ţării înaintea lor şi asta n-o să fie deloc bine. Cei mai mulţi dintre cei care formează asistenţa pestriţă, fără a avea vreo calitate oficială, au venit să-şi prezinte omagiile. Ce contează că e vineri seara, că s-a încheiat o săptămână

grea, că acasă-i aşteaptă familia?! Ei, morţi-copţi, trebuie să fie pe aeroport. Înălţimea sa, însoţit de logofătul-prim, se întoarce din Spania. Când o să mai prindă ei un astfel de prilej, o astfel de dublă omagiere? Poate niciodată! O să fie, înainte de orice, văzuţi de toată lumea. De ceilalţi oficiali care-i aşteaptă pe cei doi înalţi demnitari şi, mai ales, la televizor, de o ţară întreagă, de prietenii, de vecinii, de duşmanii, de colegii lor de serviciu sau de pensie. Şi dacă până la aterizarea avionului s-au mai învârtit de-o relaţie sus-pusă, de-o afacere, dacă s-au mai lipit de-un trafic de influenţă, atunci deplasarea a meritat mult peste aşteptări. A doua zi se laudă pe unde apucă, de la chioşc până la cabinete înalte, că i-au primit preşedintele şi primul-ministru! A dat mâna cu ei, i-a întrebat cum au călătorit, cum a fost în Spania, dacă mâncarea a fost bună. I-a întrebat de sănătate, şi la urmă şi-au declarat profundul ataşament. Mă rog, aici miniaudienţa poate fi nuanţată sau doar aluzivă, după interes. Căci pe mai toţi aceşti primitori de profesie interesul îi poartă la aeroport, şi nu dragostea faţă de şefii de stat şi de Guvern. Dacă România n-ar mai putea de bine, aş mai înţelege duty-free-ul ăsta al intereselor de la salonul oficial al Aeroportului Otopeni. Dar aşa mi se pare strigător la cer. Oare au nevoie excelenţele lor să fie aşteptate de tot acest alai atunci când se întorc din străinătate? Au nevoie şeful statului şi premierul de primirea unor aplaudaci pentru ca

vizita, turneul lor să pară mai importante pentru ţară? Chiar poate să intre oricine în salonul oficial? Dacă da, spuneţi-ne şi nouă, să ştim! Trimitem şi noi un grup de profesori care să ceară tichete de masă, un grup de muncitori de la Reşiţa sau poate de la ROCAR. Ce ziceţi, domnule preşedinte? Dar dumneavoastră, domnule prim-ministru? Zău că pe vremurile astea mai multă parcimonie n-ar strica! Că de slugărnicie, ipocrizie şi lichelism ne-am săturat până-n gât. Şi încă ceva – esenţial chiar –, Ceauşescu e mort, dom'le!…

VIN AMERICANII SAU PULPELE LOR?

Suntem departe de America. Şi cu toate astea ne inspirăm şi ne comparăm permanent cu ea. Nu suntem singurii, dar parcă nimeni n-o face aşa de obsedant ca noi. America a devenit modelul nostru, dar, iertat să fiu, ne putem, cel puţin deocamdată, compara doar cu bulgarii. Uitându-ne atât de mult spre America, ne trezim uneori cu sentimentul că şi America se uită spre noi. Nimic mai fals. A trebuit de multe ori să fim dezamăgiţi când am realizat că America nu numai că nu se uită spre noi, ci, uneori, dă semne că nici măcar n-a auzit de noi. Şi, culmea, dacă stăm să ne gândim bine, această stare de lucruri e cât se poate de firească. De la Al Doilea Război Mondial încoace mentalitatea noastră a fost modelată într-o oarecare măsură pentru aşteptarea americanilor. Sigur, ei n-au venit niciodată şi probabil că tocmai această iluzie ne-a întreţinut „visul american". Dacă ar fi venit cu adevărat, astăzi am fi aşteptat pe altcineva, ne-am fi uitat în altă parte şi ne-am fi comparat cu Dumnezeu mai ştie cine. Dar pentru că nepoţii unchiului Sam n-au sosit ca să ne salveze din prăbuşirea în comunism, America a devenit pentru noi o veşnică iubire amânată. Viaţa ne-a arătat că nu mai putem sta la nesfârşit în poarta casei să-i aşteptăm pe americani, dar, odată ajunşi pe prispa casei, tot ne mai gândim la venirea lor. Or, America n-a avut niciodată – hai să nu ne mai păcălim singuri! – o politică specială pentru România. Cei care vor să se mintă în continuare n-au decât să creadă că America este frământată de „visul american" al românilor, că – vezi Doamne! – nici nu poate să doarmă din cauza asta. Interesele de construcţie, de neconstrucţie ale americanilor în partea asta a Europei în care agonizăm şi noi n-au prea fost. Deci, nici interesul pentru România. Poate doar într-o strategie globală să însemnăm şi noi ceva pentru americani. Iar dacă vom însemna ceva într-o astfel de strategie pentru zona asta a Europei, ar fi bine să ne rugăm să însemnăm ceva de bine. Până la ora la care să fie în cărţi, România îşi trăieşte propriile cacealmale. Cea mai mare dintre ele este neputinţa noastră, de la Revoluţie încoace, de a ne administra moştenirea comunistă şi cu rele, dar şi cu bune. Ne-am păcălit amarnic ani de zile că o vom scoate repede la capăt şi, de fapt, ne-am întors şi mai mult în timp. Pe lângă această cacealma pe care am jucat-o cu o plăcere nebună, masochistă, ne-am trezit dintr-o dată, din balta noastră balcanică, prinşi în şuvoiul unor noi şi importante

schimbări la nivel mondial – vezi globalizarea, vezi războiul împotriva terorismului. Din fericire, aş spune, nu s-a găsit nimeni să ne plângă de milă. Şi oricum nu ne-ar fi folosit la nimic. Ba dimpotrivă. Integrarea României în NATO poate fi însă acea mână întinsă care să ne salveze, dându-ne încrederea că nu suntem singuri pe lume. Că salvarea trebuie să vină tot de la noi ne-am convins în aceşti ultimi ani, dar cred că România are nevoie ca un gest extraordinar să vină în primul rând din partea Americii. Ar fi suficient pentru România şi, în plan poetic dacă vreţi, ar salva-o de la o lungă şi grea aşteptare. „Vin americanii!" s-ar transforma dintr-o dată în „Ne-au ajutat americanii!" Trebuie menţionat că puterea de la Bucuresti a încercat, şi în cea mai mare parte a reuşit, să joace bine cartea integrării noastre în NATO. Faptul că a cântat Lou Bega la Bucureşti *Mambo no. 5* cu ocazia reuniunii prim-miniştrilor din ţările candidate la NATO poate să nu însemne nimic pentru mulţi. Bine ar fi să anunţe pentru România obţinerea unui Oscar care să însemne înregimentarea noastră în NATO. Altfel, în continuare, pentru noi, românii, vor veni doar pulpele americane. Şi alea umflate cu hormoni. Că tot s-a declanşat acum un război pe această temă. Singura întrebare ar fi dacă pulpele astea umflate vor ajunge în România pe uscat, pe apă sau vor fi paraşutate...

JUSTIŢIE FĂRĂ DUMNEZEU

„Dragă Justiţie, sunt eu, ministrul Cutărescu, şi în calitatea mea de demnitar cer amânarea procesului pentru colegul nostru de partid. Menţionez că problema este cunoscută şi aprobată de forurile conducătoare şi se fac detalierile necesare în vederea ştergerii urmelor. Pentru acest motiv vă solicit amânarea cauzei." Iată un model clasic de scrisoare oficială pe care un demnitar al statului o poate trimite pe adresa unui tribunal şi, de ce nu, pe adresa Curţii Supreme de Justiţie, pentru a influenţa ancheta într-un anumit caz. Iată însă cum poate suna o scrisoare neoficială, care arată, mai pe înţelesul tuturor, adevăratul scop al misivei: „Alo, nenea judecătoru'? Sunt eu, unsul lui Dumnezeu în funcţia de muritor de rând, şi te sunai ca să-ţi spun că o să primeşti o scrisoare oficială din partea mea, scrisă fără frica Celui de Sus. Vezi şi tu ce faci, că sunt ăştia de prin organismele internaţionale cu ochii pe noi, aşa că dacă o să te

întrebe cineva vreodată cum am încercat eu să te influenţez, tu să-i spui că independenţa justiţiei, în cazul nostru, a fost mai presus de orice“. Stau şi mă întreb, reluând aceste mostre de influenţare sau, mai bine zis, de intimidare a justiţiei, de câte ori un demnitar al statului a încercat să folosească ştampila instituţiei pe care o conduce pentru cauza unui cetăţean oarecare, aflat de ani de zile în căutarea dreptăţii prin tribunale. Probabil că această minune se va întâmpla numai după ce bietul om va da ortul popii cu dreptatea în mână.

CASTA BARONILOR LOCALI

Este denumirea oficioasă dată mai-marilor provinciali ai zilei de pe tot cuprinsul ţării. În fapt, baronii de azi sunt ciocoii de ieri. Ciocoii vechi şi noi, denumiţi azi baroni, sunt în primul rând ai PSD, de unde şi denumirea de „baronii PSD“. Subliniez „în primul rând“, pentru că baronii PSD sunt doar exemplarele expuse în vitrină, restul baronilor, grosul baronilor – liberali, democraţi, ţărănişti, purişti şi peremişti – aflându-se de cele mai multe ori în umbra ocrotitoare a celor din PSD. Încrengăturile din teritoriu n-au nici măcar mamă sau tată, darămite culoare politică. Cumetriile se ţin lanţ, procurorul face casă bună cu secretarul de partid, poliţistul se bate pe burtă cu primarul, preşedintele de consiliu e frate de cruce cu judecătorul, astfel încât ciocoimea locală e mai tare în oraşul său, în judeţul său, decât Guvernul de la Bucureşti. Scrie prin ziare că, pe la nu ştiu ce teleconferinţă cu prim-ministrul, liderii locali ling

televizorul şi mai multe nu. Eu cred că domnilor respectivi li se rupe, în cele mai multe cazuri, de ceea ce spune prim-ministrul. Casta lor de baroni locali a fost zămislită în ani şi ani de fărădelegi şi nu poate fi spartă nici de încă o revoluţie. Au palate, au maşini scumpe, au amante, au averi considerabile şi nici măcar recursul la Dumnezeu nu le spune ceva. România, din nefericire, va începe să renască atunci când aceşti baroni o să devină o tristă amintire. Altminteri, fraţilor, suntem pierduţi!

CLĂNŢĂUL POLITIC

Există politicieni care trăiesc numai pentru presă. Politicieni care au ca singur scop să apară pe prima pagină a ziarelor, în jurnalele de ştiri sau în dezbaterile televizate. Aceştia merg până acolo încât nu fac nici o mişcare fără să se asigure că presa o va prelua. Nu s-ar deranja pentru nimic în lume să aibă o iniţiativă dacă de faţă n-ar fi reprezentanţii presei. Supraviețuirea lor ca oameni politici s-a numit mass-media. Fără existenţa ei probabil că n-ar fi ajuns nici în politică, darămite candidaţi pe listele vreunui partid. Un reprezentant al acestui regn destul de întâlnit în politica românească mărturisea cu cinism nedisimulat unor apropiaţi: „Cât eşti în Parlament trebuie să dai din gură. N-are importanţă pe ce temă, trebuie să strigi cât mai tare. Dacă se poate să nu lipseşti de la nici o conferinţă de presă a partidului din care faci parte, ar fi ideal. Preia subiecte din presă, adu o informaţie în plus şi o să fii sprijinit cum n-ai fost

vreodată. Le dai satisfacţie ziariştilor, şi ei, la rândul lor, amplifică scandalul pe care tu iniţial l-ai subtilizat de la ei“. Gura păcătosului adevăr grăieşte! Am văzut parlamentari care la dezbaterea unei legi au tăcut mâlc, iar atunci când legile cu pricina au devenit subiect de presă, erau cei mai înfocaţi contestatari sau, dimpotrivă, sprijinitori prea zeloşi ai legii. Specia cu pricina trebuia să poarte un nume: clănţău politic!

VEDETELE PÂRŢOTINE

Cred că am scris şi altădată despre vedetele noastre. Am făcut şi o emisiune pe tema asta. Au existat şi există foarte multe emisiuni de televiziune cu „vedete“. Ziarele sunt pline cu instantanee şocante, cu poze ale vedetelor. Fără să exagerez prea mult, suntem ţara cu numărul cel mai mare de „vedete“ pe metru pătrat, pe cap de locuitor. România produce vedete pe bandă rulantă. Populaţia cere vedete, populaţia are nevoie să consume vedete. De asta cele mai multe vedete de pe la noi sunt de consum. Vedetele de pe malurile Dâmboviţei şi ale Colentinei se schimbă de la an la an, de la solstiţiu la solstiţiu, de la săptămână la săptămână şi chiar de la zi la zi. La noi, unde anotimpurile se bat în armonii şi ornamente, vedetele sunt schimbate mai des decât şosetele, pentru că în afară de culoare şi miros nu prea au nimic altceva. Când e vorba de încărcătura valorică a unei vedete băştinaşe, te mărgineşti în a descoperi

cercelul din buric sau belciugul din nas şi cam atât. Gelul de păr şi lentilele de contact sunt elementele cele mai puternice ale personalităţii unei vedete de la noi. Adevărul este că are şi presa partea ei de vină în devenirea acestor vedete. Orice miasmă, oricât ar fi de puturoasă, pe care o produce o astfel de vedetă e preluată a doua zi de toate ziarele cu lux de amănunte. Fiecare bolboroseală a unei vedete autohtone se transformă într-un interviu incendiar. O să afli cu această ocazie că vedeta noastră este înnebunită după supa cu găluşte şi că-i place să fie dominată în pat. Cineva le spunea vedetelor de acest gen „pârţotine".

SAVARINE ACRE PENTRU PARLAMENTARI

E un subiect care îşi găseşte loc în ziarele din România de ani de zile. Paradoxal, tema acestui subiect ar părea la prima vedere că nu interesează pe nimeni. Au fost subiecte mult mai grase pe care presa le-a exploatat vreme de câteva zile, abandonându-le apoi fără nici un regret. Ei bine, subiectul de care scriu aici este relatat în presă de ani de zile, ce-i drept, când şi când. Subiectul cu pricina se referă la bufetul din Senat. La început au sărit în atenţia gazetarilor preţurile produselor care se vindeau aici. Cică ar fi fost prea mici, astfel că o ciorbă de fasole cu costiţă costa o nimica toată. Şi tot aşa, de-a lungul timpului, au apărut fel şi fel de informaţii de doi lei care au făcut din bufetul Senatului o întreprindere mai cunoscută decât Centrala nuclearo-electrică de la Cernavodă, de exemplu. Ultimul mare eveniment care a adus bufetul Senatului în atenţia opiniei publice, stârnind în România – ca orice şine care trosnesc

la curbe – o dezbatere naţională, a fost o savarină. Da, o savarină, ce vă miraţi?! Savarina are şi ea rolul ei în societatea românească. Ce, numai preşedintele? Savarina care a declanşat scandalul naţional a fost cam acră. Cel puţin aşa i s-a părut unui senator. Nu ştim dacă savarinei i s-a acrit de senatori sau senatorilor li s-a acrit de savarină. În definitiv, nici nu e treaba noastră. Lăsăm această dilemă pe seama celor care au drept ocupaţie studierea istoriei recente a politicii. Cert este că un ziarist preocupat de gustul savarinelor de la bufetul Senatului a dat năstrușnica ştire pe prima pagină a gazetei. Şi de aici, scandalul. Urmat de închiderea bufetului. Colac peste savarină, mai alaltăieri, a avut loc în acelaşi bufet revoluţia chiftelelor, pusă la cale de senatori. Acestea fiind zise şi făcute, propun ca bufetul Senatului să fie declarat monument al naturii moarte şi integrat, cu această ocazie, în circuitul turistic de ambele sexe. Trăiască savarina!

MODA DECLARAŢIILOR A TRECUT

Trăiesc uneori cu impresia că România zilelor noastre este făcută numai din declaraţii. Declaraţii răsunătoare, declaraţii fulminante, declaraţii injurioase, fel şi fel de declaraţii care te îndeamnă să crezi că nu mai există străzi, oameni, apă, viaţă şi moarte. Că totul se învârteşte în jurul unei declaraţii a nu ştiu cărui personaj politic, că ţara stă o clipă pe loc, îşi ţine respiraţia, nu mai face nimic şi ascultă cuminte, cu mâinile la spate, o astfel de declaraţie. După ce ani în şir ne-am crezut buricul Europei şi chiar al lumii, astăzi suntem îndemnaţi să credem că într-o declaraţie, dacă nu stă soarta României, cu siguranţă stă soarta noastră ca popor. Şi, din fericire, lucrurile nu sunt deloc aşa. Dar deloc. Viaţa merge mai departe, în ciuda tuturor declaraţiilor fără de care credem uneori că n-am putea trăi, viaţa e trăită la maximum de milioane de oameni, de unii dureros, de alţii cu bucurie sau cu indiferenţă. România profundă se

află într-o continuă transformare, depăşind de multe ori înţelegerea noastră, fără să-i pese vreo clipă de nu ştiu ce declaraţie. Cred că trebuie să încetăm să mai credem că viaţa noastră depinde inevitabil de numeroasele declaraţii care ţin uneori prima pagină a ziarelor săptămâni întregi. Vă spune asta un slujitor al cuvântului care începe să creadă din ce în ce mai mult în acţiune şi din ce în ce mai puţin în vorbe goale.

ATOTPRICEPUŢII

La început, ei au fost cei care s-au priceput la toate. Aveau răspuns la orice întrebare – că de-aia se făcuseră politicieni – nici un domeniu nu le era străin, nu era nici o problemă pe care să n-o poată rezolva printr-o explicaţie, de cele mai multe ori savantă. Vorba vine! Cred că ei au dat tonul, ei ne-au învăţat să credem că le putem şti pe toate, că ne pricepem la orice. După lecţia predată de ei ani de-a rândul, elevii cei mai sârguincioşi au început să le semene. Uitaţi-vă la toate sondajele realizate pe stradă. Cei intervievaţi răspund fără să clipească la orice întrebare. N-are importanţă că întrebarea vine dintr-un domeniu de care nici măcar n-au auzit. Ei se aruncă să răspundă cu lux de amănunte, aşa, după ureche, adică după cum le sună cuvintele din întrebare. Sunt întrebaţi despre lună, şi ei răspund despre pământ, numai ca să nu tacă, numai ca să spună ceva. N-ar spune „nu ştiu“ nici să-i pici cu ceară, nici puşi la perete.

Pentru că, într-o lume de atotştiutori, a devenit o ruşine să spui „nu ştiu“. Mai bine baţi câmpii, te strâmbi, te dai peste cap, improvizezi răspunsuri uluitoare, pe scurt, spui prostii decât să spui „nu ştiu“!

ABJECŢIA PE TARABE

Pe lustra din sufragerie, pe şifonierul din dormitor ţi-au fost montate microfoane. În baie, deasupra oglinzii, e instalată o minusculă cameră de luat vederi. O alta asemănătoare e fixată pe pătuţul copilului. Peste drum, într-un apartament scos la vânzare, e cineva care-ţi supraveghează atent orice răsuflare. Te afli la tine în casă, dar, de fapt, tu şi familia ta sunteţi doar nişte peştişori într-un acvariu, nişte peştişori cărora le sunt urmărite toate mişcările, nişte peştişori fotografiaţi, filmaţi şi arhivaţi. Apoi, odată ce aţi părăsit apartamentul în care locuiţi, începe o nouă urmărire, o nouă îndosariere a mişcărilor pe care le faceţi. Urmează apoi plasarea materialului în presă. Există destui binevoitori, într-o breaslă unde solidaritatea e un moft, care să-ţi pună viaţa privată pe prima pagină, chiar dacă sub semnul întrebării. Cică aşa se spune acum, ca să te umanizeze. Mi-e scârbă că s-a ajuns aici. Mi-e teamă că, acceptând terfelirea unora

şi altora, cu un rânjet în colţul gurii de cele mai multe ori, va trebui ca în viitor să dăm mai întâi mocirla din jur la o parte pentru a mai putea scrie. Modul în care a fost vânat Andrei Gheorghe se poate repeta mâine oricui. Dacă nu vom face nimic acum, nu peste multă vreme o să fim sufocaţi de neputinţă, pe când abjecţia va fi servită în fiecare dimineaţă pe tarabe şi nu numai. Iar acasă, atunci când copilul va cere o bucăţică de ciocolată, vom duce degetul la gură, să nu se înregistreze şi asta, că poate banda e proastă, înregistrează cu intermitenţe şi se înţelege, se interpretează ceva care o să ne arunce mâine viaţa şi familia în aer.

POMANA PORCILOR

Când vine vorba de pomană, de parastas, românul este apucat de o voluptate extraordinară. Nici n-a murit bine fotbalul că rudele sărace, dar şi cele bogate ale mortului au început un scandal de toată frumuseţea. Cât a fost în agonie, în moarte clinică mai apoi, certurile în familie s-au manifestat în surdină, când şi când mai-marii fotbalului, mai-micii şi miticii săi s-au ciondănit ca într-o crâşmă dintr-un sat uitat de lume. Acum, cu mortul pe masă, s-au dezlănţuit toate apucăturile urâte, au ieşit la rampă toate neîmplinirile, toate mizeriile acumulate în ani şi ani. Unii s-au apucat să buzunărească mortul, alţii au început să-i cânte de jale la ureche. Câţiva, în disperare de cauză, au încercat să-i facă respiraţie gură la gură. Momentul era zero barat şi era trist din cale-afară, iar pe când când toată lumea fotbalului, îndurerată, se pregătea să pornească spre cimitir, din cortegiu a sărit, mic şi agitat, cioclul! Până să se

trezească asistenţa, pe lângă cortegiu, pe lângă gard, pe lângă mort, pe lângă drum apăruseră lăutarii chemaţi de drăcuşorul în frac şi cu ţilindrul pe cap. Veselia putea să înceapă, la fel şi circul. Nedumerirea unora şi altora nu-şi avea nici o căutare, doar, să fim serioşi, e înmormântare, omul cu dricul asta face dintotdeauna. De ce ar fi el mai vinovat acum, când a băgat lăutarii în cimitir, deranjând cu beţele ţambalului vata din nasul mortului, decât ieri sau acum cinci ani, când bătea ciuleandra cu aceeaşi asistenţă selectă, azi îndurerată? Cu ce e mai vinovat acest maestru de ceremonii funerare decât cei care l-au pus în funcţia de cioclu al fotbalului românesc, preşedinţii de cluburi, adică ciocoii vechi şi noi? Suntem mulţi îndureraţi, dar hai să nu fim şi proşti. Dacă o să ne impresioneze fracurile, coroanele, ghiulurile şi lacrimile de crocodil ale lui Jenel, Romel, Gigel şi Fănel, şi mulţi alţii ca ei, ne meritătm soarta. Daţi-mi voie, îndurerată şi vioaie adunare, să vă spun în aceste momente triste pentru sportul cu balonul rotund că ei totuşi, împreună cu supervizorii lor, sunt groparii fotbalului românesc. Mirosul de tămâie, de colivă şi de lumânări nu-i sperie deloc. Ba dimpotrivă, ei se înghesuie la pomana mortului ca la pomana porcului. Eu i-aş spune „pomana porcilor“. Sta-le-ar mingile din şorici în gât!…

BOGĂŢIA ILICITĂ

Au fost multe idei compromise în toţi aceşti ani de libertate, dar parcă niciuna n-a fost atât de compromisă cum s-a întâmplat cu ideea de bogăţie. Imediat după decembrie ’89 s-a vorbit despre bogăţie ca fiind apanajul celor care au lucrat în Securitate – al securiştilor. A fost o bogăţie în care românii n-au crezut niciodată, o bogăţie toxică, o bogăţie pe care oamenii au văzut-o ca pe o mare nedreptate şi, deci, o bogăţie necinstită. Bunăstarea securiştilor deschidea practic o serie neagră continuată apoi, aş spune şi mai nefericit, cu bogăţia miliardarilor de carton. O bunăstare afişată ostentativ, cu maşini de lux, cu dame de companie, cu proprietăţi în stil american, gen Dallas, construite prin Bărăgan şi aiurea. O bogăţie trecătoare pentru cei care au avut-o, dar de neuitat în memoria milioanelor de români convertiţi la capitalism întru sărăcie, o bogăţie care a lăsat urme adânci în societatea românească. Din nefericire

pentru România, la baza acestui lux de neam prost ilustrat prin Mercedesuri, prin caviar şi piţipoance cu picioarele până-n gât au stat banii din creditele luate pe ochi frumoşi mai ales din băncile statului, dar şi din cele private. Această bogăţie a semănat foarte mult, din punctul de vedere al comportamentului celor care au deţinut-o, cu cea a ţiganilor cu brăţări mari şi cu ghiuluri de aur pe degete, având ca ocupaţie traficul de orice fel. Alţi miliardari, după cei de carton, sunt cei ai lumii interlope. Ei există în toate ţările de pe glob, dar tupeul cu care cei de la noi îşi afişează bogăţia depăşeşte orice închipuire. Bogăţia lor opulentă, sfidătoare a creat frustrări în rândul populaţiei, ba chiar şi-n rândul oamenilor serioşi de afaceri, prezenţa lor în societatea românească compromiţând, într-un mod semnificativ, ideea de bogăţie. De parcă nu fuseseră de ajuns bogăţiile securiştilor, miliardarilor de carton şi cele ale lumii interlope, a mai apărut şi bogăţia măsurată în vile, în case de vacanţă şi alte acareturi, a funcţionarilor statului. Un exemplu elocvent îl reprezintă căsoaiele, răsărite pe te miri unde, ale capilor Poliţiei. O bogăţie făcută prin orice mijloace, mai puţin din leafa de bugetar. A fost o perioadă în care opinia publică putea să vadă în fiecare zi imagini cu aceste construcţii mărețe, multe de un prost gust desăvârşit, şi încă o dată ideea de bogăţie s-a dus dracu'. Şi iată, acum vin demnitarii cu aceste declaraţii, făcând pe săracii. E lesne

de înţeles că nu-i crede nimeni că sunt săraci. Şi, după toate câte s-au întâmplat în România în ceea ce priveşte acumularea averilor, dacă s-ar fi declarat bogaţi, nu i-ar fi crezut nimeni că au făcut avere pe căi legale, într-un mod cinstit, prin muncă. Pentru că, aşa cum am încercat să demonstrez prin aceste rânduri resemnate – nu ştiu dacă mai era cazul – ideea de bogăţie a fost grav compromisă, ca să nu spun aproape total. Şi va mai bate mult vânt prin Bărăgan şi va mai curge multă apă pe Dâmboviţa până când lucrurile se vor schimba…

TOT UN FEL DE CACEALMA

La început a fost o aripă. Chiar dacă anonimă – așa cum arăta, părea a fi în stare să zboare de la o zi la alta – ne-am gândit atunci când a fost dată publicității că ar fi constituit un act de mare curaj, prea mare, ca să fie semnată. Dar odată rămas anonim, documentul cu pricina, fără să fie asumat, începe să nu mai conteze. Ba mai mult, tinde să devină un fel de Armaghedon, adică un fel de diversiune aruncată pe piață, doar, doar o va băga cineva în seamă, va ține cineva cont de ea sau îi va face publicitate. Sincer să fiu, anonima de care vorbim a trezit interesul presei, dar, atâta timp cât nu vine nimeni să ne spună deschis că și-o revendică, valoarea ei stă tocmai în titlu. În cei cincisprezece ani postrevoluționari, presa, dacă nu a cultivat astfel de inițiative, măcar le-a băgat în seamă. Cred că a venit vremea ca verificarea surselor să devină mai importantă decât ideea de senzațional, decât ideea publicării. Aici, la gurile Dunării, când vine vorba de o răfuială, ne așezăm cuminți în bănci și începem să batem din palme înainte de a ști dacă spectacolul care urmează este de prost gust, aiuristic sau pur și simplu inexistent. De acord, misterul unei anonime poate fi mult mai interesant decât o scrisoare deschisă semnată de 100 de parlamentari. Dar asta nu înseamnă că, de mâine, toate scrisorile deschise care ar urma să fie scrise trebuie date anonime doar de dragul senzaționalului.

Când preşedintele României...

RAIUL PUPEZELOR ZBÂRLITE DE FUM

Când preşedintele României devine preşedintele de onoare al Ligii Pupezelor Zbârlite de Fum, pe dată îţi roteşti privirea şi te întrebi dacă nu cumva realitatea din jur nu este nimic altceva decât o păcăleală. Desemnarea domnului preşedinte în funcţia năstrușnicei ligi poate ţine de umorul nebun pe care-l găseşti pe toate drumurile unei ţări triste, cum la fel de bine, evenimentul poate fi caracterizat prin: „Ţara arde şi baba se piaptănă“. Graniţa dintre cele două lumi aparţinând aceluiaşi teritoriu, aceluiaşi spirit este atât de subţire, încât, de multe ori, cele două lumi se calcă în picioare una pe alta. De aici se naşte fie hazul de necaz, fie amestecul ciudat dintre caviar şi praful de pe toba patriei, fie râsu'-plânsu' sau umorul trist până la sinucidere. Adesea am sentimentul că umorul nostru nebun s-a întors împotriva noastră, că neamul acesta, care a supraviețuit prin el, de el a fost deopotrivă omorât și că gena n-are nici o șansă

în următorii 100 de ani să regenereze, să fie salvată. Dacă vreo seminţie germanică ar fi veşnicit pe aceste meleaguri, probabil că ar fi stăpânit, fără să întâmpine prea mare rezistenţă, întreaga Europă, dar, vai!, ar fi ucis realmente umorul. Aşa că, decât o ţară veselă şi plină de umor, mai bine una tristă şi cu un şef de stat – preşedinte de onoare al Ligii Pupezelor Zbârlite de Fum! Oare?

HEIRUP!

Nu o dată am trăit senzaţia că tot ceea ce se întâmplă în România, în ultimii ani, se află sub ursitoarea heirupului. După ce decenii de-a rândul, în comunism mai ales, am cultivat stilul cârpelii – de obicei cârpeam pe rană – şi stilul pompieristic, astăzi comportamentul nostru face uitată „epopeea“ Bumbeşti-Livezeni. Las la o parte şi faptul că atunci când vine vorba de strategie ne uităm în dicţionar, pentru că nu prea ştim ce înseamnă. Marile probleme le tratăm la repezeală, fără să avem o soluţie dinainte stabilită pentru ele, de cele mai multe ori fără să avem habar de ce suntem atât de transfiguraţi şi, mai ales, pentru ce. Repede, să rezolvăm repede, heirup, heirup, nu contează rezultatul, dacă este cel corect, cel bun. Parcă ne-ar împunge cineva de la spate să terminăm repede, n-avem timp de staţionat de parcă am fi nişte apucaţi, ne-aşteaptă alte probleme la fel de urgente, heirup, heirup, fie că e vorba de construcţia unui

pod de vase sau de lansarea unui satelit. Pardon, am greşit! Bine că nu lansăm sateliţi! Sigur, într-o ţară ca România e atât de multă treabă de făcut, că nu ne ajung orele, zilele, anii, dar asta nu înseamnă că heirupul reprezintă o rezolvare sau salvarea noastră. Ba, dimpotrivă, aş spune. Trebuie neapărat să ieşim de sub zodia nefastă a heirupului, altfel riscăm să devenim ceea ce facem: nişte heirupişti…

ISTORIE ŞI DIVERSIUNE

Îmi aduc aminte şi acum de documentarele de pe vremea lui Ceauşescu în care erau prezentate şi înfierate nenorocirile lumii capitaliste: oameni care n-aveau de lucru, nevoiaşi dormind pe străzi, rata ridicată a criminalităţii ş.a.m.d. Multe dintre imaginile respective erau din America, ţară înfăţişată ca fiind exemplul cel mai elocvent pentru putrefacţia capitalismului. Trebuie să recunosc faptul că, pentru unul care-şi dorea să ajungă să vadă America, fie şi numai după ce citise *Frumoasa adormită* şi *Ogarul cenuşiu,* eram pus în dificultate. Mă ajuta să ies din această stare tocmai stofa proastă cu care era construită diversiunea: mereu aceleaşi imagini, mereu aceleaşi teme şi comparaţii, toate prost alcătuite. În trecut, cu mijloacele tehnice pe care le avea televiziunea, destul de rudimentare, era destul de greu să înlocuieşti o realitate cu alta astfel încât „realitatea“ prezentată despre capitalismul putred mirosea de la o poştă a făcătură,

a diversiune. Erau omise din documentarele respective zgârie-norii, bulevardele, magazinele, oamenii normali, pieţele chiar. Dacă ne-am întoarce în timp, pe la sfârşitul anilor ’80, şi ni s-ar arăta o piaţă occidentală, cred că ar fi şanse mari să facem apoplexie. Aduceţi-vă aminte, ca să vă dau un exemplu, cum arătau frigiderele cu uşile deschise din filmele americane, şi subiectul este închis. Astăzi, aidoma televiziunii noastre comuniste, televiziunile străine care vin să filmeze în România şi-au făcut un obicei din a prinde pe peliculă doar aurolaci, câini vagabonzi, stabilimente pentru copii abandonaţi sau cu handicap. De parcă n-ar mai exista nimic altceva. Sigur că n-avem zgârie-nori, sigur că n-avem mari bulevarde luxoase, dar nu suntem nici ultima ţară şi nici ultimii oameni, cum vor majoritatea reportajelor să ne arate. Din nefericire, toate acestea nu se vor mai întâmpla şi, prin urmare, nici filmate, în ceea ce ne priveşte, decât atunci când nu vor mai exista ca fenomen social. Până atunci, asistăm neputincioşi la modul cum ni se manipulează istoria şi ni se scrie de către alţii istoria unei noi manipulări.

IMPOTENŢI ORI HOMOSEXUALI

Secolul XXI le induce cercetătorilor de tot felul dorinţa de a descoperi pilule care să înlocuiască sau să curme senzaţii, plăceri şi chiar sentimente. Cercetările ştiinţifice pe aceste teme n-au rămas fără rezultat şi ele se vor a fi demne de secolul în care au luat naştere. Bunăoară, nişte cercetători italieni, pare-mi-se, descoperiseră că dragostea e aşa, un fel de boală, şi drept urmare au inventat nişte pastile împotriva dragostei. Adică, spuneau ei, odată luate aceste pastile, îndrăgostiţii ar fi devenit o amintire tristă. Ba mai mult, aceiaşi cercetători descoperiseră – aşa e când n-ai ce face – şi o pastilă împotriva geloziei. Aşadar, potrivit descoperirii lor, luai o pastilă contra dragostei şi, ca să te linişteşti definitiv, mai luai una împotriva geloziei, de parcă nu era de ajuns prima pastilă. Şi pentru ca începutul de secol să fie şi mai fericit, nişte savanţi olandezi au anunţat descoperirea pilulei „orgasm fără sex“, o pilulă care induce imediat

orgasmul la femei. Cică, spun savanţii, noua pilulă este ceva „fantastic“, orgasmul producându-se fără a fi nevoie de nici o excitaţie erotică. O grupare de bărbaţi din Anglia i-a dat în judecată pe savanţii olandezi. Asta nu le-a împiedicat pe femei să dea buzna cu miile în farmaciile britanice. Asta e vestea proastă. Vestea bună e că pilula se va găsi în farmacii tocmai peste zece ani. Încă zece ani, demnitatea noastră erotică va fi respectată. După care, farmecul, virilitatea oamenilor-pereche, erotismul lor vor fi înlocuite de mii de banale pilule. Pesemne că niciodată n-am valorat mai mult decât atât în ochii stinşi ai acelor bizari cercetători. Tare mi-e teamă că ştiinţificii italieni, olandezi, acei savanţi sunt impotenţi sau homosexuali!

INTEGRAREA PORCINELOR

Din când în când, mai ales atunci când n-avem ce face, ne inventăm câte o problemă care musai se transformă într-o dezbatere naţională. Ar fi de râs, dacă n-ar fi de plâns, cum dintr-o problemă foarte serioasă se extrage exact partea care poate fi supusă băşcăliei. Concret, din tot ceea ce înseamnă aderarea României la structurile Uniunii Europene – şi, vai, avem atâtea probleme –, noi ne ocupăm de ritualul carpatin al tăierii porcului. Mai bine spus, al felului în care este sacrificat Ghiţă în saivanele şi curţile noastre. Este sau nu este tradiţia jertfirii porcului în conformitate cu normele europene? Iată problema pe marginea căreia îşi dau cu părerea guvernanţi, băgători în seamă, specialişti, filfizoni ş.a.m.d. De curând, ca spectacolul să fie complet, cu accente de circ, reprezentanţii Ministerului Agriculturii au cerut părerea şi sprijinul Bisericii. La auzul unei astfel de cereri, pajiştea albastră a României a înflorit,

dovedind încă o dată, bineînţeles, fără să mai fie nevoie, că suntem o ţară tristă, dar plină de umor involuntar. Şi „involuntar“ am vrut să spun. Bănuiesc, e dreptul meu, că vor urma seminarii şi conferinţe pe marginea felului în care românul îşi taie porcul, asezonate cu declaraţiile politice de rigoare. Cât despre celelalte capitole de integrare, nu interesează pe nimeni. Pe noi ne preocupă, nu-i aşa, să intrăm cu porcii în Europa? Şi ăia tăiaţi!

SPIRITUL DE GAŞCĂ

Ce ar însemna dacă toţi oamenii din România, de câte ori au câte o problemă, şi-ar chema colegii să-şi facă dreptate? Când a văzut că un client nu se dă jos din maşină, un taximetrist şi-a chemat în ajutor colegii. Într-un timp foarte scurt, zeci de taximetrişti au fost la locul faptei, la locul scandalului. Clientul, la rândul său, care era poliţist, şi-a chemat colegii în ajutor. La prima vedere, cei doi cetăţeni au apelat la colegii lor din spirit de colegialitate, de solidaritate. Cred că e vorba de o confuzie care a marcat societatea noastră în ultimii ani. Spiritul care la prima vedere pare altceva decât reprezintă este spiritul de gaşcă! Ce ar însemna dacă toţi oamenii din România, de câte ori au câte o problemă, şi-ar chema colegii să-şi facă dreptate? Spiritul de gaşcă s-a manifestat şi se manifestă în multe zone ale societăţii româneşti. Exemplul cu poliţistul şi cu taximetriştii este ultimul care mi-a venit în minte. În politică, de exemplu,

el s-a manifestat cu vârf şi îndesat. Spiritul de gaşcă – îmi displace şi faptul că acest cuvânt, „spirit“, e într-o astfel de companie – înseamnă că anumiţi indivizi îşi apără interesele la limita legii sau încălcând-o. „Solidaritatea“ lor este una conjuncturală, imediată şi se poate manifesta la indivizi care nu se preţuiesc deloc între ei, dar atunci când e vorba de interesul lor, nu neapărat comun, sunt trup şi suflet laolaltă. Ceea ce îi leagă în afară de interes este şi scandalul. Ce fel de solidaritate este aia care are drept scop scandalul? Pericolul în astfel de cazuri cu taximetrişti şi cu poliţişti nu este prea mare, dar trebuie eliminat. Din păcate, spiritul de gaşcă şi de forţă totodată s-a făcut simţit şi cu ocazia unor manifestări sindicale. Mişcări care n-au ţinut cont de realităţile complexe din societatea românească, din comunitatea în care aveau loc. Oameni cu studii superioare, cu ani şi ani de experienţă în domeniile în care au lucrat, au rămas fără loc de muncă, dar strigătul lor a fost doar pe dinăuntru. Nu l-a auzit nimeni, disperarea a rămas numai acolo unde doare mai tare: în casă, în familie. Aceştia din urmă n-au mai ieşit în stradă pentru că nu ştiu ce înseamnă spiritul de gaşcă, care nu prea se regăseşte în societăţile private. În cele mai multe cazuri, spiritul bolnav de gaşcă se regăseşte în societăţile de stat. Aici e problema.

ŢIGANII, MANELELE ŞI AUDIENŢA

Se lăfăie pe sticla televizorului fel şi fel de specimene care n-au nici o legătură cu arta, cu muzica, darămite cu limba română, n-au nici o legătură nici măcar cu săpunul şi apa. Vă aduceţi aminte desigur că, înaintea manelelor, circula în România un alt gen de muzică suburbană, cu un succes nebun la vulg: muzica „ţigănească“. Cântată de diverşi tuciurii ascunşi în spatele metalelor preţioase crescute pe deşte, în urechi şi pe te miri unde, „muzica“ respectivă nu era altceva decât un fel de râgâială-mugeală transpusă în cuvinte. Dar ce cuvinte, ce formulări! Siluiau limba română, o însângerau, batjocorind-o cu o plăcere sadică şi, poate, inconştientă. Fenomenul n-a apucat să capete cine ştie ce amploare, pentru că au apărut manelele. Văzând că-şi pierd pâinea din cauza nenorociţilor de manelişti, ţiganii s-au adaptat imediat, adaptându-şi ritmurile lor imposibile la cele de manea. Din acel moment, „vedetele“, apreciate doar

de „cunoscători“, au apărut în lumina reflectoarelor, în văzul tuturor. Deveniseră vedete naţionale odată cu apariţia la televizor, în programele muzicale, dar şi comerciale. Am asistat nepăsători la acest fenomen, n-am făcut nimic, şi pentru asta ar trebui să ne fie ruşine. Şi, Dumnezeule, cei care reuşesc astăzi să adune toate aceste orori pe micul ecran văd în asta o mare performanţă! Se lăfăie pe ecranul televizorului fel şi fel de specimene care n-au nici o legătură cu arta, cu muzica, dar nici cu limba română, n-au nici o legătură nici măcar cu săpunul şi apa. Şi mai grav e faptul că „artiştii“ au un succes nebun la public, chiar dacă e vorba de „fani“ fără educaţie, analfabeţi chiar. Acesta e şi motivul pentru care ţiganii cu behăiturile lor sunt invitaţi pe la toate posturile de televiziune şi de radio, la chiolhanuri şi la botezuri, motivul fiind audienţa. E strigător la cer şi mă întreb cu ce a greşit atât de mult poporul român ca să merite un astfel de tratament din partea celor care încearcă să îi bage pe gât toţi ţiganii analfabeţi deveniţi, culmea, şi foarte bogaţi peste noapte. Până la urmă, cred că ne meritătm nimicnicia cu tot cu „hartiştii“ poporului.

P.S. Desigur, nu intră în calculele acestui pamflet cântăreţii ţigani de geniu care au ştiut să-şi cinstească vorba şi portul – Dona Siminică, Romica Puceanu, Gabi Luncă şi mulţi alţi aşi ai pretenţiosului gen muzical.

NIMENI NU E DE NEÎNLOCUIT

Toţi se cred de neînlocuit. Miniştri, parlamentari, şefi de regii ş.a.m.d. Vorba că „sunt pline cimitirele de oameni de neînlocuit“ nu li se pare decât o glumă proastă. Pentru nimic în lume nu s-ar da la o parte – cu excepţia cazului în care li se oferă un post mai gras – pentru că, deh!, postul pe care-l ocupă este pe viaţă pentru ei. Ba şi pe moarte! Dacă ar putea, şi l-ar păstra şi pe lumea cealaltă. Ideea că ar trebui să cedeze locul pe care-l ocupă e de neconceput, iar demisia de onoare li s-ar părea o glumă bună de această dată. Dacă ar fi să numărăm demisiile date de bunăvoie din ’89 încoace, cred că ne-ar ajunge degetele de la o singură mână. Poate părea o problemă simplă, uşoară la prima vedere, însă societatea românească, funcţionarea ei în ansamblu este generată tocmai de acest sindrom al omului care se crede de neînlocuit. Vă daţi seama câte locuri, câte posturi sunt ocupate de oameni care nu le merită, oameni care n-au ce

căuta acolo? Vinovaţi nu sunt numai cei care le ocupă. Mai e mult până departe, adică până la edificarea unei mentalităţi care să-i facă pe neaveniţi să renunţe la locul respectiv. Cei mai vinovaţi sunt cei care întreţin această stare de lucruri, şi asta se întâmplă mai ales în întreprinderile de stat. Aici şi numai aici, înainte de ’89, se putea întâmpla ca o persoană să ajungă într-o funcţie importantă şi să mai plece de acolo odată cu pensionarea. Astăzi, lucrurile s-au mai schimbat! De exemplu, ocuparea unor posturi se face prin concurs. Ar fi interesant, ar putea fi corect dacă nu s-ar şti dinainte cine o să câştige concursul. Credeţi că ar fi posibil ca într-o societate privată să ocupe cineva un post important altfel decât pe bază de profesionalism şi de performanţă? Eu nu prea cred! Diferenţa de mentalitate dintre cele două ipostaze o face banul. Pentru că, în timp ce banul privat este cheltuit cu grijă, banul public este al tuturor şi al nimănui, şi-n cele din urmă sfârşeşte prin a fi batjocorit. De aici pleacă şi problema locului ocupat de unii pe veci, încă din timpul vieţii.

MANUFACTURILE DE VEDETE LA PACHET

Noi suntem vinovaţi pentru faptul că nu ne găsim timp să scormonim, să vedem ce se află în spatele aşa-ziselor vedete. În fiecare zi ne vine o ştire cu omul-vedetă. Despre el. Iar ziariştii abia o aşteaptă. Au spaţiu rezervat pentru asemenea ştiri. E clientul lor. Îl aşteaptă să se dea în stambă. Să declare ceva. Orice. N-are importanţă ce! Pe orice temă, în orice împrejurare, din orice poziţie. Şi nu trebuie să fie vreun eveniment anume, nu trebuie ca declaraţia să aibă legătură cu domeniul lui de activitate. Nu, ba dimpotrivă! Dacă printr-o întâmplare tristă se află în mijlocul unui eveniment, la uşa lui ziariştii se strâng ciopor. Urmează spectacolul şi nu trebuie să lipsească nimeni. Dacă prin absurd un ziarist n-are nici o ştire într-o zi oarecare, e de ajuns să-l sune pe el şi o are. Făcătorul de ştiri al naţiei a fost de nenumărate ori urecheat de către şefii săi pentru declaraţiile pe care le face. S-a abţinut o zi, două! Atât a putut! După

care a ieşit iar în luminile rampei. Omul a devenit vedetă. De televiziune, de radio, de ştiri, de orice fel. S-a obişnuit cu statutul acesta. Şi nu mai poate trăi fără el. Nu contează că informaţiile din presă despre el sunt invariabil negative, de rău. Şi nici măcar nu-i masochist. Îi place. Şi încă ce-i mai place! Mă întrebam, văzându-l în fiecare zi în paginile ziarelor, dacă l-ar putea supăra vreo ştire despre el. Fie ea şi inventată. Una scoasă din burtă şi pusă pe prima pagină! Să fie despre el, nu contează despre ce tratează. Psihologia acestui gen de personaj-vedetă, făcător de ştiri, cum îi spuneam ceva mai devreme, ascunde, de fapt, slăbiciunile noastre. Noi suntem cei care îi facem publice toate părerile, mofturile sau inepţiile. Noi suntem cei care-i alimentăm pofta de vedetism, noi suntem cei care l-am inventat pentru a ne servi necesităţile „publice". Noi suntem vinovaţi pentru faptul că nu ne găsim timp să săpăm, să vedem ce se află în spatele acestei imagini, ce se află ascuns, de fapt, în profunzimea ei. Şi când vorbesc de profunzime, vorbesc de potenţialul profesional al vedetei noastre şi, mai ales, de rezultatele ei. Până când nu vom face aceasta, nu vom fi altceva decât faţa oarbă din oglindă a personajului nostru. O „imagine" condamnabilă şi cu atât mai urâtă cu cât suntem victima propriei noastre creaţii gazetăreşti.

CETĂŢEANUL ROMÂN

Există locuri în România unde politica naţională n-are nici o importanţă. Departe de Bucureşti, departe de lumea cosmopolită, în acele locuri, singura politică este cea a banului, a traficului de influenţă şi, în general, orice politică aducătoare de venituri şi bunăstare. Plecând de la cazul scandalului sexual izbucnit în reşedinţa unui judeţ din Câmpia Română, am realizat că în teritoriu s-au format nişte nuclee de putere alcătuite din reprezentanţi ai statului, autorităţi locale, cârciumari, proxeneţi, traficanţi de tot felul, politicieni – cu toţii reprezentând un fel de stat în stat. Ce spun eu „un fel de" reprezintă chiar un stat în stat. Nu dau socoteală nimănui, acţionează mână-n mână, ei sunt cei care fac jocurile şi tot ei trag sforile după bunul plac. Încrengăturile sunt aşa de puternice, încât sfârşesc prin a-şi trece prin pat aceleaşi prostituate. Ideea de autoritate s-a corcit în acele locuri cu mafia locală şi a rezultat o clică atotputernică,

o clică fără un stăpân absolut, dar care face şi desface. Poliţistul e concubin în afaceri cu traficantul de carne vie, procurorul, cu nu ştiu care „om de afaceri“, prefectul e combinat cu toată lumea, inclusiv cu cârciumarul ş.a.m.d. Închipuiţi-vă ce şanse are un cetăţean anonim să-şi caute dreptatea, în cazul în care dreptatea acestuia ţine de unul dintre indivizii corupţi ai statului, cei care de fapt ar trebui să respecte şi să aplice legea! Cetăţeanul nostru are toate şansele să moară cu dreptatea-n mână. Ba mai mult, poate fi luat la întrebări de genul: „Cum îţi permiţi să reclami statul?“. La fel, închipuiţi-vă că un astfel de cetăţean va trebui să voteze în acest an. Pe cine să voteze, când acolo sunt toţi o apă şi-un pământ? Lehamitea, neputinţa şi, în cele din urmă, deznădejdea, astea îl aşteaptă pe cetăţeanul român care trăieşte într-o ţară preocupată, chipurile, să se integreze în Uniunea Europeană. Drama cetăţeanului român este şi drama statului român şi, până la urmă, este crucea pe care, într-un fel sau altul, o s-o ducem fiecare dintre noi. Libertatea României ţine şi de libertatea cetăţenilor săi. Atâta timp cât viaţa precară a cetăţeanului român în astfel de locuri bate de multe ori filmul cosmetizărilor, coşmarul continuă.

CE-AM FOST ŞI CE N-AM AJUNS

La începutul anilor ’90, după atâtea decenii de comunism, era foarte greu să accepţi şi o altă părere decât a ta. Credeam că ceea ce spune fiecare dintre noi înseamnă adevărul şi, deci, era de prisos să-i mai ascultăm şi pe alţii, negândindu-ne nici o clipă că mai pot exista şi alte adevăruri relative decât al nostru. Am auzit de nenumărate ori atunci, de la cei care mai ştiau ce înseamnă democraţia, că trebuie să respectăm şi părerea celorlalţi, chiar dacă nu suntem de acord cu ea. Or, noi nici măcar nu voiam să ascultăm, darămite să mai şi respectăm opiniile altora. Exista pe atunci un grad ridicat de intoleranţă în societatea românească, care a ignorat dialogul, a înăbuşit dezbaterea, ceea ce a făcut ca, de multe ori, decizii importante pentru societatea în care trăim să fie abordate dintr-o singură perspectivă. A fost o perioadă în care trebuia neapărat să existe un învingător şi un înfrânt, nu se concepea cale de mijloc, cineva trebuia

să piardă aşa cum cineva trebuia să câştige. Şi, pe deasupra, în afară de patima pusă în joc, mai exista şi un rânjet sfidător al celor care obţineau victorii efemere. Eram bolnavi. Dar oare ne-am însănătoşit, ne-am vindecat? Mă tem că nu! Există în continuare intoleranţă, există în continuare dorinţa de a impune un singur adevăr, nu mai e loc pentru un altul decât aşa ca să dea bine la ideea de democraţie, parcă a dispărut şi rânjetul, cu toate că nu sunt convins dacă nu e doar mascat foarte bine de buzele obişnuite cu exerciţiile de mimică ale ultimilor ani. Trăiesc uneori cu impresia că-n numeroşii ani care au trecut din decembrie '89 până acum n-am învăţat nimic. Dar nimic, şi că politicienii noştri joacă în continuare rolurile unor personaje care n-au coborât de pe scena convenţionalului în realitatea faptelor decât atunci când trebuia să dea bine la public. După care actorii şi spectatorii care suntem ne-am întors fără nici o remuşcare în culisele lumii în care trăim, redevenind ceea ce am fost şi chiar mai rău decât atât.

MESERIA LOR E URA

Nu ştiu să urăsc. Cred că pentru a putea urî trebuie să ai o structură anume, un caracter anume. Aşa cum, ştiu foarte bine, nu poate urî oricine. Dacă ar fi să înţeleg vreun fel de ură, probabil că singura ar fi ura din dragoste. Dar acolo lucrurile sunt mai complicate, deseori iubirea amestecându-se cu ura sau înlocuindu-se una pe cealaltă. Nu-mi propun aici să fac digresiuni pe tema urii, dar mă uit şi constat cu tristeţe cum societatea românească e marcată constant de ură. Uneori, aş putea spune, ea răbufneşte de-a dreptul incontrolabil şi în proporţie de masă, aşa cum s-a întâmplat, de exemplu, la începutul anilor '90, când cu mineriadele şi nu numai! De atunci şi până-n zilele noastre nu s-a mai întâmplat să existe astfel de răbufniri scăpate de sub control, dar ura s-a menţinut constant la cote ridicate. Asta şi pentru că există destule preţiozităţi care, zice-se, au un cuvânt de spus în faţa opiniei publice – lideri de opinie,

pompos spus, care au făcut din ură o meserie. Măcar dacă ar urî cu sinceritate. Nu, ei urăsc din perversitate, urăsc cu toată ura fetidă de care sunt în stare. Ura este „sentimentul“ prin care ei se exprimă cel mai bine, pentru că, lăsând la o parte toate aparenţele, aceştia nu ştiu altceva decât să urască. Combustia lor internă este ura şi, îngrozitor, ura reprezintă modul lor de viaţă. Poate că vi se pare prea mult, poate că veţi crede că exagerez, dar, din nefericire, tocmai realitatea cotidiană este cea care mă face să scriu aceste rânduri. Din păcate sau din fericire, toţi cei care nu ştiu să urască nu ştiu nici cum să răspundă atunci când sunt ţinta săgeţilor înmuiate în veninul urii. Nu vi se pare revoltător că-n toţi aceşti ultimi ani de tranziţie şi de libertate, totodată, instrumentele şi metodele prin care se dezvoltă şi se diversifică ura sunt din ce în ce mai sofisticate? Că-n fiecare zi vedem în jurul nostru tot mai multe dovezi de ură şi din ce în ce mai puţine de iubire? Nu credeţi că ura a devenit personajul principal care îşi joacă rolul distractiv şi josnic prin intermediul mijloacelor de informare în masă? Că manopera urii este mai profitabilă decât promovarea solidarităţii, de exemplu? Întreb şi eu aşa, fără ură şi fără părtinire!

BURICUL PĂMÂNTULUI LA EUROVISION

Multă vreme am crezut că noi, românii, România, suntem buricul pământului. Că-n jurul nostru se învârteşte totul pe lumea asta, că nu se poate întâmpla nimic pe pământ fără noi, că e musai ca-n mijlocul tuturor evenimentelor importante să fim şi noi. Sentimentul acesta a fost foarte puternic imediat după ’89, când eram cei mai deştepţi din lume, şi cu noi nu se putea pune nimeni. Anii au trecut şi încet-încet, că am vrut, că n-am vrut, viaţa ne-a demonstrat că lucrurile nu stau deloc aşa, dar deloc! Dimpotrivă chiar, din cei mai talentaţi şi mai pricepuţi la toate, din cei mai muncitori, mai descurcăreţi şi mai şmecheri am devenit reprezentanţii unei ţări cu probleme, ai unei ţări care se află la mai toate capitolele pe locuri codaşe în Europa. Poate că atunci ar fi fost momentul să ne trezim, să ne privim în ochi şi să spunem că ne-am săturat să fim buricul pământului, gata, ajunge, vrem să fim o ţară normală şi atât!

Numai că-n nebunia noastră, din momentul în care am realizat că nu suntem ceea ce credeam, am ales să redevenim iarăşi victime, victime ale unei conspiraţii. Bineînţeles, mondiale! Toţi voiau să ne termine, toţi voiau să ne distrugă, România era dintr-o dată victima conjuraţiilor intereselor străine. Americanii nu ne voiau, europenii nici atât, iar noi ne simţeam frustraţi şi breji ca nişte cai de pripas, pe deasupra şi cu zăbala pusă. Au mai trebuit să treacă alţi ani buni până să înţelegem că între statutul nostru de buric al pământului şi cel de victimă a unui complot internaţional nu e nici o diferenţă. Între timp am intrat în NATO, ne pregătim să intrăm în Uniunea Europeană şi am devenit conştienţi de propria identitate. Aflaserăm cine suntem cu adevărat, ce reprezentăm în Europa şi-n lume. Asta până-n seara de sâmbătă a lunii mai 2004, când a avut loc, la Istanbul, Eurovision-ul. Dintr-o dată am redevenit buricul pământului şi victima unei conspiraţii. Asta în loc să recunoaştem că nici n-aveam ce căuta acolo! Norocul nostru că Eurovision-ul n-are loc în fiecare zi, astăzi este deja luni, şi viaţa merge înainte!

EDILI DEGEABA

Cu riscul de a şoca, trebuie să spun că, la alegerile locale din acest an, cei mai mulţi primari au fost aleşi degeaba. Mai ales cei din localităţile mici, oraşele, comune. Am vizitat multe localităţi de acest fel în ultima vreme cu Caravana *Jurnalului Naţional* şi mi-am dat seama că primarii sunt legaţi de mâini şi de picioare atâta timp cât nu au bani. Nu pot să facă nimic din banii primăriei, cel mult pot să bată un cui, şi pe ăla dacă au în ce, iar şansele să primească bani din afară, fonduri europene, împrumuturi ş.a.m.d. sunt egale cu zero. Toţi aceşti primari au fost aleşi pentru a gestiona sărăcia, având la dispoziţie un buget de nimic. Şi promisiunile acestor candidaţi din campania electorală, astăzi primari, au fost tot în legătură cu sărăcia, nevoile şi neamul! Nici o promisiune pentru dezvoltarea localităţii, nici un program, nici o idee care să schimbe starea de lucruri existentă în acele localităţi. Numai promisiuni legate de

cârpeală, de supraviețuire. Dacă în toate aceste localități n-ar exista primar, n-ar avea nimeni de pierdut, nu s-ar întâmpla nici o nenorocire! Ba dimpotrivă, cred că lucrurile ar merge mai bine. Ca să nu mai punem la socoteală că ar dispărea foarte multe mișmașuri, aranjamente, hoții. Culmea este că-n foarte multe dintre aceste localități există un potențial turistic extraordinar, dar planurile de dezvoltare în acest sens nu există, nu intră-n planurile primarilor și primăriilor. Și, vai, intrăm cu toată această sărăcie, neputință și resemnare în Uniunea Europeană. Bine că intrăm, dar stau și mă întreb ce va aduce – pentru România acestor localități, pentru România profundă – integrarea? Care vor fi costurile și care vor fi avantajele? Nu cred că e nevoie de cine știe ce strategii naționale, care și-așa rămân pe hârtie, spre a găsi soluții pentru „localitățile fără primari", cum le-am spus eu! E nevoie de proiecte, e nevoie de specialiști care să facă aceste proiecte, pentru ca banii din fondurile europene să înceapă să vină în România. Altfel, România nevăzută, România profundă va rămâne pentru încă douăzeci de ani în țărâna în care se frământă de atâta amar de vreme.

SCRISOARE FĂRĂ RĂSPUNS AȘTEPTAT

Dragă Țară! M-am hotărât să fiu de vânzare. De fapt, vreau să-mi vând sufletul pentru a putea supraviețui. Mă numesc Sulina. Am trecut de mult de prima tinerețe. Aș putea spune că sunt între două vârste, dacă nu m-ar trăda atât de tare ridurile timpului. Am fost cândva frumoasă, fericită, înfloritoare chiar. N-aș vrea să fiu lipsită de modestie, dar a fost o vreme când Europa stătea la picioarele mele. Mi-au făcut curte domni dintre cei mai nobili, celebrități ale lumii și ale momentului, prinți și regi, chiar și legendari pirați. Am cunoscut mărirea, m-am lăsat sedusă, m-am lăsat iubită. Astăzi mă simt abandonată. Poate că nu ți-aș fi scris niciodată această scrisoare dacă mi-aș fi pierdut demnitatea între timp. Pentru că tocmai ea m-a îndemnat să fac acest gest, poate ultimul dinaintea naufragiului. Nu, nu vreau să fiu patetică, așa cum nu vreau să stârnesc mila cuiva. Dragă Țară, această scrisoare este scrisoarea disperării. Sărăcia,

nevoile şi cele aproape cinci mii de suflete care depind deopotrivă de viaţa şi existenţa mea, toate acestea mă fac să vin cu această scrisoare, care poate fi şi un anunţ de mare şi sfâşietoare publicitate. Dragă Ţară, m-am hotărât să fiu de vânzare. De fapt, vreau să-mi vând sufletul pentru a putea supravieţui. „Doamnă nobilă, vând suflet contra supravieţuire!“ Ştiu, sună atât de dezolant pentru trecutul meu glorios, pentru amintirile mele fabuloase, toate transformate azi în durere şi nefericire. Dragă Ţară, după mărirea trăită în secolele trecute şi decăderea programată de la începutul mileniului al III-lea, stau şi mă întreb dacă mai interesează pe cineva ideea de România Mare. Ştiu, întrebarea poate părea defăimătoare aşa cum ştiu că vechile ţinuturi româneşti tânjesc, vor să se întoarcă la matca străbună, dar ce ne facem cu ţinuturile nimănui, aşa cum am devenit eu? La ce bun vechile ţinuturi, dacă noi nu suntem în stare să avem grijă, ba chiar suntem total dezinteresaţi de ţinuturile noastre, multe dintre ele, aşa cum spuneam, devenite ale nimănui? Dragă Ţară, disperarea mă pune în situaţia, aidoma bolnavului de ciumă, să cer amputarea mea de la trupul ţării-mamă... Alegând nemărginirea, ar fi să plec pentru prima şi ultima dată din braţele Mării şi ale Dunării.

CUM A REDEVENIT POLITICA, DIN CURVĂ, FATĂ MARE

Dintr-o dată, toate fetele mari din politica românească s-au trezit din rugăciunea făcută zilnic pentru fecioria veşnică, în faţa icoanei cu şeful de partid, deranjate fiind de limbajul folosit. Aflate în permanenţă cu sufletul în rai, „fetele“ noastre, multe cu mustaţă, altele cu chelie, au fost de-a dreptul oripilate de schimbul de mesaje, de scrisori dintre PSD şi Alianţa D.A. Acum, având în vedere experienţa lor îndelungată în ale politicii şi virginităţii, ne putem permite riscul ori luxul de a întreba dacă nu cumva mai degrabă s-au excitat decât oripilat. Te pufneşte râsul când mai toţi practicanţii de perversiuni ideologice în fel şi fel de grupuri şi grupări politice îşi arată indignarea faţă de limbajul suburban pe care, culmea tupeului, chiar ei l-au inventat. Dacă ar fi protestat nu ştiu ce grup de măicuţe uitate pe la vreo mănăstire din munţi, am mai fi înţeles. Dar când vezi că o fac tocmai politicienii care au practicat cu real succes

prostituţia în văzul tuturor, pe scena publică, îţi vine să înfiinţezi o casă de toleranţă cu „fete mari“ de consumaţie, că prea e marfă multă. Şi când mă gândesc că suntem abia la sfârşitul lui august 2004, iar campania „adevărată“ n-a demarat, şi că acesta e doar începutul! Am aflat fără să vreau că se pregătesc multe matroane din politica românească să ne fie livrate ca fete mari după ce au făcut toate trotuarele autohtone şi nu numai. Este posibil, dacă vom încerca să ridicăm vălul pentru a ne convinge de onestitatea declaraţiilor pe care le vor face „junele“ noastre politice, să fim acuzaţi de misoginism. Tocmai „ele“, care ne-au violat toate speranţele din ’90 încoace fără să le pese de virginitatea, pardon, de naivitatea noastră. Şi, uite-aşa, vom afla fără putinţă de tăgadă că şi pe meleagurile mioritice, politica nu e o curvă, ci, din contră, e fată mare!

TELEFONUL IMBECIL

E unul care mă sună în fiecare dimineaţă. Mă ia din aşternut, de la prima oră. E politicos, e atent să nu mă supere, are manieră chiar. Dar cu toate astea, eu fiind abia trezit, e enervant. Cred că m-aş simţi mai în largul meu dacă m-ar lua cu: „Ce faci, bă, nici până la ora asta nu te-ai dat jos din pat?“. Dar nu, el e lăptic şi mieros: „Bună dimineaţa, domnule Tucă, ce mai faceţi, mă bucur să vă aud **(te bucuri pe dracu’! – nota mea),** vă doresc o zi bună, bla-bla-bla“. În definitiv, nu m-ar deranja nici asta, la câţi vruţi şi nevruţi mă sună în fiecare zi, nu mai contează unul în plus! Ce mă deranjează este faptul că el îşi închipuie că eu aşteptam acest telefon, că eram nerăbdător ca el să mă roage ceva. Că eu mă trezisem nu fiindcă aş fi avut treabă, nu pentru că trebuia să mă trezesc oricum, ci pentru că trebuia să mă sune el. Şi chiar vorbeşte cu aerul că telefonul lui pentru mine era ceva aşteptat şi că, iată, nu m-a dezamăgit. Trec peste

faptul că trăieşte cu aceeaşi impresie şi după ce a apelat de patru-cinci ori în zadar, chiar dacă asta ar fi trebuit să-i dea de gândit în ceea ce priveşte aşteptarea mea. Trec şi peste faptul că îşi dă seama că nu i-am cunoscut vocea şi l-am întrebat cine e. În cele din urmă, pot să trec peste orice, dar nu pot să trec peste faptul că e pentru prima dată în viaţa mea când mă sună. Sigur, el poate să spună că n-are importanţă, să invoce semnele, cerul şi chiar divinitatea. Cert este că eu n-aşteptam telefonul său, fie şi numai pentru că mă sunase pentru prima dată. În plus, mă căuta deoarece avea nevoie de mine. Dar nu ştia cum aş putea să-l ajut, pentru că nu ştia ce vrea. Mă suna să vadă ce ar putea să obţină de la mine. Mi-l imaginam, în timp ce vorbeam cu el, că asta face în fiecare zi, de dimineaţa până seara, sunând fel şi fel de oameni mai mult sau mai puţin cunoscuţi, mai mult sau mai puţin ocupaţi. Cu prima ocazie când o să mai sune, o să-i răspund: „Vai, ce surpriză, chiar mă gândeam la dumneavoastră şi mă întrebam când o să mai sunaţi. Pesemne că mi-a auzit cineva gândul şi iată-ne acum vorbind la telefon. Mă bucur nespus că m-aţi sunat, fiindcă voiam să te bag în p.m.“

DALMAŢIENI POLITICI

S-a vorbit în ultimele două săptămâni despre ei mai mult decât despre orice candidat la Cotroceni. Au redevenit vedete peste noapte, după ce ani de-a rândul au fost pentru noi doar nişte anonimi. Au riscat publicitatea excesivă şi imaginea lor a avut de suferit, după ce numele le-a fost prezentat zi de zi pe prima pagină a ziarelor. Li s-a făcut o mare nedreptate, cu atât mai mult cu cât ei n-au cum să se apere. Protestez faţă de asocierea lor cu persoane cu care n-au nici o legătură. Protestez în numele tuturor celor care i-au iubit în copilărie şi s-au bucurat de povestea lor extraordinar de frumoasă. N-au nici o vină pentru că s-au considerat altfel decât ceilalţi. Ei, dalmaţienii, ne-au făcut să credem că şi cei mici, cei buni, cei mulţi pot uneori să învingă. Când scriu aceste rânduri îmi dau seama că dalmaţienii copilăriei noastre au încetat de mult să mai fie doar nişte desene animate, în timp ce multe dintre persoanele asociate cu

numele lor au făcut drumul invers, de la oameni la desene animate! Şi mă întreb de ce, dacă tot veni vorba de dalmaţieni, un personaj negativ, cum e Cruela, nu e comparat cu nimeni din politica românească? Săracii dalmaţieni! Şi pentru că tot am amintit de politică, nu pot să mă abţin să nu remarc discursurile candidaţilor la Preşedinţie, care seamănă ca petele de pe dalmaţieni, asta ca să ieşim din poveste. Toţi, fără excepţie, vor să scape România de sărăcie şi corupţie. Ce plictiseală! Ce idei nobile, dar vai, atât de sărace şi de corupte! Câtă lipsă de imaginaţie! De ce toate astea? Pentru că preşedintele nu poate, constituţional şi nu numai, să ne scape de sărăcie şi de corupţie. Din nefericire! Şi atunci ce mai rămâne din discursurile şi promisiunile candidaţilor noştri? Mai nimic! Poate doar dorinţa imensă de a se vedea instalaţi la Cotroceni. Nu cumva e totuşi prea puţin? Nu ştiu de ce, dar am senzaţia că „sărăcia şi corupţia“ din cuvântările lor sună ca nişte cuvinte de lemn. Şi mai cred că trebuia să nu fim de acord cu orice fel de candidat şi candidatură doar de dragul democraţiei. E vorba, în cele din urmă, de preşedintele unei ţări. Dacă s-a ajuns ca şi funcţia asta să fie luată în băşcălie prin candidaturile neavenite ale unora, atunci chiar că ne meritătm bizareria cu un preşedinte de băşcălie la Cotroceni.

P.S.: Prinşi în toiul unei campanii electorale cameleonice, vin şi vă întreb dacă aţi mai avut timp să observaţi în

ultimele zile zbaterea toamnei, zbuciumul său extraordinar de a întârzia fie şi măcar într-o geană de lumină. Rar mi-a fost dat să văd mai multă nebunie, nu atât pentru viaţă, cât pentru idee. Decorul ei dureros şi frumos se zbate ca o filă din calendarul sufletelor noastre, gata să treacă-n amintire şi, totodată, se agaţă cu disperare de nervura unei ultime frunze. Adio, Toamnă, şi… n-am cuvinte, Dalmaţieni!

CE E (CAŞCA)VAL CA VALUL TRECE

„Campania în vederea alegerilor de azi n-a prezentat nimic nou, în aparenţă, faţă de campaniile electorale din trecut. Aceeaşi literatură indigestă în presa politică, aceleaşi făgăduieli seducătoare – fără posibilităţi de realizare.“ Aceste rânduri erau scrise în ziarul *Universul* din 25 mai 1926. Ele sunt la fel de adevărate, la fel de actuale şi astăzi. Campania electorală de anul acesta a adunat toţi moşii: Moş Crăciun, Moş Niculae, Moş Andrei ş.a.m.d. Le-a umplut sacii cu promisiuni de tot felul şi i-a deşertat în capul poporului. „Ia luaţi de aici, par să spună politicienii români, luaţi că avem «de toate pentru toţi»: pentru şomeri, ţărani, oameni de afaceri, intelectuali, tineri, pensionari, femei, căpşunari, copii…“ Nu îmi aduc aminte să fi existat după ’89 o campanie electorală atât de bogată în promisiuni cum a fost cea din toamna lui 2004. Politicaştrii, partidele politice au mers pe principiul „totul sau nimic“. Şi au promis până şi imposibilul. O campanie cu idei puţine, cu strategii sărăcuţe, cu manopere neacoperite de Constituţie, dar cu promisiuni electorale mai ceva decât pomana porcului. Dacă partidele şi-ar îndeplini toate promisiunile electorale după alegeri, România ar trebui să fie cufundată în lapte şi miere, iar poporul nu ar avea altceva de făcut decât să voteze şi să revină de îndată acasă, să-şi pună babeţica aşteptând ca dragii noştri politicieni să vină să-i dea să pape. Roţile maşinilor vor fi făcute din salam fără soia, iar monedele, pentru o mai bună circulaţie în Uniunea Europeană şi-n natură, vor fi din caşcaval. Ce e (caşca)val ca valul trece! Nu ştiu dacă acest val de promisiuni va aduce cetăţenii la votul din 28 noiembrie sau, dimpotrivă, îi va îndepărta. Nu ştiu dacă oamenii au crezut în toate aceste promisiuni sau n-au crezut şi vor vota în consecinţă. Ştiu însă că vor fi îndeplinite foarte puţine dintre promisiunile electorale. Şi uite aşa, încă o dată, votarea va deveni cel mai mare aliat al politicienilor, dar şi cel mai mare duşman al nostru şi al României. Nimic mai extraordinar decât să adormi în noaptea de 28 noiembrie în ţara cufundată în lapte şi miere de promisiunile politicienilor şi să te trezeşti în ziua de 29 noiembrie într-o ţară cufundată în mămăligă, colivă şi usturoi, pentru că tot e a doua zi Sfântul Andrei!

A MURIT INTERESUL NAŢIONAL

La auzirea expresiei „interesul naţional“, ar trebui ca orice român măcar să tresară. Din nefericire pentru neamul care a legiferat băşcălia sub diferite forme, interesul naţional nu mai există. El a fost invocat şi folosit de atâtea ori în ultimii ani, încât a încetat să mai existe. Şi la figurat, şi la propriu. A murit în chinuri groaznice, supus tuturor torturilor posibile şi imposibile. Folosit ca o marfă de schimb pentru rezolvarea poftelor politice, economice sau sociale, în cele din urmă, scârbit de perversiunile de tot felul la care a fost supus, interesul naţional şi-a dat obştescul sfârşit într-un anonimat desăvârşit. Şi asta, culmea, tocmai el care, ani în şir, şi mai ales în momentele de criză, se aflase pe buzele tuturor ca o ultimă salvare, ca o ultimă soluţie. A murit sărac, lipsit de conţinut, gol puşcă, fără să-i pese cuiva, fără să fie plâns de cineva, ca un muritor de rând de care uitaseră până şi vecinii. De fapt, el se afla în moarte clinică de mult, dar, aşa mort cum era, se încăpăţânase să se mai arate lumii, doar-doar şi-o aduce cineva aminte de el. Nu de altceva, dar îşi dorea ca măcar să aibă parte de o înmormântare creştinească. Cu lumânare, cu slujbă, cu cortegiu, cu bulgări de pământ aruncaţi pe coşciug şi, dacă s-ar fi putut, cu ceva pomană, chiar şi numai de post. Să-i vadă pe toţi „pomanagiii“ care fuseseră salvaţi de el în diferite împrejurări ale istoriei noastre, să-i vadă cum se tânguie la căpătâiul lui, cum le curg şiroind lacrimile durerii... Dar aşa, mort fără să ştie nimeni, pe întuneric, nu putea să vadă nimic din toate astea. Fraţilor, a murit interesul naţional! Dumnezeu să-l ierte! Că pe noi nu ne mai iartă nimeni pentru asta. Am zis!

OPINIE PUBLICĂ DE TRANSHUMANŢĂ

Obiectivitatea, echilibrul, profesionalismul, echidistanţa au fost pur şi simplu înlocuite cu isteria. Oameni cu un comportament civilizat până la declanşarea campaniei electorale şi-au pus dintr-o dată poalele-n cap, fiind de nerecunoscut. Analişti care mimau independenţa până mai ieri, de parcă aveau boticul tăiat cu lama, au început să facă galerie ţipând ca din gură de şarpe. Membri ai societăţii civile, imparţiali ca tot românul, au pus la zid civilii „dintr-o anumită parte" a scenei politice. Astfel, am asistat la o atmosferă de bâlci în care fachiri de mucava, jucători de alba-neagra, circari de pripas, oameni cu faţă şi ceafă de bou, cerşetori deghizaţi, samsari şi pupincuriști au oferit un spectacol total. Total dezgustător vreau să spun, un spectacol îmbrăcat în ţoale de isterie, de care trebuie, într-un final râios, să le fi fost ruşine deopotrivă învinşilor şi învingătorilor. Ca şi atunci când vreo criză oarecare străbate curbura arcului carpatic de i se văd picioruşele de lut, România şi-a mai arătat încă o dată fragilitatea democraţiei cu ocazia alegerilor de la sfârşitul anului trecut. Dacă instituţiile statului s-au dovedit de-atâtea ori, în momentele de criză, ca fiind inexistente, m-am aşteptat ca tot ceea ce înseamnă „opinia publică" să fie la polul opus. M-am înşelat amarnic! „Opinia publică" se află undeva pe drumul dintre şanţ şi „mahala", drumul tranziţiei noastre fără capăt şi fără căpătâi. Cred că alegerile care au trecut au dovedit acest lucru cu prisosinţă. Şi mai cred că este de datoria noilor aleşi să schimbe această stare de lucruri ce poate deveni dramatică în momentele de criză, de tensiune, aşa cum au fost şi alegerile din noiembrie-decembrie 2004.

OMUL POLITIC DE TI(M)P NOU

După ce interesul naţional şi-a dat obştescul sfârşit, se pare că nici bunul-simţ nu se simte prea bine. Ba, mai mult, acesta a intrat într-o comă profundă. Şi dacă el are totuşi şanse mari de supravieţuire în popor, în politică e deja cu un picior în groapă. Muribund, aşa cum e, politicienii l-au şi înlocuit în grabă – nici nu s-a răcit bine – cu aliatul lor tradiţional, pe numele său de împrumut „tupeul". Cică-n politică e musai să ai. Şi uite aşa tot felul de nevrednici, fără scrupule, fără ruşine, fără mamă, cred că tupeul ţine loc de orice. Cu tupeul înainte au reuşit în ultimii ani să reteze până şi ciotul de credibilitate care le mai rămăsese. Cică trebuie să fii dinamic, agresiv, într-o permanentă ofensivă, altfel n-ai nici o şansă-n politică, fără tupeu eşti mort. El ţine loc şi de cultură politică, şi de morală, şi de educaţie, şi de… Şi-n plus de asta, politicianul român nu mai poate trăi fără marketing. Tupeul şi marketingul sunt cele două instrumente cu care încearcă să-şi construiască o carieră politică. Iau lecţii de dicţie, lecţii de strâns mână-n mână şi mâna-n uşă, învaţă ca pe alfabet cum să-şi bage sub fund haina la emisiunile televizate, cum să privească-n cameră. Şi dacă n-au arici în buzunar, caz rar printre politicieni, îşi angajează şi analist. Şi uite aşa e gata senatorul, deputatul, omul politic de timp nou. Fără carismă, fără obiectul muncii, fără ştiinţă de carte, fără habar, dar cu mult tupeu, cu marketing şi bani. Gol pe dinăuntru, plin de cârmâz pe dinafară, el făureşte sub ochii noştri democraţia, capitalismul îl are la degetul mic şi îndrumă poporul stingher şi rătăcit prin coclaurile prosperităţii mult promise. Un popor zbătându-se neputincios printre roţi de caşcaval imaginare, înecându-se în valurile de miere şi lapte, revărsate din guriţa omului politic de timp nou, care face din caca bici, pocnind stropşit din el în orizontul aşteptării…

LIBERTATEA CU PROGRAM FIX

Pe vremuri de-acum apuse, dar nu şi uitate, după-amiaza, pe la trei, trei şi jumătate, cea mai mare parte dintre români se încolona frumos şi pleca grăbită spre casă. Fabrici, instituţii şi întreprinderi se goleau ca la comandă, lăsând loc – majoritatea – schimbului următor ca într-o ştafetă coordonată diabolic nu se ştie de unde. Era fuga noastră dintr-un comunism maladiv, care ne-a marcat viaţa ca o maşină de pontat, fuga noastră din cenuşiul de producţie spre cel de acasă, unul mai disperat ca altul, unul mai fără de întoarcere ca altul. Mereu, la aceeaşi oră, nefericirea venea întotdeauna la fix, plecam spre casă cu aerul unei eliberări. Ca şi când celulele noastre, cele de bază şi cele ale societăţii, totodată, şi la propriu, şi la figurat, reprezentau întruchiparea libertăţii. Şi, vai, era o libertate cu preţ redus, o libertate de-o noapte pe alta, o libertate de la o amăgire la alta, era o libertate înşelătoare care te obliga să nu-i pierzi gustul, tocmai pentru a ţi-l dori şi mai tare. A trecut vremea şi moştenitorii mentalităţilor din epoca de care vorbeam sunt mai vii, mai puternici, mai curajoşi, dar şi mai pilduitori ca niciodată. Mecanismul gândirii lor a rămas acelaşi, nealterat! A mers uns, fără să dea vreun rateu în cei cincisprezece ani în care s-a schimbat lumea, darămite… pardon, reformulez: s-a schimbat România, darămite lumea. De fapt, nici nu mai contează cine s-a schimbat, ce s-a schimbat, contează cine nu s-a schimbat şi, mai ales, ce nu s-a schimbat. Ei, urmaşii vremelnici, în continuare o tulesc pe uşă la ora trei, trei şi jumătate. Lor li s-a terminat programul, după cum spunea o tanti în gura mare, o tanti care lucrează în slujba cetăţeanului, solicitată în legătură cu o informaţie publică. Dumneaei era în afara programului, dumneaei plecase de la „serviciu“, dumneaei era în afara lumii. Şi ca dumneaei sunt mulţi care cred că România e capitalistă şi deci are program fix. Nu ne putem permite luxul s-o lăsăm să facă ore suplimentare, să stea peste program, s-o împovărăm cu orgoliile şi ambiţiile noastre de mai bine, de prosperitate. Pentru că-n cele din urmă ar avea de suferit, nu-i aşa, poporul. Ori asta nu se poate! Până aici! Să nu-i luăm acest drept moştenit cu acte în regulă. S-o lăsăm în continuare să rupă uşa la trei, trei şi jumătate, să respire, altfel riscăm să se sufoce şi să sucombe de atâta muncă şi, Doamne fereşte, de o aşa tragicomedie!

TRANZIŢIE STABILĂ

La început a fost un fel de revoluţie cu procură de la fraţii vitregi mai mari. A urmat marea hărmălaie, întreruptă când şi când de câte o vânătoare de vrăjitoare, după care am simţit brusc nevoia de linişte. O nevoie disperată după linişte, ca după un colac de salvare într-o mare de zgomote. A urmat tranziţia, care, în tranzit fie spus, începuse cu mult înainte de a realiza noi înşine tranzitarea suferinţei noastre. Şi pentru că tot ne obişnuisem cu tranziţia, am avut dintr-o dată nevoie de stabilitate. Sigur, noi nici nu ştiam prea bine ce este, ce înseamnă stabilitatea asta, dar aşa am simţit. Că stabilitatea este ceea ce ne lipseşte, că stabilitatea este cea care ne va face să înţelegem mai bine ce se întâmplă în jurul nostru, ce se întâmplă cu noi şi, mai ales, ce se întâmplă cu lumea. Credinţa, sentimentul că se mişcă pământul cu noi, că totul este atât de nesigur în jur, că orizontul nu mai era linia în care se întâlneau cerul cu pământul, ci aceea în care se întâlneau grija dimineţii de mâine cu apusul. Ei bine, toate acestea ne-au făcut să tânjim după sfânta stabilitate. Sfântă, dar absentă cu desăvârşire. N-a fost să fie, n-a fost să vină şi ne-am trezit că au trecut cincisprezece ani pe netrăite, pe negândite, pe nerăsuflate, ca şi când am fi rămas într-o staţie aşteptând să schimbăm tramvaiul. Un tramvai numit stabilitate, o dorinţă numită stabilitate care a rămas o dorinţă şi… atât! Şi-n tot acest timp, supravieţuind cu doina propriilor suferinţe, am trăit sub semnul – cum se putea altfel – provizoratului. Nu trebuie să vă mai spun eu aici cât de provizoriu este totul în România, de la leu, moneda naţională, trecând prin fericire – fericirea este provizorie în sine – şi terminând cu viaţa. O viaţă provizorie împrăştiindu-se peste noi ca un gaz care te anesteziază până într-acolo, încât nu mai ştii dacă trăieşti realitatea sau delirezi. Iubesc stabilitatea, dar n-o pot da niciodată pe hărţuiala vieţii!

COBAII ŞI CRUCIFICAREA

Mai mult ca sigur că România privită de afară, de pe margine, este extraordinar de interesantă. Mai greu este pentru cei care trăiesc în ea, cei douăzeci şi ceva de milioane de oameni deveniţi cu voie sau fără voie cobaii tranziţiei ce nu se mai încheie. Românie fascinantă! Cei cincisprezece ani de laborator pe care i-am trăit au fost, pesemne, un spectacol halucinant pentru cei care au avut curiozitatea să-şi mai arunce când şi când câte o privire înspre noi. Mi-e teamă însă că pentru noi, suferinţele tranziţiei sau, mai bine spus, efectele acestor suferinţe abia acum vor începe. Şi, din nefericire, nu mai putem da vina pe nimeni pentru tot ce ni s-a întâmplat, pentru că pur şi simplu n-am fost cobaii altora, am fost propriii noştri cobai. Noi am experimentat pe noi, aşa că putem da vina, în cel mai rău caz, pe viaţă, pe soartă. După cei cincizeci de ani de comunism, aerul libertăţii a avut asupra noastră un efect terifiant.

În primul rând că nu-l aşteptam! Nu eram pregătiţi nici pentru un blues nevinovat şi ne-am trezit dintr-o dată că trebuie să dansăm rumba sau nu mai ştiu eu ce dans exotic. Iar noi, anchilozaţi de-atâta suferinţă şi resemnaţi, n-am mai avut răbdare să vedem ce e cu noi şi ne-am aruncat cu totul într-un dans nebun din care n-am ieşit prea curând. În al doilea rând, am trăit libertatea cucerită atât de neaşteptat în acelaşi sistem vechi, ca şi când, dintr-o dată, ne-a fost aerisită colivia, dar zăbrelele dinainte de ’89 au rămas la locul lor. Au trecut ani şi ani până când am început să trăim libertatea într-un alt sistem decât cel în care fuseserăm atâta vreme prizonieri. Şi, spuneam, efectele acestor ani în care am fost cobaii laboratorului numit „România postdecembristă“, efectele experimentelor la care, mai mult sau mai puţin singuri, ne-am supus abia acum se vor face simţite. Au fost cincisprezece ani în care generaţii întregi şi-au pierdut orizontul, orizontul cenuşiu desigur, dar totuşi orizontul, părinţii noştri, de exemplu, alte generaţii care îşi caută şi astăzi orizontul, neregăsindu-se nicăieri, neaparţinând nimănui. Sumedenie de oameni ale căror destine au fost răsucite, multe dintre ele până-ntr-acolo încât au fost frânte. Cei pentru care şocul libertăţii şi al tranziţiei a fost prea puternic, încheindu-şi repede socotelile cu lumea care abia începea, nici nu mai contează. În comparaţie cu cei care au trăit o continuă inadaptare,

şi supravieţuirea lor s-a transformat într-o bătălie pe care au pierdut-o înainte de a o începe. Cât despre cei care s-au trezit într-o România care n-avea nimic în comun cu visele şi aspiraţiile lor, nu cred că mai e ceva de spus! Nota de plată, cât se poate de dramatică, a acestor ani de cobai, de laborator şi de tranziţie constă în bolile noastre: boli noi, boli grave, boli ciudate, boli necruţătoare, multe dintre ele incurabile. După cincizeci de ani de comunism, în care ne-a fost grav afectată fibra naţională, după ce mentalităţile şi sufletele ne-au fost chinuite, convertite şi îmbolnăvite, a venit rândul trupurilor noastre să plătească preţul nesfârşitei tranziţii de care am avut parte, astfel încât crucificarea să fie desăvârşită.

PE DRIC, CU PREZUMŢIA DE NEVINOVĂŢIE

Într-o patrie în care există atâta nedreptate şi, deci, atâta sete de dreptate, prezumţia de nevinovăţie nu mai există. Toate fărădelegile, toate escrocheriile, toate „tunurile“, toate „ţepele“ din cei cincisprezece ani au omorât un principiu de care tranzitul avea atâta nevoie. Puţini sunt cei care mai cred că-n România se poate face dreptate. Şi mai puţini sunt cei care cred că marii hoţi, marii escroci vor fi vreodată anchetaţi, judecaţi şi condamnaţi. Ceea ce îi face pe cetăţenii sceptici să considere prezumţia de nevinovăţie un moft de care nimeni n-are nevoie. La ce bună o insulă de lumină într-o mare întunecată de nedreptăţi? Tocmai aici e problema: prezumţia de nevinovăţie poate fi punctul de la care să plece ideea de justiţie, prezumţia de nevinovăţie poate fi ultimul semn de întrebare care poate să salveze şi judecăţile subiective influenţate de presă sau opinia publică, şi judecata propriu-zisă. Toţi aceşti ultimi ani de injustiţie,

de nedreptate, ne-au demonstrat că-n cazul unor evenimente de tragică amploare – cum a fost explozia de la Mihăileşti – nu există vinovaţi. Şi uite aşa, prezumţia de nevinovăţie a mai fost omorâtă încă o dată. La ce-ar mai fi fost nevoie de ea dacă de moartea atâtor oameni nu se face nimeni vinovat? Şi apoi mai există şi presa. Care, în majoritatea cazurilor, îşi face datoria. Numai că mulţi dintre procurori transformă un dosar de presă în dosarul cercetării lor, ceea ce e o gravă eroare. De aici şi numărul foarte mic al celor mari care sunt plimbaţi prin faţa camerelor de luat vederi, într-un spectacol de sunet şi lumină, şi ajung în spatele gratiilor. Ca să nu mai vorbim de procurorii care folosesc presa pentru a se răfui cu cei cercetaţi, fapt ce mi se pare de-a dreptul incredibil, dar e cât se poate de adevărat. Aşadar, la lungul şir de victime ale tranziţiei originale se mai adaugă şi decesul prezumţiei de nevinovăţie. Fie-i măcar amintirea pioasă!

MINUS CINCISPREZECE PLUS

Îmi este cât se poate de clar: am o obsesie! Şi ea se exprimă printr-un număr: cincisprezece! Este vorba de cei cincisprezece ani postrevoluţionari! Vreau, nu vreau, mă întorc mereu la această perioadă a tranziţiei fără sfârşit. Cincisprezece! E un număr oarecum rotund care a strâns în el destinul nostru mai mult decât ne-am putea închipui. Probabil că aceşti ani vor deveni obiect de studiu abia atunci când nu vor mai fi o povară pentru cei care se vor încumeta să facă acest lucru. Şi vor trebui, mai ales, s-o facă fără ură, fără părtinire sau pasiune, fără nimic, doar cu detaşare. La început, tentaţia de a-i şterge cu buretele de pe tabla istoriei va fi mare. Aşa cum s-a întâmplat imediat după decembrie ’89, când s-a încercat ştergerea anilor de comunism de pe harta suferinţei naţionale. Ca şi când acei ani n-ar fi existat, ca şi când generaţiile care au trăit acei ani ar fi trebuit să rămână fără trecut, fără amintiri, treziţi ca noi dintr-un experiment la care au fost supuşi fără voia lor, ca şi când viaţa lor ar fi fost o iluzie, ca de altfel tot ceea ce au trăit în acea

perioadă. Aşa se va întâmpla şi cu cei cincisprezece ani postrevoluţionari – ce pompos sună! – care vor fi renegaţi de toată lumea, consideraţi ca fiind pubertatea unei României aflate în căutarea redefinirii sale. Prea grăbiţi să-şi trăiască prezentul, oamenii vor uita de cei cincisprezece ani ca de un vis nebulos, ca şi când nu l-ar fi visat ei, ca şi când România în tot acest timp s-ar fi aflat în transă. E nedrept! „Cincisprezece“ înseamnă anii în care s-a returnat fundaţia unei României smulse cu mari sacrificii dintr-un trecut la rândul său hulit, „cincisprezece“ înseamnă ani cu insomnii, anii supravieţuirii noastre şi, în cele din urmă, „cincisprezece“ înseamnă anii devenirii noastre. „Cincisprezece“ au fost anii scoşi la lumină, pe care i-am văzut în toată splendoarea lor, de oricare natură a fost ea. Cine-şi mai aminteşte, de exemplu, de evenimentele anilor ’74–’89, că tot cincisprezece ani s-au scurs? Pentru noi, cei de astăzi, libertatea este cea care ne-a făcut să nu uităm nimic din ceea ce am trăit în aceşti „cincisprezece“ ani. Aşadar, poate că, înainte de orice, „cincisprezece“ înseamnă libertate. Îmi imaginez cei cincisprezece ani într-o carte de istorie şi mă sperie gândul că n-am să regăsesc în paginile sale nimic din ceea ce am trăit noi în această perioadă de graţie. Iar când mă gândesc la ce va rămâne din memoria colectivă despre aceşti cincisprezece ani, pur şi simplu mă apucă spaima! Mă tem ca nu cumva să se reţină doar sloganul „Să trăiţi bine!“.

CUPRINS

Încet-încet...

Dă, mamă, cu biciu’-n mine! 7
Sângele apă nu se face 8
Măria sa, primarul 10
Draga mea privatizare 12
Jiclorul ministrului de Finanţe 14
Bună dimineaţa, Românie! 16
Frigiderul american 18
„La muncă, tovarăşi de capitalism!“ 20
Primarii noştri, lua-i-ar gaia! 22
Cuponiada melcilor 24
Povestea microfonului 26
Vaca prezidenţială 28
Transplant de popor 30
De-a Baba-Revoluţia! 32
Să nu dea iama Necuratul…! 34
Românii cu mălaiul… 36
Muzeul vieţii 38
Generaţie-n „adidaşi torsion“ 40
Legea iubirii de scaun 42

Macaralele mor în picioare 44
Cătuşe la vedere pe mâini de găinari 46
Lingăi şi birjari 48
Dialog în cetatea surzilor 50
Ceasul al doisprezecelea la români 52
Penetranţii Europei 54
Pentru o dezbatere naţională 57
Boala cumpărăturilor 59
Decembrie – luna dezbinărilor
şi a răfuielilor 61
Politicieni care dau în bobi 63
Umor involuntar 65
Resemnarea dinaintea cutremurului 67
Păsări de pradă... 69
Rămaşi cu manivela în mână 71
Circoteca coaliţiei 73

Vai, ce jaf...!

Neam de jefuiţi 77
Sărac în ţară furată 79
Şpaga pe post de monedă naţională 81
Construcţie politică de-a gaia-maţu 83
Guzganul 85
Filmul pentru Casa Albă 87
În zodia şantajului 89
Votul şi botul 91
Bărbătuşii politici 93
O adunătură de proşti? 95
Fauna lighioanelor politice 97
Servitori de lux în slujba patriei 99
Ţara posibilităţilor ratate 101
Rasă occidentală şi maidanezi comunitari 103
Importatori de fiţe 105
„Madama“ de pe Internet 107
Casa spânzuratului 109
Noapte bună, române! 111
Azilul de fotbal 113
Ţopârlanul 115
Adio, mamă, vin bronzometriştii! 117
Ciocoi au fost, ciocoi sunt încă! 119
Ciolanul naţional 122
Moneda euro şi valsul vienez 124
Anonimi cu pseudonime 127
Duty-free de interese 129
Vin americanii sau pulpele lor? 132
Justiţie fără Dumnezeu 135
Casta baronilor locali 137
Clănţăul politic 139
Vedetele pârţotine 141
Savarine acre pentru parlamentari 143
Moda declaraţiilor a trecut 145
Atotpricepuţii 147
Abjecţia pe tarabe 149
Pomana porcilor 151
Bogăţia ilicită 153
Tot un fel de cacealma 156

Când preşedintele României...

Raiul pupezelor zbârlite de fum 161
Heirup! 163

Istorie şi diversiune 165
Impotenţi ori homosexuali 167
Integrarea porcinelor 169
Spiritul de gaşcă 171
Ţiganii, manelele şi audienţa 173
Nimeni nu e de neînlocuit 175
Manufacturile de vedete la pachet 177
Cetăţeanul român 179
Ce-am fost şi ce n-am ajuns 181
Meseria lor e ura 183
Buricul pământului la Eurovision 185
Edili degeaba 187
Scrisoare fără răspuns aşteptat 189
Cum a redevenit politica,
din curvă, fată mare 191
Telefonul imbecil 193
Dalmaţieni politici 195
Ce e (caşca)val ca valul trece 198
A murit interesul naţional 200
Opinie publică de transhumanţă 202
Omul politic de ti(m)p nou 204
Libertatea cu program fix 206
Tranziţie stabilă 208
Cobaii şi crucificarea 210
Pe dric, cu prezumţia de nevinovăţie 213
Minus cincisprezece plus 215

biblioteca rao

De la clasici la contemporani, într-o formulă
grafică nouă, cei mai reprezentativi autori pentru

biblioteca dumneavoastrã

Madeleine Albright	DOAMNA SECRETAR DE STAT
Grigore Arbore	LIBERTATEA FĂRĂ DEMOCRAŢIE ŞI „GLONŢUL DE AUR“
Dan Brown	ÎNGERI ŞI DEMONI ◆ CODUL LUI DA VINCI ◆ FORTĂREAŢA DIGITALĂ
Albert Camus	STRĂINUL / CIUMA / CĂDEREA / EXILUL ŞI ÎMPĂRĂŢIA ◆ FAŢA ŞI REVERSUL / NUNTA / MITUL LUI SISIF / OMUL REVOLTAT / VARA ◆ CARNETE ◆ TEATRU ◆ PRIMUL OM
John Le Carré	PRIETENIE ABSOLUTĂ
Eugen Ovidiu Chirovici	MISTERELE ISTORIEI
Bill Clinton	VIAŢA MEA
Hillary Rodham Clinton	ISTORIE TRĂITĂ
Robin Cook	RISC ASUMAT
Clive Cussler	AURUL INCAŞILOR
Charles Dickens	DAVID COPPERFIELD (2 vol.)
Denis Diderot	NEPOTUL LUI RAMEAU
William Faulkner	CĂTUNUL
Joseph Finder	PUTERI EXCEPŢIONALE
Colin Forbes	CATACLISMUL ◆ RINOCERUL ◆ PE MUCHIE DE CUŢIT ◆ CONSPIRAŢIA
Frederick Forsyth	RĂZBUNĂTORUL
André Gide	FRUCTELE PĂMÎNTULUI ◆ FALSIFICATORII DE BANI / PORUMBELUL
John Grisham	ULTIMUL JURAT ◆ UN ALTFEL DE CRĂCIUN ◆ CAMPIONUL DIN ARKANSAS ◆ MAESTRUL ◆ MOŞTENITORII
V.D. Guşă de Drăgan	CONDAMNAT LA ADEVĂR
Hermann Hesse	JOCUL CU MĂRGELE DE STICLĂ ◆NARCIS ŞI GURĂ-DE-AUR ◆ LUPUL DE STEPĂ ◆ SIDDHARTHA / CĂLĂTORIA SPRE SOARE-RĂSARE ◆ KNULP. DEMIAN ◆ CELE MAI FRUMOASE POVESTIRI
Ilf şi Petrov	DOUĂSPREZECE SCAUNE ◆ VIŢELUL DE AUR
Franz Kafka	JURNAL ◆ CASTELUL
Mario Vargas Llosa	RĂZBOIUL SFÎRŞITULUI LUMII ◆ CONVERSAŢIE LA CATEDRALA

André Malraux	CONDIŢIA UMANĂ ◆ CUCERITORII/CALEA REGALĂ
Thomas Mann	DOCTOR FAUSTUS ◆ MUNTELE VRĂJIT ◆ POVESTIRI ◆ MĂRTURISIRILE ESCROCULUI FELIX KRULL ◆ LOTTE LA WEIMAR
G. García Márquez	UN VEAC DE SINGURĂTATE ◆ TOAMNA PATRIARHULUI ◆ DOUĂSPREZECE POVESTIRI CĂLĂTOARE ◆ DESPRE DRAGOSTE ŞI ALŢI DEMONI ◆ INCREDIBILA ŞI TRISTA POVESTE A CANDIDEI ERÉNDIRA ŞI A BUNICII SALE FĂRĂ SUFLET ◆ DRAGOSTEA ÎN VREMEA HOLEREI ◆ AVENTURA LUI MIGUEL LITTÍN, CLANDESTIN ÎN CHILE ◆ A TRĂI PENTRU A-ŢI POVESTI VIAŢA ◆ POVESTEA TÎRFELOR MELE TRISTE ◆ GENERALUL ÎN LABIRINTUL SĂU
Virgil Măgureanu	DECLINUL SAU APOTEOZA PUTERII?
Ilie Năstase	MR NĂSTASE
Regina Noor	CALEA SPRE CREDINŢĂ
Christopher Paolini	ERAGON
L. Picknett & C. Prince	MISTERUL TEMPLIERILOR ◆ CONSPIRAŢIA STARGATE
Mario Puzo	OMERTA
Ernesto Sábato	ESEURI (vol. 1)
Antoine de Saint-Exupéry	CITADELA
Jean-Paul Sartre	TEATRU ◆ GREAŢA/CUVINTELE
John Saul	PREZENŢA ◆ MÎNA DREAPTĂ A DIAVOLULUI ◆ CASA DE LA RĂSCRUCE
Dinu Săraru	TRILOGIA ŢĂRĂNEASCĂ ◆ CIOCOII NOI CU BODYGUARD
Dinu Săraru & Victor Stănculescu	GENERALUL REVOLUŢIEI CU PICIORUL ÎN GHIPS
John Steinbeck	ŞOARECI ŞI OAMENI
Stendhal	ROŞU ŞI NEGRU ◆ MĂNĂSTIREA DIN PARMA
Alex Mihai Stoenescu	ISTORIA LOVITURILOR DE STAT ÎN ROMÂNIA (vol. I, II, III și IV[1]) ◆ PATIMILE SFÎNTULUI TOMMASO D'AQUINO ◆ INTERVIURI DESPRE REVOLUŢIE
J.R.R. Tolkien	ROVERANDOM
L.N. Tolstoi	CAZACII ŞI ALTE POVESTIRI ◆ SONATA KREUTZER ŞI ALTE POVESTIRI
Oswald Wirth	FRANCMASONERIA PE ÎNŢELESUL ADEPŢILOR SĂI
Moony Witcher	FETIŢA CELEI DE A ŞASEA LUNI ◆ NINA ŞI MISTERUL NOTEI A OPTA

De același autor va mai apărea:

ASTENII DE BUZUNAR

Noutăți

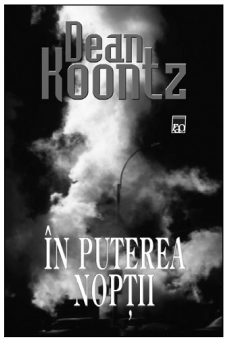

Dean Koontz
ÎN PUTEREA NOPŢII

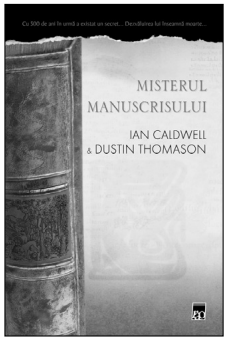

Ian Caldwell & Dustin Thomason
MISTERUL MANUSCRISULUI

clubul cărţii rao

Şi dumneavoastră puteţi deveni membru al CLUBULUI CĂRŢII RAO, beneficiind de următoarele avantaje:

Veţi primi cu maximum de rapiditate cărţile comandate şi veţi fi informat cu regularitate despre ultimele apariţii, planuri editoriale, oferte speciale. Pentru cărţile comandate, *editura suportă costurile de transport prin poştă.* În plus:

- pentru *două* cărţi se acordă o reducere de 10%;
- de la *trei* cărţi în sus se acordă o reducere de 15%

  şi titlul de membru al CLUBULUI CĂRŢII RAO.

Pentru detalii suplimentare ne puteţi contacta la

tel/fax: (021) 224.12.31; 224.14.72; 224.18.47; 224.21.36

E-mail:

club@raobooks.com

office@raobooks.com

Aşteptăm scrisorile dumneavoastră pe adresa:

Editura RAO

C.P. 2-124 Bucureşti

Acum ne puteţi găsi şi pe Internet:

www.raobooks.com

www.rao.ro